

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/3 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

„Ala Hrvat na Madzar!”

Budapest, január 12.

(K.) Mehmed Dzelaluddin Kurt bokrétába kötötte azokat a népdalokat, melyeket az okkupált tartományok bosnyák-mohamedán asszonyai szoktak családi körben énekelni. Ha Mehmed Dzelaluddin Kurt csak egyszerűen hűséges kertész s megjegyzés nélkül közli le a gyűjtött népdalokat: akkor is megcsóváljuk a fejünket, hogy a bosnyák-mohamedán asszonyok olyan nótán lelkesednek, amelynek refrainje arra tüzel:

Ala Hrvat na Madzar,
Nek se Madzar ljuti!



Mert ez a kis refrain azt jelenti, hogy „neki horvát a magyarnak, hadd dühöngjön a magyar!” Megcsóváljuk a fejünket, hogy lám-lám, milyen különös! A bosnyák-mohamedán urak, ha valami csöpp panaszuk van, nyomban Budapesten teremnek, végigkilincselik a szerkesztőségeket, sirnak egy verset külön-külön minden magyar képviselő fülebe, tüntető körmenetet rendeznek a minisztériumok tájékán s egyáltalán égne a vágtyól, hogy magyar szívek előtt öntsék ki azon való keservüket, milyen zsarnokmódon ült a nyakukra az a magyar Kállay Béni! S mialatt a férjek a magyarságtól kunyorálnak lovagias segítséget, azonközben öngagságuk odahaza azt éneklék a fiaiknak és testvéreiknek: „neki horvát a magyarnak, hadd dühöngjön a magyar!” Kissé hülsen nóta ez öngagságuk ajkán vagy pedig a férjurak eljárásában van némi hütlenség. Így gondolkoznánk, ha a bokrétába gyűjtött népdalok között szemünkbe öllenék ez a fránya kis szöveget a magyarok ellen.

Amde Mehmed Dzelaluddin Kurt nem

egyszerű gyűjtője a bosnyák vadrózsáknak. Nem Krizája a bosnyák nótáknak, hanem lelkes bámuloja és alázatos szolgája Starcsevics Antalnak, a „halhatatlan horvát hazafinak”. A bosnyák vadrózsák neki csak arra valók, hogy az egész friss bokrétát letegye Starcsevics lábaihoz és ezzel is hódoljon a nagyhorvát törekvéseknek. Mehmed Dzelaluddin Kurt egyrészt először ír a gyűjtemény elé s ebben az előszóban Starcsevics Antalnak ajánlja a bosnyák kertben szedett bokrétát, másrészt külön gyönyörűséget szerez neki azzal a kedveskedéssel, hogy a gyűjteményben *legelső helyre* tűzi a magyarfaló nótát, amiből mindjárt két kellemes momentum ugrik a Starcsevics-had szemébe: az, hogy a bosnyák-mohamedánok horvátoknak vallják magukat és az, hogy horvát voltukat tüstént dokumentálják is a magyarok ellen való nyílt gyűlölséggel. Ez már egészen a Mehmed Dzelaluddin Kurt érdeme vagy komizsága, amint éppen appreciálni kívánjuk. Az is jellemző, hogy miket dalol egy nép, s az ember némi etnografiai tájékozottsággal még azt is megjegyezheti, hogy más a nyugoti népdal s más a keleti népdal, mert a nyugoti népdal az etnografia, a keleti népdal pedig a politika körébe vág: de talán ne firtassuk ezt a kérdést. Az asszonyok nehezebben felejenek s nagy jóakarattal el lehet képzelné azt az eshetőséget is, hogy a bosnyák-mohamedán asszonyok még füllig vannak abban az érzéskörben, melyből férjeik már szerencsésen kikecmeregtek. De már Mehmed Dzelaluddin Kurt minden mentség nélkül szűkölködik. Az ő eljárásában a szándékosság nyilvánvaló. Ő boldog, hogy a bosnyák-mohamedán asszonyok nótái között talált olyat is, melyet politikai agitáció céljaira lehet kihasználni. Ő első helyre állítja ezt a dalt s átharangozza a

nagyhorvát álmódosók táborába, hogy a bosnyák-mohamedánok horvátoknak vallják magukat és csak úgy gyűlölik a magyarokat, mintti, Starcsevics és egyéb Vicsék. Ő tehát, ha az keleti népdal nem volna önmagában is jellemző politikai szöveg, határozottan politikai dallás és politikai fegyverre teszi. És nyilván kettős célja van vele: rá akarja terelni a Starcsevics figyelmét a bosnyák-mohamedánokra és a bosnyák-mohamedánok figyelmét a Starcsevicsre. Ezért van reánk nézve komoly jelentősége a Mehmed Dzelaluddin Kurt most kiadott dalbokrétájának s kivált az élbe csapott áruló ajánlásnak.

Az okkupált tartományok hovátartozandósága csak abban az irányban van véglegesen eldöntve, hogy Törökországé az a darab föld többé nem lesz. De hogy kié legyen, az függő kérdés és eldöntése nem is sürgős, nem is aktuális. Talán majd a keleti kérdés rendezése során kerül reá sor és alkalom. De az már csöppet sem mellékes, hogy az okkupált tartományokban milyen szellem jut uralomra. Annyi kiontott vér és annyi elherdált pénz után némi megnyugvást szerezhet, hogy Kállay Béni törődik a tőke kamatoztatásával. Egy kicsit magyar, egy kicsit osztrák szempontból örökös, de hát ez megfelel a befektetett vér- és pénztőke természetének. S még erről is lehetne beszélni. Azt azonban nem fogja nyugodtan nézni, hogy holmi Mehmed Dzelaluddin Kurtok iskolát csináljanak és látszatra irodalmi munkásság révén politikai agitációt kezdhessenek ellenünk. Az ördögnek jut eszébe, hogy a bosnyák irodalmi tevékenységet korlátozza és cenzurazza, míg irodalmi dolgokról van szó. De ez talán csak mégsem irodalom? A magyar népdal etnografiai adalék s ha a magyar ember azt dalolja, hogy mégis huncut a német, az lehet átöröklött érzés, lehet paj-

TÁRCA

A bolond.

Félnek a tüztől, mely szememben ég,
Az örvénytől, amelyben nincs fenék.

Lelkükben él a sápadt borzalom.
Remegve hallgatják meg bűndalomban.

Dalom a bűn, mely vágyamból fakad,
Vágyam a vér: az üdv, a kárhozat,

Hol vér patakszik, harmatos a lét,
Nem érzem ott halott halál kezét.

Virágot dermeszt gyilkolón a dér,
És vágyatok, miként a dér, fehér.

Ne félj, leány, karom ha megragad,
Fogam ha lázas ajkadhoz tapad.

Ne félj, szemed ha vérben elborúl,
Nyakad kezem között ha elszorúl.

Csavard fejem köré sötét hajad,
A véred éhezem, miként a vad.

Szenvedsz? Meghalsz? Egy pillanat csupán,
Fakó halál jön minden üdv után.

Te meghalsz, mert a vétkeid büntelen,
Am ég a bűn szívemben szűntelen.

Szenvedsz? Meghalsz? Szemedbe vér szökött;
Mért nincs halál az én üdvöm mögött?

Bródy Miksa.

A hol a pénz nem isten

— REGÉNY —

Írta: JÓKAI MÓR

(25)

— Biz azok a vízhez nem sokat értettek.

— Dehogy nem: a keresztvízhez. Nyisd fel a hádat mögött azt a szőnyegajtót.

Felnyitottam. Egy tele könyvtárt találtam ottan. Szokatlan felszerelés egy hajón. Ott volt La Rousse gyűjteményének huszonkét kötet, Eduard Charton Le Tour du Mondejának harmincegy kötet és több ismeretterjesztő, technikai, gyógyászati munka francia, angol és olasz szöveggel.

Ebből megtudtam azt, hogy az, aki ezzel a hajóval utnak indult, elkészült arra, hogy egyszer valamikor, (talán azonnal) olyan helyzetbe jut, ahol a világot csak az encyclopaedius nagy gyűjtemények útján fogja ismerhetni, maga veszi át az orvos és gazdász szerepét; és azt is megtudtam, hogy ez a száműzöttje a nagyvilágnak kiterjedt ismeretekkel bír, a mivel nemzetek nyelvét érti: spanyolul beszél, franciául, angolul, olaszul olvas, csak német könyvet nem láttam a szekrényében.

— Keresd ki La Rousseból a B betűt!

Rátaláltam.

— Most nyiss rá a „Baptême” rovatra!

Azt is felkerestem.

— Mit mond Tertullian a keresztiségről?

Abban a cikkben olvasható, hogy Tertullian szerint, az üdvözítő meghagyása alapján, nemcsak a püspökök és diaconok vannak megbízva a kereszteléssel, hanem ahol nincs se püspök, se egyéb pap, minden keresztény embernek Istentől adott joga van keresztelni, ha nincs is papnak felszentelve. Sőt az egyházi bölcsek azt is megállapították, hogy a keresztelés szentségét még a nők is oszthatják, hivatkozva Thekla anyára, akinek a hatalmat maga Szent Pál apostol adományozta.

E fölött támadt azután Szent Ágoston és Tertullian között heves vita. Szent Ágoston azt allegálta, hogy megkeresztelni a kisdedeket kell, Tertullian pedig azon a véleményen volt, hogy a keresztelés a felnőtt embereken végrehajtandó, mert az a bűnök megtisztítása s a kisdedeknek még nincsenek bűneik.

Nekünk kedvezett Tertullian. Ő javasolja a felnőttetek baptemáját.

A Capitano diadalmasan vette kezébe a nagy fölönst s bevitte azt a neje szobájába. S rövid percek mulva együtt jöttek ki a nagyterembe.

— Mégis keresztelni fogunk, — rebegé a Donna, hozzám fordulva. — Férjem kereszteli meg a fiukat, én a leányokat.

Hozott magával két fehér, csipkékkel diszi-

kosság, de politikai hitvallás nincs benne. Mégis, ha egy gyűjtőnek az jutna eszébe, hogy ezzel a dallal vezesse be gyűjteményét és pláne e dal tenorja szerint írja meg előszavát, szemben találkoznék az ügyességgel. A körmére koppintana, nem a nóta miatt, hanem a közlés tendenciája szerint. Hát mit csinálnak odalenn az államügyészek, hogy az ilyen tendenciózus és duplán veszedelmes gyűjtést észre nem veszik, kezüket rá nem teszik? Mehmed Dzelaluddin Kurt könyve Mostarban jelent meg, magyar sziveknek különben is emlékeztetes helységben. És a bosnyák hatóságok ezt a könyvet nem olvasták el, még a legelső oldalát sem, pedig az első oldalig a tucatolvasók királya is eljut. Hát ez szomorú dolog. De ha a Kállay Béni emberei nem olvasnak, Kállay Béni olvas. Es bizonyos vagyunk benne, hogy meg fogja találni módját e könyv konfiskálásának.

Mikor a keresztény bosnyákok Stadleren keresztül ölekezni próbáltak a nagyhorvátokkal: volt okuk emlegetni a magyarok istenét. Most a bosnyák-mohamedánok rajtköz keresztül keresik az utat Starcevicékhöz: nos, Kállay Béni mutassa meg ísmét az ő erős kezét és huzza ki a gyékényt a Mehmed Dzelaluddin Kurtok alól, akik nem kevésbé veszedelmeseke azért, mert csak egyszerű dalgyűjtőknek adják ki magukat. A galamb csak ártatlan állat, de háboru idején le kell lőni, hogy áruló jelentést ne vihessen az ellenségnek. S el ne érzékenyüljön senki, hogy dalok ellen szőlez a komoly intézés...

ORSZÁGGYÜLÉS

Budapest, január 12.

A t. Ház ma befejezte a bevándorlási javaslat részleteinek megvitatását is. A néppárti oldalról Buzáth Ferenc és Simonyi-Semadam Sándor ajánlottak egy-egy módosítást a javaslatához, míg a függetlenségi padokról Visontai Soma iparkodott a maga főfogásának érvényét szerezni. Széll Kálmán mindvégig a szabadelvű irányzat szempontjából védelmezte javaslatát s szerencsésen mutatta meg a tulzások közül kivezető helyes utat. Délután egy órákor a javaslatot már végig letárgyalták. Még Neményi Ambrus terjesztette elő a pénzügyi bizottság jelentését a cukoradó módosításáról s a brüsszeli egyezmény becikkelyezéséről szóló javaslatokról, aztán az elnök bezárta az ülést.

A képviselőház ülése január 12-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órákor. —

Elnök: Dániel Gábor.
A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Wlassics Gyula, báró Fejérváry Géza.

Elnök: Megnyitva az ülést, felolvassák és hitelesítik a mult ülés jegyzőkönyvét.
Az irományok előterjesztése után **Beitska** Béni terjesztette be az állandó igazoló-bizottság jelentését, mely szerint **Joannovits** István újonnan választott képviselő mandátumát a bizottság rendben találta s nevezettét a szokásos 30 nap ienntartásával igazolt képviselőnek jelenti ki.

(A bevándorlási javaslat.)

A címmel felszólal
Haydin Imre: Visszaautasítja azt a vádat, mintha a tencsenemgyei községi és körjegyzők megvesztegethetők volnának.
A címet változtatlanul fogadták el, valamint az 1. §-t is.

A 2. §-nál
Buzáth Ferenc: Módosítást nyújt be, hogy körjegyzői székhellyel nem bíró községekben a bírónak kell bejelenteni a külföldi megérkezését vagy elutazását.

Széll Kálmán miniszterelnök: Nem tartja célszerűnek a módosítást. A maga részéről szintén nyújt be módosítást, mely szerint Újpesten és Rákospalotán a kerületi kapitányainak esküközlendő a bejelentést. A fővárosnál a bejelentésre nézve precízebb szövegezést ajánl a § utolsó bekezdése helyett.

Simonyi-Semadam Sándor: Pártolja Buzáth indítványát.

Széll Kálmán miniszterelnök: Kijelenti, hogy majd rendelti uton fog talán intézkedni tapasztalat alapján a bejelentés megkönnyítése iránt.

Rakovszky István: Nem helyesli, hogy a miniszterelnök nem enged abból az elvi álláspontból, hogy a bejelentést a jegyző helyett a bírónál ne lehessen megtenni. A bíró sok helyen megbízhatóbb, mint a jegyző. Kéri a miniszterelnököt, hogy tekintsen a szegény nép érdekeire.

Széll Kálmán miniszterelnök: Kijelenti, hogy a végrehajtási rendeletben fog arról gondoskodni, hogy körjegyzői székhellyel nem bíró községekhez a bejelentést a bíró útján is meg lehessen tenni. (Helyesítés)

Buzáth Ferenc: Visszavonja módosítását.
A Ház a §-t a miniszterelnök módosításával fogadta el.

A 3. §-nál
Buzáth Ferenc: Módosítást nyújt be, hogy a község területén lakni szándékozó idegen ne csak állampolgárságát, hanem illetékességi helyét és erkölcsi előéletét is köteles legyen igazolni.

Széll Kálmán miniszterelnök: Buzáth módosítását azzal a változtatással fogadja el, hogy az idegen csak szükség esetén tartozzék illetékességi helyét és erkölcsi előéletét igazolni. Ezt a 3. §-t gondolatban a 10. §-al kell tárgyalni. Ezzel összekötötésben szükségletennek tartja, hogy kötelező legyen az erkölcsi előélet igazolása.

Buzáth Ferenc: Elfogadja a miniszterelnök módosítását.

Széll Kálmán miniszterelnök: Stílusos módosítást javasol.

A Ház a §-t a miniszterelnök módosításával fogadta el.

A 4. §-t a miniszterelnök stílusos módosításával, az 5., 6. és 7. §-t változtatlanul fogadta el a Ház.
A 8. §-nál

Buzáth Ferenc: Javasolja, hogy a §. helyett az iktatassék be, hogy a belügyminiszter az ország egyes részein a rendőrhatalomnak felbatalmazást adhat a magánlakásokba való behatolásra is.

Visontai Soma: Azt a pótlást nyújtja be, hogy a rendőrség házkutatást csak ellenszegülés esetén tarthat.

Széll Kálmán miniszterelnök: Visontai pótlását nem tartja helyesnek, mert a házkutatás esetei törvényileg már egy is szabályozva vannak. A Buzáth módosítását nem fogadja el, mert ez gyengítené a törvény hatályosságát.

Simonyi-Semadam Sándor: Módosítást nyújt be, hogy a rendőri közeg csak a felettes rendőri hatóságától nyert írásbeli felbatalmazás alapján tarthat magánlakásoknál házkutatást.

Széll Kálmán: Kijelenti, hogy Simonyi módosítását elfogja venni a végrehajtási rendeletbe.

Simonyi-Semadam Sándor: Visszavonja a módosítását.

A Ház ezt a §-t, valamint a 9. §-t eredeti szövegezésben fogadta el. A 10. §-nál

Buzáth Ferenc: Módosítást nyújt be, hogy a szakaszból a „vagy bizonyos részéből” rész töröltesék. Továbbá, hogy azokra a külföldiekre, akik a törvény hatályba lépése előtt jöttek az országba, törvényileg szerzett jogaik figyelembe vétele mellett ez a törvény legyen kötelező.

Visontai Soma: Módosítást nyújt be, amely szerint a rendőri hatóságot a községekben és városokban az aispán, a főváros területén a belügyminiszter, Horvát-Szlovonországban pedig a II. Ioku rendőrhatalom képviselje. Ezenkívül még kisebb stílusos módosítását is ajánl.

Simonyi-Semadam Sándor: Ellenzi Visontai módosítását. Ahhoz a módosításhoz hozzájárul, hogy ne csak az ország bizonyos részéből, hanem mind az egész országból utasítsák ki a közveszélyes külföldit.

Visontai Soma: Félremagyarázott szavait igazítja helyre.

Széll Kálmán miniszterelnök: Buzáth módosítását hogy a közveszélyes egyén az egész állam területéről kiutasítsák, helyesli. A tódást, melyet Buzáth javasol, hogy e § intézkedései a törvény életbe lépté előtt bevándoroltakra is kiterjesztessenek, feleslegesnek tartja, Visontai módosításait ellenzi, mert ezek a törvény hatályának gyengítésére szolgálnának csak.

Buzáth Ferenc: Második indítványát visszavonja.

A §-t Buzáth módosításával fogadták el.

Elnök: Az ülést 10 percre felüggeszti.

Szünet után:

A 14. §-nál

Széll Kálmán miniszterelnök: Módosítást nyújt be, mely szerint Újpesten és Rákospalotán az I. Ioku rendőri hatóság az államrendőrség kerületi kapitányasága.

A §-t a miniszterelnök módosításával fogadták el.

A 15. §-t a miniszterelnök ugyanazon módosi-

tett indusiumot, amit a szertartásnál fel fognak öltetni.

Mindenünnen összegyűltek a sziget lakosai a hajó nagytermébe, még a Cava is. Nagy volt az örömük, mikor a Capitano felolvasta előttük a szentférfiak határozatát spanyolul, hogy ime, papi személy távollétében ő és a felesége fogják a felavatandókat megkeresztelni.

Erre még a Cava is engedékeny lett. Ha a Donna keresztel, az bizonyosan jószándékkal van. De egyelőre még visszaautasította az ing fölvetelét. Büszke volt a meztelenségére.

Azonban újabb nehézség adta magát elő.

A kereszttséghez keresztapa is kell. Ki vállalja ezt el?

Itt kellett volna a Padrone. Ennek már a neve is ugy hajlik a keresztapáshoz (Patrinus).

Kimentette magát. Ő hat neofita közül kettőnek édesapja, aztán még (még többet is akart mondani; de a Manola ráförtmedt: „elhallgatsz?”)

Igen is: azt akarta mentésül felhozni, hogy ő a Manolával nincs oltár előtt összekötve s ennél fogva nem lehet keresztapa, a canonok szerint.

A Capitano ekkor hozzám fordult.

En védekeztem.

— Még nem vagyok nagykoru.

A Capitano feltette a sipkáját a fejére.

— En, e szigetvilág fejedelme, megteszlek téged nagykoruvá.

Ezt valóban megtehettem.

(Folytatás következik.)

A szép horvát leány.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Szász József.

Karácsony felé járt az idő. Falb, az időjós, kritikus napokat jelzett és ezuttal nem vallott szegényt tudományával. Kemény hidegre fordult az idő, hogy sziklakeményre fagytak a folyóvizek, s lefagytak a fákrol a verebek. Százával feküdtek az országúton. A hó esikorgott az embereket lába alatt s dideregtek az égen a hidegben a csillagok.

Dideregtem én is.

Vártát állottam a város egyik legnépesebb utcáján, az adóhivatal előtt. Óriátem az állam pénzét, hogy rossz emberek el ne lopják, amit a végrehajtók szegény emberektől behajtottak.

Az éj leszállott már, de még messze az éjfel, mikor felváltanak. Örökkévalóság ilyenkor minden nyugodóra. Csend, nyugalom mindenfelé, mintha kihalt volna a város. A gázlámpák sápadt fénye rászóródik a fehér homézőre, melynek pelyheit, szemeséit ezer meg ezer szinben villogtatja, csillogtatja.

Fel s alá jártam az őrhelyen. Abbahagytam, meg újból előlről kezdtem az unatkozást. A jó Isten a megmondhatója, hányszor mondtam el magamban az egyszerűget s hányszor számítottam ki, mennyit lépek egy pere alatt, s így mennyit kell még lépnem egy óra alatt, amikor felváltanak.

Sohogyse akart telni az idő. Az a rossz tulajdonsága megvan, ha toldád előre: nem siet, — ha szeretnéd megállítani: elröppen.

Elnézegtettem a szürke semmisséget: elábrándoztam. Emlékeztem visszakalandozott a multba, mely szépek, kedvesnek tűnt fel.

Miért? Magam sem tudom.

Talán azért, mert elmúlt, s a multnak bajait, vesződségeit leghamarabb elfelejti az ember. Abrándjaimat zongora s ének hangja za-

varta meg. Mélabus akordjai a dalnak a szemközti földszintes ház egyik ablakán zűrdötek keresztül. Tompán, mint távoli vihar zúgása és fájdalmasan, mint a kedvesekért kesergők halotti éneke.

Figyelni kezdtem s fűrkésző tekintetem a kivilágított ablakra esett. A fehér csipkefüggönyön keresztül beláthatam a szobába. Madonnacarcu szöke leányka ült a zongoránál. Egyike a legszebb női arckoknak, melyeket életemben láttam. Könnyel lepergetek alabastrom arcán.

Szomorú magyar dalt játszott és énekel:

Kisérj ki, rózsám, síromig.
Az örök nyugodalomig.

Lebilincselve állottam egy helyben, tekintetem rászegződött az igéző tüneményre. Hallgattam a temetési énekek dalmára emlékeztető dalt s azon csodálkoztam, hogyan énekel ez a leányka magyar dalt, hiszen Zágrábban magyar szót is alig lehet hallani!

Néhány pillanat múlva elhallgatott a zongora. A leányka éneke tudokló zokogásba vészett. Kezébe kapott egy arcképet s csókjaikat önzőnével árasztotta el. Majd ráborult a zongorára s ott sirt keservesen, mint párját vesztett vadgalamb a jegenye száraz ágán.

Mélyen meghatott a leányka szenvedése. Kíváncsi érdeklődéssel találtam: ki lehet ez a hajós gyermek, s mi nagy bánata lehet szívének, hogy záporoként hullanak könnyei?

A vártakommandáns kaplár szólalt meg mögöttem. Az őrt vezette fel, aki engem felváltott:

— Cudar hideg van, önkéntes ur. Siessünk a vártaszobába, ott majd felmelegszik. Szeressünk fát a szomszéd pincéből, tüzelhetünk egész reggelig.

En bizony egészen megfellekedtem a hidegről. Másutt járt az eszem, nem az időjárás. Csak mikor a meleg vártaszobába értem, vettem észre, hogy a kezemfeje egészen megdermedt,

tásával fogadták el, amelyet már a 2. és 14. §§-nál fogadtak el.

A többi 8-t vita nélkül fogadták el.

Neményi Ambrus, a pénzügyi bizottság előadója, beterjeszti a pénzügyi bizottság együttes jelentését a cukorra vonatkozó törvényhozás tárgyában Brüsszelben 1902. évi március 5-én kötött nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről és a cukoradóról szóló 1899. XVIII. törvények határozmányainak módosításáról és kiegészítéséről szóló törvényjavaslatok tárgyában.

A javaslatok napirendre tűzése iránt annak idején határoz a Ház.

Elők: Megállapítja a holnapi ülés napirendjét s az ülést bezárja.

BELFÖLD

A kiegyezés. *Sedll* Kálmán miniszterelnök a képviselőház csütörtöki ülésén fog nyilatkozni a tegnapi aláírt kiegyezés tartalmáról. Nyilván ugyanakkor fogja megtenni nyilatkozatait *Koerber* osztrák miniszterelnök is az aznap összeült birodalmi tanács előtt. A magyar miniszterelnök részletesen tájékoztatót fogja a Házat a kiegyezés egész komplexumáról, nevezetesen a kereskedelmi és vámszervezésről, a vámterületéről és a kiegyezéssel egybefüggő egyéb kérdésekről. A kiegyezési javaslatok benyújtása csak későbbben fog megtörténni, mert a javaslatok kinyomtatása előreláthatólag eltart január végeig. Még jóval tovább tartana, ha a magyar kormány el nem készítette volna előre az áruforgalmi statisztikát, amely tizenkét vaskos kötetre terjedt roppant munka. Hat kötetet a közös vámterület statisztikája foglal el, s ugyanekkora terjedelmű a magyar birodalomra vonatkozó külön statisztika. Az összes javaslatokat nyomban kiadják a bizottságoknak és pedig valamennyit a pénzügyi és a közgazdasági bizottságnak, egy részét pedig a földmivélsügyi bizottságnak is. A bizottságok haladéktalanul hozzálátanak a javaslatok tárgyalásához. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a *katonai javaslatok* is még ebben a hónapban valószínűleg sorra kerülhetnek.

Az osztrák miniszterek közül báró *Call* kereskedelmiügyi, *Wittek* lovasvasúti és báró *Giovannelli* földmivélsügyi miniszterek még Budapesten maradtak, hogy magyar miniszterekkel több szerkesztési részletet megbeszéljenek. Báró *Call* e célból *Sedll* Kálmán miniszterelnökkel is megjelent s vele rövid tanácskozást folytatott. Az osztrák szakelődök közül *Stibral* osztályonök, valamint *Roessler* és *Spitzmüller* miniszteri tanácsosok szintén itt maradtak, hogy a magyar előadókkal tárgyaljanak.

A tanácskozásokról a *Bud. Tud.* ezeket jelenti: Az osztrák miniszterek közül dr. *Koerber* miniszterelnök és *Böhm-Bawerk* lovas pénzügyminiszter még tegnap este, báró *Giovannelli* földmivélsügyi miniszter pedig ma reggel visszatértek Bécsbe.

Báró *Call* kereskedelmiügyi miniszter és dr. *Wittek* lovasvasúti miniszter ma délelőtt 10 óra körül résztvettek a magyar kereskedelmiügyi minisztériumban egy értekezleten, melyen az itt maradt osztrák szakelődök, dr. *Stibral* osztályonök és dr. *Roessler* lovasvasúti tanácsos, az osztrák kereskedelmiügyi, dr. báró *Beck* osztályonök, az osztrák földmivélsügyi minisztérium, míg dr. *Spitzmüller* miniszteri tanácsos az osztrák pénzügyminisztérium képviselőiben szintén jelen voltak; magyar részről az értekezleten, amely a kiegyezés némi technikai részleteinek megbeszélését illette, *Láng* Lajos kereskedelmiügyi miniszter, dr. gróf *Wickenburg* Márk államtitkár, továbbá *Biró* Tamás kereskedelmiügyi, báró *Andréassky* István pénzügyi és *Ottlik* Iván földmivélsügyi miniszteri tanácsosok vettek részt. Egy időre az országos statisztikai hivatal igazgatóját, *Vargha* Gyula miniszteri tanácsost is bevonták az értekezletbe, amely délutáni 1 óráig tartott amikor aztán *Láng* kereskedelmiügyi miniszter osztrák kollégáit lakására dejeunére hívta.

Délutáni 3 óra körül folytatták az értekezletet, amely esti 8 1/2 óráig tartott s ennek következtében az osztrák miniszterek és szakelődök, akiknek eredetileg délután kellett volna visszatérniük Bécsbe, csak az éjjeli vonatok egyikével kelhettek utra.

Az értekezlet előtt *Láng* Lajos kereskedelmiügyi miniszter az Angol Királynő-szállóban meglátogatta osztrák kollégáját, báró *Call*-t, aki erre *Sedll* Kálmán miniszterelnökhez ment rövid megbeszélésre.

Eszekekről jelentik: A kereskedelmi és iparkamara mai teljes ülésén elhatározták, hogy *Láng* kereskedelmi miniszterhez a következő leiratot terjesztik fel:

A ma teljes ülésre egybegyűlt kamara indítva éri magát nagyméltóságod előtt különös örömet kifejezni affeleit, hogy az új év e'cstéjén létrejött a gardassági kiegyezés Magyarország és Ausztria között. Ez alkalomból az aórtur kamara kéri, hogy *Sedll* miniszterelnök ö exellenciája nek is méltóztatásék tolmácsolni a kamara legörömböb köszönetét a kiegyezés létrejötte körül kifejtett "kitartó és bölcs fáradozásaiért, mert csak ö exellenciája böhöteletlen igyekezetének köszönhető, hogy egyáltalában megadoták a lehetőség a Magyarország és Ausztria közötti gazdasági közöség fenntartásának, amely tekintettel a mai nehéz időkre, ugy gazdasági, mint politikai tekintetben is egyaránt szükséges az egész monarchia összes népeire nézve.

Pártértekezlet. Az országos függetlenségi és 48-as Kossuth-párt holnap, kedden délután 5 óra körül *Kossuth* Ferenc elnöklése mellett értekezletet tart,

amelyen a cukoregyezmény becikkelyezéséről szóló adótörvényjavaslatot fogja tárgyalni.

Elégtétel egy főispánnak. Ismeretes az a dühös hajtsza, amelyet báró *Roszner* Ervin máramarosmegyei főispán ellen indítottak bizonyos jól ismert forrásból, azzal a nyilvánvaló cézzattal, hogy az erélyességéről és meg nem alkuvo szabadelvűségéről ismert főispán kiturják állásából. Ez a hajtsza csufos kudarchoz ért most. Ugyanis a belügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök abból az alkalomból, hogy a Máramaros vármegye és Máramarossziget rendezett tanácsu város általános és gyámügyi közigazgatási eljárásának, belső ügyvitelének, házi- és gyámépítési kezelésének mult évben történt megvizsgálása eredményét a vármegye törvényhatóságával és közigazgatási bizottságával közölte, egyidejűleg báró *Roszner* Ervin főispánhoz leiratot intézett. Ebben a leiratban kifejezést ad annak, hogy a vármegye igazgatásának minden ágazatában észlelt javítás és a tökéletesítésre való törekvés *Roszner* főispáni kormányzatával esik össze és hogy ez a törekvés eddigelő mindenben kielégítő helyzetet nem teremtett, az a főispán kormányzata előtt való időben meggyökeredezett igazgatási rendszer hibáinak, valamint a nagykiterjedű vármegye helyi különleges viszonyaiban rejlő nehézségeknek tulajdonítható. Megnyugrással veszi és örömmel jelenti ki a miniszterelnök, hogy a vármegye egyes hatóságai és általában a vármegye igazgatása ellen nyilvánosra hozott vádák a legböhötelőbb vizsgálat során legnagyobb részükben, a főispánra vonatkozó állításokban pedig teljesen alaptalanoknak bizonyultak.

A miniszterelnöknek ez a meglepő elismerés nemcsak elégtétel a méltatlanul meghurcolt főispánnak, hanem egyuttal annak a rendszeres üldözésnek, amely báró *Roszner* ellen folyt az agrárius sajtóban, jól érthető és energikus elítélése.

KÜLFÖLD

A cseh-német tárgyalások. *Koerber* békitő akciója nagyon kritikus helyzetbe jutott, ugyanarra, hogy egy kis pesszimizmussal majdnem reménytelennek lehetne mondani. A mai napon innen is, túl is, cseh részről éppugy, mint német részről elfogadhatatlannak jelentették ki a kormány prozozicióit; a csehek keveslik azt, amit kínálnak nekik, a németek pedig ezt is sokallják. Ami még nem jelenti az akció meghiúsulását, de azok a mellékkörülmények, amelyek a klubok kiküldöttjeinek állásfoglalását kísérik, nagyon kellemetlen kommentárral szolgálnak hozzá. A

Meg se tudtam mozdítani; a káplárnak kellett a keztyűt lehozni róla. Fülemben éles metsző fájdalom hasagatodott, mintha ezer meg ezer apró tüvel szurkálták volna.

A vártán volt egy zágrábi horvát fiu is. Önkéntestársam, katonapajtásom. Csendes jó cimbor, aki többnyire velünk, magyarokkal tartott. Azért szolgált magyar ezredben, hogy a magyar nyelvet megtanulja, a magyar katonát megismerje.

A vártaszoba kályhájában vidáman patogott a tűz. Oda telepedtünk melléje s beszélgetni kezdetünk. Elmondottam neki, mit láttam, mit hallottam az imént. Elkomorodott s rövid szünet után így válaszolt:

— Elmondom neked e szép leány történetét. Tudom, meg fog hatni sorsa téged is. Zlaticának hívják s leánya *Mikszics* Lázárnak, a híres horvát politikusnak. *Mikszics*et ismered hírből. Fanatikus horvát, a legtulzobbak közül való, aki ádáz gyűlölettel viseltetik a magyarok iránt. Miért? — ennek csak ö a megmondhatója. Az azonban bizonyos, hogy a horvát nép minden bajának, nyomorúságának okát a magyaroktan látja, s ahol csak tudja, becsméri, gyalazza öket. Emlékezhetsz a tavalyi nagy tüntésekre, mikor a király írt jart; azokat a tüntéseket is *Mikszics* rendezte a magyarok ellen. Felesége néhány év év előtt elhalt s így egyetlen gyermeke, Zlatica, egyedül maradt vele.

A mult télen idehelyeztek valamelyik magyar városból egy főhadnagyot. Csinos, barna gavallér uriember. Régi magyar nemesi család sarja. Nekem testi-lelki jóbarátom.

Ezzel megismerkedett Zlatica. Az ismeretség meglehetősen regényes körülmények között jött létre. Elmondom neked ezt is, talán nem érdektelen.

Koresolyáni mentünk egy téli délután a Száva jegére. A katonabanda valami vidám kerिंगöt harsogott. Ott volt a jégen a város valamennyi szép asszonya, szép leánya. Ott volt Zlatica is. A főhadnagy mindjárt feltűnt a karesu-

termetű, gyönyörű arcú leánya s kíváncsian keredzősködött föléje.

Ersz szel sepert végig a jégtükrön, pirosra festve a koresolyázók arcát. A magas parttól leszakított egy katángkorót s leszaladt vele a jégtükröre. Ott megállította, táncoltatni kezdette, hatalmasan megforgatta, majd megint felkapta s rohant vele sebesen egyenest Zlatica felé.

A leány észrevette a veszedelmet, ki akart térni a katángkoró elől. Ez a szándéka azonban nem sikerült. A katángkoró egy hírtelen kanyarulattal a koresolyája alatt termett.

Zlatica elsápadt s megtántorodott. E pillanatban mellette termett a főhadnagy. Ersz karcaival megfogta estében a leányt. Zlatica pirulva mondott neki köszönetet.

Igy ismerkedtek meg.

Ezután naponként találkoztak a jégen. Barátom szemmeláthatólag boldog volt s én láttam azt is, hogy Zlatica szíve szintén szerelemre lobbant.

Pár hét múlva közölte velem, hogy megkéri Zlaticát kezét. En helyesletem elhatározását, de közöltem vele mindjárt aggodalmamat is:

— Zlatica atya fanatikus bolond horvát, félek, hogy akadályokat gördít a házasság elé.

A főhadnagy kinevetett:

— Hogyan beszélhetsz ilyen naívu? Hát nem tudod, hogy Zlatica s én szeretjük egymást? *Mikszics* Lázár imádja leányát, s így kezét nem tagadhatja meg tőlem. De mi kifogása is lehetne ellenem? Családom egyike a legitiszteltetebbaknak. Vagyonom van, s az, hogy magyar vagyok, nem szégyenem, de büszkeségem!

— Adja Isten, hogy hitében ne csalatkozzál!

A mitől féltem, bekövetkezett. *Mikszics* Lázár nagy haragra lobbant, mikor megtudta a főhadnagy szándékát, s a leghatározottabban tiltakozott a házasság ellen. Kijelentette, hogy inkább megöli egyetlen leányát, semhogy magyar embernek legyen a felesége. Ez meggyalázása lenne az

ö egész politikai multjának. Elhatározását meg nem másította: kiadta utját a főhadnagyak. Nem használt se könyörgés, se fenyegetődzés. Hiába folytak Zlatica könnyei.

Mikor látta, hogy szándékától nem tudja eltántorítani a leányt, hidegvizgyóintézetbe vitte s ott tartotta egész a nyár végeig. Barátom mindent elkövetett, minden követ megmozgatott a szegény leány kiszabadítására, de minden fáradsága eredménytelen volt. *Mikszics* Lázárnak hatalmasab konnexioni voltak, mint neki, s így azt is kivitte, hogy egy szép napon egész váratlanul elhelyezték Zégrárból, valahová Erdélybe a világ végére.

Könnyező bucsuzott el tőlem. Búcsuzásakor megesküdött, hogy nem mond le Zlaticáról. Ez néhány hónap előtt történt. Azóta naponkint felkeres soráival s ezekből azt látom, hogy szegény szerencsétlen még mindig reménykedik. Bizonyos pedig, hogy hiába. *Mikszics* nem fog engedni soha, s így Isten tudja csak, mi történik végére.

Ez Zlatica története. Most már érteni fogod azokat, amiket láttál és hallottál.

Egyet-mást szerettem volna még kérdezni barátomtól, a vártakommandáns azonban hozzálépett s figyelmeztette:

— Önkéntes uron van a sor, mindjárt két óra. Készüldök fel, hogy felváltsa az utcán az őrt. Engedelmeskedett a parancsok. Felkészüldött, s miután kezét fogott velem, eltávozott.

Nekem egyideig még fejemben jart a szép Zlatica históriája, de aztán elnyomott a buzgósg. Elaludtam a kemény padon, s csak reggel ébredtem fel, mikor a vártakommandáns felrázott, hogy készülődjék fel, mert indulunk a kaszárnnyába, vége a vártáknak.

Azóta öt esztendő telt el. Más városban, más emberek, más viszonyok között egészen megfeledkeztem a szép Zlatica történetéről. A nyáron aztán véletlenül megtudtam a folytatását.

csenek végrehajtó-bizottsága ugyanis azt jelentette ki, hogy a miniszterelnök által a nyelv-kérdésre vonatkozólag előterjesztett tervezetek a cseh nemzetiség iránt ellenségesek, tehát nem alkalmasak arra, hogy a német honfittársakkal való tárgyalás alapjául szolgáljanak, akár a nyelv-kérdés rendezése, akár a közigazgatás reformja tekintetében. Kimondták továbbá, hogy az egyeztető konferencia eddigi menete nem befolyásolhatja a cseh taktikáját a Reichsrathban. Vagyis az obstrukció nem zavartatja magát a békekonferenciától. Azt az indítványt, hogy e párt ne képviseltesse magát tovább az egyezkedő konferencián, elvetették, azonban elhatározták, hogy a párt képviselői az egyezkedő konferencia legközelebbi ülésén teyegen nyilatkozzanak a végrehajtóbizottság nevében s terjeszték elő a maguk javaslatát a nyelv-kérdés rendezésére nézve. Ennek a törvény kidolgozására albizottságot küldtek ki. Végül egyhangulag elfogadták Gregnek azt az indítványát, hogy a bizottság vegye fontolóra, vajjon nem volna-e tanácsos, hogy a királynak emlékiratot adjanak át a cseh nyelv-kérdésről. Ezeknél az erősen harcias határozatoknál nem igen békésebb a németek, amely szerint lehetetlen hozzájárulni a cseh belső hivatalos nyelvnek olyan mértékben való megadásához, amint a kormányjavaslat megállapítja. Hogy ezt a két álláspontot Koerber tudja-e majd és hogyan tudja majd összeegyeztetni, az a jövő titka. De a legközelebbi jövő. A dolog sokáig igazán nem tarthat így. Mert ha még sokáig egyezkednek így, akkor soha többé nem lesz béke Ausztriában.

A madridi merénylet. A madridi nagyfokú izgalom mindinkább eszökken, mert most már bizonyos, hogy Feito nem a királyt akarta megölni, hanem csak Sotomayor herceg főkamrást. S az is bizonyos, hogy a merénylet, ha nem is örült, de oly exaltált ember, kinek agyveleje időnként nem működik normálisan. Francia lapok szerint teljesen örült. Mikor a királyi palotában lévő katonai őrségre vitték erősen vérző hemlock-sével, a rendőrök azonnal fölmerték benne azt az embert, aki sokat téntferget a palotában, hogy álláshoz jusson. A szombat délután is a palota előtt töltötte. Utóbbi időben egyre változtatta lakását Madridban. A merénylet alkalmával azt kiabálta, hogy a főkamrást meg akarta ölni, az őrségen pedig azt mondta, hogy csak meg akarta ijeszteni. Sotomayor herceg a merénylet alkalmával nem is volt a király kíséretében, mert a pályaudvarra utazott, hogy a feleségét várja. Az a legérdekesebb a dologban, hogy Feito a herceget nem is ismeri s az udvari fővadászmesterrel tévesztette össze.

A Balaton mellett töltöttem néhány napot. Elnézgettem a nagy tó tengerzöld vizét, a tihanyi apátság kéttornyú templomát, a Csobánca romkoszoruza ornat. Gyönyörű nyári este volt, a part fái fűrdőket a lennő naparany fényben. Itt találkoztam barátommal, egykori katonapajtásommal. Azóta családot alapított s ügyvédkedik a horvát fővárosban. Megörülünk a viszontlátásnak s felelevenítettük a multnak emlékeit, a katonaszünetét. Séta közben egyszer csak ezt kérdezte tőlem:

— Emlékszel-e még a szép Zlaticára, Mikszics Lázár leányára?

— Hogyne, hogyne! De mondd, mi történt a szegény leánnyal s barátoddal, a főhadnagygyal?

— Különös folytatása lett a dolognak. Regénybe illő folytatása. Ha nem tudnám, hogy valójában megtörtént, magam is azt hinném, hogy valamelyik regényíró fantáziájának szüleménye. Ugy történt, hogy az öreg Mikszics még azon a télen megismerkedett egy özvegyasszonnyal. Szép fiatal magyar menyecskével, özvegyével egy zalamegyei földbirtokosnak. Hogy esett, hogy nem, de megesett, hogy Mikszics Lázár beleszeretett az özvegybe. Kemény és nagy harcot vívott önmagával, s e harc eredménye az lett, hogy feleségül vette az özvegyet. Szerelme győzött elfogult gyűlölete felett. Nem állott tovább utjába leánya boldogságának sem, feleségül adta ahhoz, akiért annyit szenvedett: a főhadnagyhoz.

Elbeszélését hirtelen megszakította: fiatal pár közeledett felénk. Ragyogó szépségű, széke fiatal asszony, arcáról leugrázott a csendes boldogság. Karját férje karjába fűzte. Dalias termetű, energikus arcvonású, barna fiatal ember. Az asszonyka hozzája simul s férje arcába tekintve, mosolyogva beszélgetett.

Meglepetve megállottam s majdnem felkiáltottam:

— Zlatica, Mikszics Lázár leánya!

A rendőrségen kijelentette, hogy urasági inas volt és a mult év elején Argentínába ment szerencsét próbálni. Buenos-Ayresben házasságot kötött egy könnyűvérű francia nővel, aki ugy akart rövid idő múlva megszabadulni tőle, hogy az örültek házába záratták. Juniusban visszatért Spanyolországba. Pár hónappal ezelőtt kérvényt terjesztett a főkamrárs elé, amelyben valami állásért folyamodott. Kérvényét elutasították, de okmányait ismételt sürgetéssre sem adták vissza. Ezért akart a kamráron bosszút állani. A király ellen semmit sem akart elkövetni. Az utóbbi időben majdnem minden európai államfőnek leveleket írt, melyekben elpanaszolta, milyen rosszul bánták Argentínában a külföldiekkel.

A király, mint már említettük, az egész idő alatt nagyon nyugodtan viselkedett. Azonnal megállította a kocsi, tudakolta, hogy mi történt, aztán pedig lépésben hajlatott a palotába. Az anyakirálynét annyira megviselte az ijedség, hogy idegcsillapító szereket kellett bevennie.

A madridi törvényszék, a Matin jelentése szerint, táviratilag megkereste a brüsszeli törvényszéket, hogy hallgassa ki Rubinót, mert azt gyanítják, hogy nemzetközi anarkista összeesküvés áll fenn, a spanyol rendőrség nyomozásának eredményéből és a prefektus által vezetett vizsgálat adataiból azonban nyilvánvaló, hogy Feito nem állott összeköttetésben anarkistákkal.

Kormányválság Szerbiában. Ugy látszik, hogy a Cincár-Markovics-kabinet még oly hosszú életű sem lesz, mint előde, a Vuics-kabinet. Belgrádban megint válság van s lesz is mindaddig, míg tisztán radikális minisztérium nem alakul, mert a szerbek csak ettől várnak minden üdvöt. A lapok mindenféle kombinációkat közölnek a kormány kebelében állítólag várható személyváltozásokról. A Veeserne Novosztit azt hiszi, hogy tisztán radikális kormány fog alakulni. Legközelebb új ellenzéki lap jelenik meg, amelynek Szerb Alkotmányosság lesz a címe. Ez a lap a Gruics és Vuics elnöksziszterek vezetése alatt álló mérsékelt radikálisok közlönye lesz.

Belgrád, január 12.

Nesstorovics Simon és dr. Popovics Mihály volt miniszterek lemondtak szenatori mandátumukról. Most már még szenátor mondott le, nyilván azért mert ellenségei a szenátus intézményének. A lemondotak között van Cincár-Markovics miniszterelnök is.

Belgrád, január 12.

A Sloga a kormány közlönye megérfolja az ellenzéki sajtó által forgalomba hozott válsághíreket. Gyorgyevics Andra volt kultuszminisztert szenátorrá nevezték ki.

A marokkói lázadás. Egyszer így, egyszer úgy. A szultán ügyei ezelőtt pár nappal váratlanul jobbra fordultak s most ismét oly hírek érkeznek, melyek nagy zavarnak hirdetik az előjelét. A napokban meglehetősen esend és nyugalom volt Fezben és Tangerben. Egy német kereskedő, aki Marokkóban telepedett le, nagy szállítmányt kapott Fezből január 4-ikén, amiből az következik, hogy Fez akkor még nem volt fenyegetve. Karavánok is nyugodtan járhatnak Fez környékén s a német posta is akadálytalanul közlekedhetett. A szultán generalisszimusával, az angol Mac Leannel együtt megerősített állásban volt Fezben, míg a bitörő Tazzában ütötte föl hadiszállását s onnan készült újabb támadásra. A nyugalomnak e napjaiban azonban néhány nyugtalanító hír is merült föl. A kabil- és khayna-törzsek meghódoltak ugyan a szultánnak, de mikor ez azt követelte tőlük, hogy a hadiszákmányt is adják ki, akkor azzal fenyegetőztek, hogy ismét Bu-Hamarához pártolnak.

A marokkói helyzet olyan, hogy csak egy szikra kell, s a mohamedán fanatizmus föllángol a keresztények és a zsidók ellen, a törzsek pedig önzők s ahhoz állnak, aki a legközelebbi falatot igéri és adja nekik.

Ami a szabadon bocsátott Mulay Mohamedet, a szultán bátyját, az eddig fogva tartott jogos uralkodót illeti, a szultán aighanem eszméjét fogott vele, mikor csapatainak az élére tette. Valami történhetett a két testvér közt, Mulayból talán kiűrt a régi keserűség, talán a maga hasznára igyekezett kiaknázni a helyzetet, vagy talán a szultán ügy gondolkodott, hogy most már — aránylag biztosítva lévén az ő helyzete — tanácsos lesz a veszedelmes embert ismét ártalmatlanná tenni, — szóval, Fezből azt jelentik, hogy a szultán ismét elfogatta és elzáratta a bátyját. Ha ez a hír igaz, akkor a marokkói lázadás egyszerre más fordulatot vesz, s talán ezzel függnek össze a Marokkóból jövő nyugtalanító hírek, melyek a szultán helyzetének rosszabbra fordulásáról szólnak.

Madrid, január 12.

Mellilából érkezett távirat szerint a marokkói szultán seregében teljes fegyvermelenség uralkodik. A katonák állítólag eladják fegyvereiket és lövé-

szeireiket a trónkövetelőnek, aki nagy árakat fizet nekik. Allítólag a Tazza vidékén és Fez környékén lévő kabil-törzsek mind csatlakoztak a trónkövetelőhöz.

Páris, január 12.

A Temps jelenti Tangerből mai kelettel: A pretendens e hó 7-én Khemiselghurban, Feztől 4 órai menet távolságban volt. Fezben az a hír van elterjedve, hogy a szultán Rabatba akar utazni. Az elutazást menekülésként tekintenek. A fezi német konzul honfittarsaival együtt a város elhagyására készül. Azt hiszik, hogy a Fezben lakó európaiak veszedelm nélkül el fognak jutni a tengerpartra, bármely fordulata áll is be az eseményeknek. Fezből e hó 7-ről érkezett magánjelentések szerint Mulay Araf, a szultán nagybátyja haladéktalanul Tangerbe és onnét a Rifre akar menni, hogy elhívja az ottani törzsek segítségét a pretendens ellen.

London, január 12.

Marokkóból nyugtalanító hírek jönnek. Fezben gyilkolják a zsidókat. Egy napon husz embert koncoltak fel.

London, január 12.

Mint a Reuter-ügynökség konstatálja, a konzuloknak Fezből való elutazására vonatkozólag Londonban közzétett jelentések a Le Journal és Temps francia lapokból vannak átvéve. A Times mai reggeli kiadásában táviratot közöl, mely szerint az európai nök elhagyják Fez. A zsidók elleni tüntetésekről semmiéle hír nem érkezett.

Tanger, január 12.

A Fezből január 8-ról érkezett legutóbbi jelentések szerint a szultán elhagyni készül a fővárost, hogy 15 vagy 20.000 főnyi sereg élén a pretendens ellen vonuljon. Azt a hírt, hogy az európai konzulok Fez elhagyták, nem erősítik meg. Legalább az angol konzul még ott maradt. A francia misszió folytatja útját Fezbe.

A transvaali vasutak ügye. A transvaali vasutak certifikát-tulajdonosainak védőegyesülete tegnap Berlinben közgyűlést tartott, amelyen felolvasták az angol kormányának a német külügyi hivatalhoz intézett levelét, amelyet a külügyi hivatal tegnap este a részvényesekkel való közlés végett megküldött az egyesületnek. Ebben az iratban az angol kormány egyebek között közli, hogy hajlandó 185 font sterlinget fizetni minden részvényért, amely a háború kitörése előtt kimentatóság magánosok kezében volt. Ezen a 185 fonton kívül a kormány még 4 százalékos hajlandó fizetni minden részvény névértéke után, amelyet most véglegesen átruháznak a kormányra. A kamat 1900. szeptember 1-től a részvény átruházásáig számíthat. Ha Anglia a nem német részvényeseknek az itt felsorolt előnyöknél többet adna, a német részvényesek, esetleg volt részvényesek ugyanazokat az előnyöket kapják. Anglia fenntartja magának az a jogot, hogy a kötvényeket al pari visszafizesse és addig is 1900. szeptember 1-től számítja kamatot fizet a kötvények után. A részvények és kötvények tőkeösszegét és kamatait Anglia tetszése szerint vagy készpénzben vagy a tervezett garantiált transvaali kölesön papírjaival fizeti ki, az utóbbiakat a londoni tőzsdének az eladás napján való napi árfolyama szerint számítva és pedig fizet részvényenként 185 font sterlinget és a kamatokat, a kötvényekért pedig 100 font névérték után 100 font sterlinget és a kamatokat. A közgyűlés az angol kormánynak erre az ajánlatára nézve nem hozhatott határozatot, mert ez a kérdés nem volt felvéve a tárgysorozatba, de azért a tagok közül többen annak a nézetnek adtak kifejezést, hogy az ajánlatot vissza kell utasítani és arra a jogi álláspontra kell helyezkedni, amelyet Meili zürichi tanár hosszabb beszédben kifejtett. Meili jogi véleményét kinyomtatják és a birodalmi kormánynak eddigi táradozásaiért köszönetet mondanak, egyúttal pedig megkérlik Oppenheim elnököt, hogy a külügyi hivatalal közölje a részvényesek hangulatát. Az angol kormány ajánlatának tárgyalására újabb közgyűlést hívnak össze. A közgyűlésen felolvasták a védőegyesület bizottságának egy jelentését is, amely az események fejlődésének minden stádiumát ismerteti.

Külföldi szemle. A tengerszoros kérdése. A porta kijelenti, hogy a tengerszorosokon való átkelésre az engedelmet nem hadihajóknak, hanem négy orosz, jel nem szerelt hajócsatának, melyek kereskedelmi lo-bogó alatt mentek, adták meg, ami az idevonatkozó szerződésekből nincs megemlíthető.

A macedóniai fölkelés. 260 macedon menekült legújában megkísérelt átkelni a török határon, de a török határőrség rájuk lőtt és visszazoritotta őket, miközben 40 macedon megsebesült.

A washingtoni német nagykövét, báró Holleben tegnapelött a Wadersee gözzsel Európába utazott.

A boerok resignációja. Azon a pretóriai boer gyűlésen, melyet a teliratnak Chamberlain kezéhez történt átnyújtása és ennek válsága után tartottak, a boer vezérek kiemelték, hogy nyilvánvaló, hogy Chamberlain nem szándékozik tovább menni a békeszerződésben megadott engedményeknél. Ezért hiába való új követeléseket támasztani. Csak azt tanácsolhatják a boeroknak, hogy nyugodjanak bele a helyzetbe és az angol kormányval együttesen dolgozzanak az ország jólétén.

HIREK

Budapest, január 12.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Január 13-án új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásukkal a megújításról idejében gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A király állapota.** Bécsből jelentik, hogy a király tegnap az iparos-bázbizottságot fogadta, amelynek arra a kérésére, hogy a bálon jelenjék meg, a következőket mondta:

— Mindig a legnagyobb érdeklődéssel viselkedtem az iparos-bál iránt s ezt be is bizonyítottam azzal, hogy az előbbi esztendőben mindig elmentem erre a bálra, de sajnos, a legutóbbi években nem engedtem meg, hogy este kimenjek s ezért Ferenc Ferdinánd főherceget bízom meg azzal, hogy engem ezen a bálon teljes méltósággal képviseljen.

Ez a kitétel, hogy teljes méltósággal, bécsi értesülés szerint azt jelenti, hogy az uralkodóház minden tagja, az összes méltóságok és miniszterek környezik ez alkalommal a király képviselőjét.

— **A trónörökös és Széll Kálmán.** Egy berlini távirat szerint a *Vossische Zeitung* Budapestről a következőket táviratozta meg magának:

Ferenc Ferdinánd főherceg és Széll Kálmán miniszterelnök között megszűnt az a feszültség, amelyet a trónörökös pétervári utazásakor a gróf Zichy Jánosra esett választás idézett elő. A magyar miniszterelnök a múlt héten meghívást kapott a trónörökösötől s akkor elismult a fenforgott ellentét.

Igazán megható a berlini lap jólértesültsége, de mégis kérdezzük, hogyan szűnhet meg az olyan feszültség, amely sohasem volt.

— **Ebéd József Ágost főhercegnél.** József Ágost főherceg és neje, *Augusta* főhercegné ma ebédet adtak, amelyre a kabinet összes tagjai hivatalosak voltak.

— **György János szász herceg Bécsben.** György szász király második fia, György János herceg holnap reggel Bécsbe érkezik és a Burgban száll meg. A herceg azért megy Bécsbe, hogy köszönetét fejezze ki a királynak, aki a herceget a 11. gyalogezred parancsnokává nevezte ki. A szász herceget *Gartenkraut* főhadnagy adjutáns fogja kísérni. Diszszolgálatra mellé lesznek osvia *Versbach* tábornok és *Neumayer*, a 11. gyalogezred őrnagyja. A herceg tiszteletére e hó 18-án a királynál ebéd lesz; 14-én délután a herceg Prágába utazik, ahol ezrede fekszik. Prágában szemle lesz, amely után az új ezredtulajdonos elutazik.

— **A közoktatási miniszter audienolája.** Félhivatalosan jelentik, hogy *Wlassics* Gyula kultuszminiszter egyéb elfoglaltsága miatt a csütrörök délutánra hirdetett kihallgatását pénteken délután négy órakor fogja megtartani.

— **Molnárak küldöttsége Darányi miniszterelnél.** Az Országos Molnárégyesület igazgató-választmányának egy küldöttsége jelent ma meg Vörös László nyugalmazott államtitkár, az egyesület elnökének vezetésével *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszternek a földmívelésügyi miniszteriumban. A molnárégyesület nevében szép beszéddel *Vörös* László üdvözölte a minisztert és felhívta figyelmét a mezőgazdasággal szorosan rokon molnárparédekre s első sorban a vízjogi törvény revíziójára, de addig is, míg az a reform lehetségesé válik, 11 különválasztott kérvényt adott át a miniszternek, amelyek mind a földmívelésügyi tárca keretébe tartoznak. *Darányi* miniszter hosszabb beszédben köszöntötte meg az egyesület igazgatóságának tisztelgését, tudomásul vette működése megkezdésének notifikálását és megígérte, hogy amennyiben az egyes reszortok szerint máris szétválasztott kérvények nem ütköznek más jogos érdekekbe, a legmelegebben és leggyorsabban fogja azok elintézését eszközölni. Egyuttal szerencsét kívánt az egyesület működéséhez, mely után bemutatatta magának a küldöttség tagjait.

— **Kossuth Ferenc betegsége.** *Kossuth* Ferenc néhány napig megint ágyban fekvő beteg volt, de

állapota ma már annyira javult, hogy a függetlenségi párt holnapi konferenciáján már elnökölhet és szerdán a képviselőház ülésén is meg fog jelenni.

— **A szíami trónörökös szerelme.** A szíami trónörökös szerelmes volt, még pedig annyira, hogy meg is szeretett volna házasodni. De hát ez mezalános lett volna és a trónörökös édesapja ebbe már nem akart belemenni. A szerelmes királyfi a szive választottjával Angolországban ismerkedett meg legutóbbi látogatása alkalmával. Az ideig a színapadon működik, s a neve *Mable Gillmann*, aki rendszeresen Amerikában hallata énekhangját. A szíami király beavatkozása csak még összezűbbülte a szerelmeseket, de amikor *Miss Gillmann* látta, hogy házasságra való törekvései a kutba estek, akkor győzött a büszkeség benne, s szakítván a herceggel, visszahajózott Amerikába. De a herceg utána ment, s mindent elkövetett, hogy házasságot kötjön vele. De hiába. A misz kereknek a házasságot emlegette. A trónörökös a legkeservesebb erőfeszítéseket tette, hogy részint szerelmét, részint az apját engedékenységre bírja, de mindketten kéllehetetlenek maradtak. Az ifjú trónörökösnek ennél fogva fájó szívvel vissza kellett térnie Bangkokba. A praktikus amerikai bölgy ellenben egészen más következtetést vont le az esetből. Az izzó szerelemtől lángoló leveleket, amelyeket a trónörökös írt hozzá, eladta egy amerikai kiadónak, aki a lapjában kiadja a szerelmi pikantériát.

— **Kovács Albert betegsége.** *Kovács* Albertet volt országgyűlési képviselőt, kinek betegségről a minap már hírt adtunk, ma délelőtt *Herzel* tanár a Szent István-kórházban megoperálta. A műtét, úgy látszik, igen jól sikerült s az orvosok remélik, hogy a nagybeteg egészsége teljesen helyre fog állni. *Kovács* Albert egészségi állapotát a délután folyamán számosan tudakozták.

— **A párbaj ellen.** A párbajellenes magyarországi szövetség előkészítő bizottsága, amely a magyar békeegyesület kezdeményezésére alakult, tegnap rendkívül látogatott ülést tartott, amelyen *Gergely* Ede időtűkár bejelentette, hogy a párbajellenes mozgalom mind nagyobb hullámokat ver társadalmunkban s így jósolt a remény, hogy a párbajellenes liga a fővárosban az egész országra kiterjedőleg mihamar meg fog alakulni. Jelentette egyuttal, hogy a bizottságnak kérdőívére, amelyek a párbaj korlátozásának módjára nézve kérték a véleményeket, már mintegy 400 válasz érkezett be. A válaszból néhány érdekes szemelvényt itt adunk közre.

Rakovszky István, a m. kir. állami számvevőszék elnöke: Első sorban a becsületbe vágó sértések szigorú megtorlását kell a törvényhozástól követelnünk. E mellett természetesen párhuzamosan kell a törvényhozásnak abban az irányban is haladnia, hogy a párbaj szigoruan büntetessék és pedig ahhoz képest, hogy milyen indokból támadt a párbaj.

Zsitinszky Mihály államtitkár: Angol eljárást ajánlok, de mivel nálunk a társadalom igen gyöngye és a lovagiaság értelmét eltorzította, tehát csakis olyan szigorú törvény által vélem ezt a középkori szegyenletes maradványt kiirtani, ha az ellenfelet párbajban megölő egyén közönséges gyilkosnak jelentetik ki és az ezzel járó büntetésben felül az övezgyedő és árvává tett család eltartására köteleztetik.

Gróf *Széchenyi* Ferenc: Arra kell törekedni, hogy a katonai párbajénszer szűnjék meg, továbbá hogy az, aki a kihívást nem fogadja el, ne tekintessék gyávaának vagy becsületvesztetnek; végre, hozzon törvényhozásunk súlyosabb büntetéseket a becsület-sértésre és ezek szigoruan hajtassanak végre.

Gróf *Festetics* Imre: Nem szabad megengedni oly párbajokat, amelyek anyagi- pénzkérdésekből erednek és erőszakkal (mint például azok, amelyek sértő tetleges támadások által lesznek kiereszakoiva) lesznek csak lehetségesek. Lehetetlenné kell tenni azon párbajokat, amelyek a zsarolás jellegét viselő okokból erednek (például mint durva sértő támadások) és tetleges megbántások által a párbajhoz fordulni kényszerítik a sértett lelet. (Dr. *Ernusz* esete).

Rákosi Viktor: A sajtó csupán halállal végződő, vagy közdolgokkal összelüggő párbajokról vegyen tudomást. A többit hallgassa agyon. Az egyesület tagjai köteleztek magukat odabaini, hogy a rajuk bízott konfliktusokat békesen egykeznek elintézni.

Szejrdy József törvényszéki elnök: Minden vármegye székhelyén a társadalom számottevő közegéből három, évenként ujonnan összeállított „becsületügyi választmány” határozza minden olyan sértés időit, amely ezideig a párbajra való kihívás indokául szolgált. A verditnek etikailag kötelező volta kimondandó, és a megtorlást megállapító büntetési tétel okyépp legyenek fixirozva, hogy az illetőnek társadalmi pozíciójára kihatással legyenek.

Dr. *Kéty* Károly tud. egyetemi rektor: Komoly társadalmi akció útján.

Kossuth Gyza ítélőtáblai bíró: A párbajt mellőzhetőnek csak becsületbíróság tehetné. Azonkívül a párbajlovagok kedvét le lehetne kissé hüteni azzal, ha a törvény a becsületbíróságot szigorubb büntetéssel sújtaná és a párbajt egyszerűen a közönséges bűntettek sorába tartozónak jelentené ki.

Dr. *Perjessy* Mihály törvényszéki elnök: Ó fel-ségéhez intézendő telírás útján felkérőndök vélném, hogy a párbaj ellen foglaljon állást. tültsa meg a katonatiszteknek a párbajozást és rendelje el, hogy a becsületbeli ügyek becsületbíróság által intézessenek el. Ezenkívül országos mozgalom indítassék vidéki

egyletek és egy központ alakításával arra nézve, hogy a társadalom balhite a párbajról megváltozzék. Hajlandó és tekintetben a vidéki mozgalom élére állani.

— **Thallóczy betegsége.** *Thallóczy* Lajos közös pénzügyminiszteriumi osztályfőnök állapotában az éjszaka folyamán lényeges javulás állott be. *Lumitzer* József doktornak, a Vörös Kereszt-kórház főorvosának sikerült a tüdőgyulladás továbbterjedését meggátolnia és ha váratlan komplikációk nem állanak be, négy-öt nap múlva vendégeket is fogadhat már a beteg. *Thallóczy* hogyléte iránt állandóan nagyon érdeklődnek közéletünk notabilitásai, köztük az íróvilág előkelőségei, akik bizonyára örömmel vesznek részt arról, hogy a jeles tudós túl van minden veszedelmen.

— **Rákóczi Ferenc emlékezete.** *Rákóczi* erke-lye-kiállítás és a *Rákóczi-szobor* ügyében Kassán tartott nagygyűlés rendkívül nagy érdeklődés mellett folyt le folyó hó 11-én a városháza közgyűlési termében. A nagygyűlést *Takács* Menyhért jászóvárosi prépost mint a gyűlés elnöke hitta egybe, hogy a *Rákóczi-kiállítás* és a *Rákóczi-szobor* ügyét behatóbban megvitatassák. A gyűlésen jelen voltak gróf *Zichy* Jenő is mint az erke-lye kiállítás egyik védnöke.

Dr. *Takács* Menyhért nagyhatású elnöki megnyitja után *Gergely* Géza bejelentette az eddig érkezett tárgyakat és azok küldőinek nevét. Elhatározta azután a nagygyűlés, hogy a kiállítás június 20-ától szeptember végéig tartassék meg és pedig a kiállítás határideje szeptember hóra is terjesztessék ki, hogy a tanuló ifúságnak alkalma legyen azt az iskolai év kezdetén megtekinteni. Az elnök ennek letárgyalása után bejelentette, hogy a kereskedelemügyi miniszter a kiállításra küldött tárgyakra vonatkozólag szállítási díjkezelvényt engedélyezett. A helyiségről illetőleg a városól el fogják kérni a kiállítás céljaira a Kassai Nemzeti Múzeummal szemben fekvő közszégi iskolai épületet, mint e célra legalkalmasabbat. A megnyitás a múzeum megnyitásával egyidejűleg fog tartani. Elhatározta továbbá a nagygyűlés, hogy a *Rákóczy-szobor* ügyének előmozdítását is kezébe veszi s e vég-ből a társadalmat adakozásra szólítja fel. A gyűlés folyamán gróf *Zichy* Jenő azonnal meg is kezdte az adakozást s az erke-lye-kiállítás költségeinek fedezésére 1000 koronát s a szoboralap javára szintén 1000 koronát ajánlott fel, mit a közgyűlés felállással biz-szont meg. Végül megválasztották a végrehajtó-bizottságot, mely minden héten fog ülést tartani s az ülésen szívesen látja a vidéki bizottságok tagjait is. Gróf *Zichy* Jenő megígérte, hogy amikor ideje engedi, ő maga is el fog látogatni a végrehajtó-bizottság ülésére.

— **Nessi Pál a katonai becsületbíróság előtt.** *Nessi* Pál országgyűlési képviselő ismeretes katonai dolgában ma *Mattyasovszky* alezredes becsület-ügyi választmányi elnököt rendeletet kapott, hogy január 16-án, pénteken délután 3 órakor kihallgatás céljából jelenjen meg a Ferenc József lovassági lak-tanyában.

— **Lőw főrabbi ünneplése.** Lőw Immanuel szegedi főrabbit érdekes alkalomból ünnepléte hit-közsege. A főrabbit mint Szegedről jelentik, a bécs-lipótvárosi rabbiállásra hívták meg, de Lőw ez aján-lattal szemben tudatta a szegedi közszégi előjárósággal, hogy Szegeden maradjon.

— **Aki az eszményekhez való bűséget hirdeti,** kell hogy aszerint cselekedjék is. — monodta.

A hitközség közgyűlése hálával fogadta ezen elhatározást és küldöttség által gyűlésébe meghíván, Lőw főrabbit, tünetőt kiküldésével ünnepléte.

— **Elűnt hercegek.** Egy római telegramm jelentik, hogy a *Giornale d'Italia* Savonából érkezett jelentése szerint két orosz herceg s egy angol lord nyomtalanul elűnt Nizzából. Valószínűleg utonállók-nak estek áldozatul. A követségen csak azt tudják, hogy *Leuchtenburg* herceg és *Miklós* nagyherceg fia jelenleg Nizzában tartózkodnak. Arról azonban, hogy elűnt volna valaki, nem tudnak semmit.

— **Az új ágyuk.** A *Pester Lloyd* értesülése szerint a tábortüzeresné most három fontos kérdéssel foglalkoztak: a tábortarackok, az új hegyi ágyuk és a gyorstüzéltő tábortüzeres ágyuk ügyével. A tábortarackok előállítására a bécsi arzenálban már folyamatban van és nem sokára be is fejeződik. Az új hegyi ágyuk már a csapatoknál használatban is vannak. A gyorstüzéltő tábortüzeres ágyuk ügyében pedig, mely már évek óta foglalkoztatja a katonai köröket, még ebben az évben megtörténik a végleges döntés.

— **Tavas januárban.** Szentesről írják, hogy ott két hét óta állandóan kellemes, enyhe idő van és gyakori nyári meleg eső öntözi a földet. A szép idő következtében a fák már rügyeznek.

— **Adomány Amerikából.** Nagyváradról jelentik, hogy *Rosenbaum* Móric fladelfiai bankár 500 koronát küldött a nagyváradi ingyen-kenyer-osztónak.

— **Halálozás.** *Szabados* József, a Royal-fodrász-üzlet tulajdonosa tegnapielőtt *San-Remóban* meghalt harmincegyes korában. Az elhunyt, akinek nagy érdemei vannak a magyar fodrászpar körül, választmányi tagja volt az Országos Iparégyesületnek és hazai és külföldi kiállításokon több aranyérmét és díszoklevelet kapott.

Dr. *Sánger* Miksa, a prágai egyetemen a szülé-szet rendes tanára tegnap Prágában hosszú szenvedés után 80 éves korában meghalt.

— **A jótékony Budapest.** A főváros társadalmának legelőkelőbb hölgyei, akik az elmúlt nagy hidegek alatt a szegény hajléktalan nép telesszűrésére akcióit indították, ma szervezkedő gyűlést tartottak. Gróf *Andrássy Aladár* hívta össze a mozgalom megindítóit *Andrássy-uti palotájába*, ahol ma délután megjelentek: gróf *Apponyi Albert*, gróf *Apponyi Lajos*, báró *Atal Elemér* szül. gróf *Wass Mária*, gróf *Bathányi Gézáné*, *Beck Iona*, *Penczur Gyuláné*, *Berzevich Albertné*, gróf *Csáky Albinné*, báró *Dániel Ernőné*, *Hampelné-Pulsky Polyxena*, *Hatvany-Deutsch Károlyné*, csetei *Herczog Mórné*, *Huday Jenőné* szül. *Czebrán Mária* gróné, *Hertka Elza*, *Kemény Kálmán* szül. *Bánffy Polyxena* báróné, *Korányi Sándorné*, *Lánczy Gyuláné*, *Lánczy Edith*, *Mezevich Frigyesné* született *Zichy Mária* gróné, *Pejacsevich Jolán* és *Pejacsevich Katinka* grónéik, *Pekár Imréné*, *Rudány Béláné*, *Sulzok Ylda*, *Stróbl Alajosné*, *Teleki Sándorné* gróné, *Kende Ilka*, *Tormay Cecile*, *Wekerle Sándorné*, *Wlassics Gyuláné*, *Zichy Leona* gróné. Távolléteket kimentették: *Szell Kálmán*, *Láng Lajosné*, *Rákosi Jenőné*, *Halmos Jánosné*, *Festetics Leonie* és *Leontin grónéik*, *Wass Ferencné* és még többen.

Andrássy Aladár gróné üdvözölte a megjelenteket s elkérte a jegyzői listát betöltésére dr. *Farkasdy Zsigmond*ot. Azután olvasta az összeírtvelet önját. A megjelent hölgyeket a jótékony szellem gyűjtötte egybe. A kegyetlen hideg idejében támadt az eszme, hogy a főváros nyomorú szegényeinek segítésére szervezkedni kell s első sorban a külföldi nagy városok mintájára melegítoszobákat kell létesíteni. A kedvező időjárás e szép cél megvalósítását nem gátolja, mert a jótékony nem függ az időjárásól s még lesz idő, mikor az idejokorán megindított akció áldásos gyümölcsököt fog teremni.

Azután az elnöklő gróné elkérte a hölgyeket, hogy alakuljanak előkészítő értekezletű s választásnak szervező-bizottságot, amely a létesítendő egyesület alapszabályait elkészítse, a tag- és pénzügyi tevékenységét szervezze. Azután megválasztották tiszteletbeli elnökké *Szell Kálmán*né, elnöklő gróf *Csáky Albinné*, alelnöklő gróf *Apponyi Albert*né, *Penczur Gyuláné*, *Berzevich Albertné*, *Hatvany Czebrán Mária* grónéit, *Hatvany-Deutsch Károlyné*, *Hegedüs Sándorné*, *Jalics Ferencné*, *Orczy Tekeia* báróné, *Radvánszky Gézáné* Wa deck grónéit, gróf *Teleki Sándorné* és *Zichy Leona* grónéit.

Ezután gróf *Csáky Albinné* foglalta el az elnöki székét s a maga, valamint tisztársai nevében köszönetet mondva a bizalomért, kiemelte a tervbe vett akció nemes önját. A melegítoszobák létesítését egyáltalán nem hátráltatja az, hogy most az idő kedvezőtlen járult: ellenkezőleg a sors jóakarata látja abban, hogy a jótékony hölgyek időt nyerne a szervezkedésre, hogy majd akkor, midőn az intézményre szükség lesz, készen legyenek a segítségre szoruló istápolására. Végül felhívja az értekezletet a szervező-bizottság megalakítására.

E bizottság tagjai lettek a megválasztott elnökségen kívül: gróf *Andrássy Aladár*né, gróf *Bathányi Gézáné*, *Beck Iona*, báró *Dániel Ernőné*, csetei *Herczog Mórné*, *Hampelné-Pulsky Polyxena*, *Hertka Elza*, *Lánczy Gyuláné*, *Luszenszky báróné*, *Mezevichné*, *Zichy Leona* gróné, *Pálffy-Daun Olga* gróné, *Pejacsevich Jolán* gróné, *Sulzok Ylda*, *Stróbl Alajosné*, *Wekerle Sándorné* és *Wlassics Gyuláné*.

Az elnökséget felbatalmazták, hogy a bizottságot a jelentkezők közül még kiegészítse.

Gróf *Csáky Albinné* ezután értesítette a szervező-bizottságot, hogy az első gyűlést az elnöklő lakásán hétfőn délután tizenegy órakor tartják meg.

Az elnök végül meleg köszönetet mondott *Andrássy Aladár* grónénak az ülés egybehívásáért.

— **Mikor a rabbi politikai.** Az *Alkotmány* egyik útoló számában a beregszászi polgármesterválasztással kapcsolatban azt írja, hogy a beregszászi zsidóválasztás polgároknak egy *Weisz* nevű külön jelöltük volt, aki két szűkösséggel győzött is. Az ultramontán lap szerint a választást megelőzőleg, a rabbi a templomba gyűlésre hívta össze híveit, ahol az egyik azt mondta, hogy *ő Szabó* fog szavazni, amiért a rabbi 100 koronával megbírságolta. *Beregszászról* most a tendenciózus híresztelés megcáfolására kértek tel benünket. Kijelentik, hogy a zsidóknak külön jelöltük nem volt, szavazataik a két jelölt között oszlottak meg és *Weisz*-féle nevű jelölt nem is volt; a rabbi a polgármesterválasztás ügyében semmiféle gyűlést nem hívott egybe és senkit meg nem bírságolt.

— **Házasság.** *Milch Gyula* a hó 18-án délelőtt 4/12-kor tartja esküvőjét a dohány-utcai izraelita templomban *Simon Jolán* kisasszonnyal, *Simon Jakab* leányával.

Moskovits Miklós, a *Moskovits R.* és *Fia* kassai cég baltája eljegyezte *Glück Sárika* kisasszonyt *Gönyöröl*.

— **Egy halálra ítélt francia Fiumében.** Fiuméből távirtoztak: *Lucien Rikárd* franciaországi munkást, aki betörési kísérlet miatt a rendőrség börtönében ült, a párisi rendőrség megkeresésére az ügyvétség fogházába szállították. *Lucien* a párisi katonai bíróság hónapokkal ezelőtt halálra ítélt, az ítélet végrehajtása elől *Lucien* megszökött s azóta mint katonaszökevényt állandóan köröztek.

— **A szász trónörökösné regénye.** *Salzburgból* jelentik: A toszkánai udvar alaplatannak nyilvánítja azt a hírt, hogy szász a trónörökös legközelebb ideérkezik, hogy apósával a válás ügyében tárgyaljon, ellenben igaz, hogy a trónörökös legközelebb meg fogja látogatni *Ferenc József* királyt, amely alkalommal a válás ügye is szóba fog kerülni. A szász királyi és a toszkánai nagyhercegi udvar közt már teljes megegyezés jött létre és *Lujza* hercegné is megígérte, hogy mindent el fog követni, hogy az ügy békés elintézését lehetővé tegye. Ugy látszik, hogy a hercegnő már sokért nem adná, ha az egész dologt csak álomnak tekinthetné. A toszkánai udvart nagyon bántja, hogy a toszkánai nagyherceg leányát közönséges gonoszférfő módjára szász rendőrök őrzik s hogy *Schwarz Artur* rendőrtisztviselő elfogatparancsot vitt magával, hogy a hercegnőt letartóztassa, mihelyt a svájci területet elhagyja. A nagyherceg követelte, hogy az elfogatparancsot vonják vissza s hogy a rendőrtisztviselőt hívják haza. Nem igaz az sem, hogy *Miksa* szász herceg a szász udvar, hogy a pápa megbízásából Gen'be fog utazni, *Lujza* hercegnő így nyilatkozott róla:

— *Miksa*, amióta pap lett, semmit sem ért a szerelmi dolgokhoz és az én dolgomban azt sem tudja, hogy mit gondoljon.

A hercegnő maga kérte, hogy testvére, *József Ferdinánd* főherceg Gen'be utazzék; megígérte neki, hogy amíg Gen'ben lesz, senkivel sem fog találkozni, akit nem lát szívesen. Nem igaz, hogy a hercegnő eladta ékszereit. A hercegnő egyetlen fillért sem fogad el Gironól s eddig a salát pénzéből fedezte minden szükségletét. Ha a trónörökös-pár dolgában megegyezés jön létre, úgy ez csak *Ferenc József* királynak lesz az érdeme. Valószínűnek látszik, hogy *Lujza* hercegnő a válás után valamelyik csehországi kastélyba fog visszavonulni.

A trónörökösné hazájában egymásután szólnak meg a hivatalos és nem hivatalos újságok s leplezetlenül adják hírül a trónörökösné szökésének igazi okát. Azt mondják a drezdai udvari körök által sugalmazott újságok, hogy a trónörökösné sohasem szökött volna meg férjétől, ha főudvarmesternője a legbizalmasabb tét-előleiben nem találja *Gironnal*. A szigorú felügyelő udvarmesternő Gironól azt követelte, hogy azonnal távozzék az udvartól, a trónörökösné pedig éillette tükát s reszeltett főudvarmesternőjétől, ámbar ez kijelentette neki, hogy egyelőre diszkretnen halgat a trónörökösné bűnös szerelméről. *Lujza* hercegnő sohasem kedvelte főudvarmesternőjét s többször kérte férjét, hogy szabadítsa meg tőle, most pedig a gyűlölt főudvarmesternő hatalmában érezte magát. Napról-napra növekedett féltelme hátha megtudja *György* király, vagy férje, a trónörökös, a tiltott pasztoróra történetét. A szegényérzést, a kolostortól s az örültekháztól való lélelem erőt vett a lelken s a szökésre készlet.

A *Frankfurter Zeitung* azt írja, hogy számolni kell azzal a körülménnyel, hogy a trónörökösné szabad akart lenni minden áron, még botrány is valótlanság árán is. Szökésével szabadságát és szellemi épségét mentette meg, mert az udvarnál uralkodó viszonyok hatása alatt okvetlenül idegbeteg lett volna. Minden jel arra mutat, hogy *Giron* csak arra szolgált, hogy az igazságot eltakarja vele. Tény az, hogy *Giron* a trónörökösné szökése idején Brüsszelben tartózkodott, s csak a trónörökösné hívására utazott *Zürichbe*. Valószínű, hogy *Giron* szereplését a hercegnő akarata irányítja s az a körülmény, hogy a hercegnő első intésére Gen'ből eltávozott, amelltt bizonyít, hogy nem őri, nem is befolyásolja a hercegnőt. Aki a trónörökösné, ezt az energikus. önzéletes s igen ügyes asszonyt ismeri, kezdettől fogva tudja, hogy ez az igazság. A *Berner Tageblatt* szerint a gen' közvélemény nem dédelgeti már oly módon a trónörökösné, mint regényes szökésének első idejében. Bár a trónörökösné azokhoz a ritka asszonyokhoz tartozik, akik ellenállhatatlanul kedveltek s ennek tulajdonítható az is, hogy a gen' hatóságok ízei, megismerően a trónörökösné, nem tudtak szabadulni elragadó kedvességének hatása alól s a trónörökösné minden kívánságát teljesítették. Ugy látszik azonban, hogy a gen'iek is ráuntak már erre a szerelmi regényre s a trónörökösné napról-napra jobban érzi, hogy szeretnének tőle Gen'ben szabadulni s nem bánnák, ha Sváje határait túl lejeznék be szerelme történetét.

Bécs, január 12.

Egy itteni könyvnyomatos laptudósító jelenti, hogy a szász trónörökös a legszigorubb inkognitóban *Salzburgba* érkezett. Néhány nap előtt megjött *Drezdából* a toszkánai nagyhercegi kastélyba nyolc nappal a szász trónörökösné menyasszonyi kelengyével.

— **André végrendelete.** *André* végrendeletét kihirdették. A végrendelet, mely 1897 május havában kelet, két hónappal a főlzállás előtt, a következőleg hangzik: „En, *André Salamon* Ágost utolsó akaratomként kijelentem, hogy összes vagyonomat teljes tulajdon- és birtokjoggal testvéremre, *André Vilmos* Ernő hajóskapitányra hagyom, kielejzvény egyszerűsmind azt az óhajátomat, hogy az örökséget úgy értékesítse, mint ahogy azt vele már szóval megbeszéltem, vagy esetleg még megbeszélmi fogom. Erre való tekintettel testvérem korlátlanul rendelkezik a hagyaték likvidálására legalkalmasabbnak mutakozó lépések megtételére. *André Salamon* Ágost, a királyi szabadalmi hivatal főmérnöke.“ A végrendelet egész szövegezéséből világos, hogy csak ideiglenesnek van szánva. A merész utazó annyira meg volt győződve utjának sikeréről, hogy a meglehetősen nagy hagyatékot nem is részletezte. Miután *André* főlzállása óta már öt esztendő is elmúlt, *André* hajóskapitány azzal a kéréssel fordult a hatóságokhoz, hogy nyilvánítsa a testvért halottnak. E kérést annak is inkább teljesíteni fogják, mert a szórd kormány *André* Ágostot már törölte a szabadalmi hivatal hivatalnokainak névsorából.

— **Ballerinások.** Egy párisi kórházban válóság állapotban fekszik *Jeanne de Rougue*, aki a maga idejében ünnepeit primaballerina volt. Aztán a legmélyesébe nyomorúságba süllyedt. Szólótancosnó korában reumatikus bántalmak támadták meg s akkor a karba került, ahol addig táncolt, amíg csak bírta. Végül a betegsége miatt le kellett mondania hivatasáról. Kis megtakarított pénze csakhamar elfogyott és a szerencsétlen leány, amikor már a koplalás előtt állott, nemrégiben azt találta ki, hogy egyik volt tisztelőjéhez fordul. És ezt a szándékát úgy hajtotta végre, hogy személyesen ment el régi barátja házába. Aki viszont azt követte el vele, hogy ajtó mutatót neki a cselédei által. A szerencsétlen teremtés aztán elkeseredésében bement az első drogériába, egy üvegese jóidinkurát vásárolt és megitta. Így került a kórházba.

— **A színes szobaleánya.** *Császár Imre* a Nemzeti Színház tagja már régóta észrevette, hogy a pénztárcájából napról-napra eltűnik bizonyos összeg. A napokban azután eltűnt 2—300 koronát érő cigarettatárcája, amely drágakövekkel volt kirakva. *Császár* érre feljelentést tett a rendőrségen és *Nagy Margit* 19 éves szobaleányát gyanusította a lopással. A rendőrség a fiatal szobaleányt kihallgatta, aki a bizonyítékok sulya alatt beismerte a lopást. A cigarettatárcát elzalogosította. A tolvaj leányt letartóztatták.

— **Ajtócsere.** *Genfben* egy muszka ember a fogadója énterében jól megvacsorozva ülmett a szobájába. És természetesen eltévesztve szobája ajtaját, egy angol ember szobájába nyitott s annak az ágyába fektűd le. Az angol ellenben nem tévesztette el a maga ajtaját és mikor az idegent találta szobájában, betörőnek nézte. Dulakodás támadt, a muszka hevesen védekezett és mivel a küzdő felek nem értették egymás nyelvét, jó ideig tartott a harc. Végre is a fogadó személyzete figyelmessé lett a zajra és berontván a szobába, a félreértést elozlatta. A muszka bocsánatot kért és vezeklésül száz frankot fizetett a szegénypénztárba.

— **Meggyilkolta a feleségét és anyósát.** *Madácsa* közösgében, mint már jelentettük, *Horváth István* jómódu gazda házába ismeretlen tettesek betörtek és feleségét és anyósát agyonlőtték. Most kiderült, hogy a gyilkos maga a férj, *Horváth István* volt. *Jeney* alügyész a csendőrökkel a helyszínen tartotta meg a nyomozást, mely meglepő eredményenyl végződött. Az öreg asszony *Horváth* ugyanis azért ölte meg oly kegyetlenül, hogy a gyanut magáról elhárítsa. Ugy a feleség, mint a gyilkos véres ruháit megtalálták a szemétdombban elásva. *Horváthot* Dunatöldevára a járásbíróóság börtönébe vitték.

— **A borislawi tüvész.** *Borislawból* távirtoztak, hogy az ottani petroleum-tórrásokban nöttönő a veszedelem. A Mendelssohn-tárnában tegnap rajtakaptak egy embert, amint égő-kanóccal a nafta-tartóba csóvát akart hajtani. A gyújtóló fejbe vágta a felgyűlölt, aki erre rávetette magát, de a gonoszférfőnek sikerült elmenekülnie. Most már kétségtelen, hogy a tüvész gyújtogatás műve. A telenes munkahány és elbocsátás miatt nagy az elkeseredés a nép közt.

— **Szerencsétlenül járt csendőr.** A tencsénmegyei *Turzóvárdáról* jelentik: A többnapú ezőzés és olvadás után hirtelen beállott fagy oly sikossá tette az utakat, hogy az után való járás-keles veszedelmessé vált. *Gyurovics* János csendőr a sikos talajon oly erővel vágódott a jégre, hogy agyrázkódást szenvedett és dühöngeni kezdett. A szerencsétlen embert Budapestre szállították.

— **A legionárius büne.** A rituális gyilkosság meséje — hála Istennek — nem magyar találmány, Nem Tisza-Eszlárón született. Létezik már régés-regen s effle szonzióciós foglalkoskodást sokat adott a bíróságoknak, mint amilyen a mi nagy pörünk volt. Néhány évvel ezelőtt például Konitzban, Porosz-Lengyelországon egy kis városában megölte találták reggel egy gimnazistát. A rejtelmes gyilkosság az egész világon nagy fellünlést keltett, mert összekötötésbe hozták a rituális vérvád megsejtelését s a porosz hatóságok mindent megtettek a gyilkos kézrekerítésére, de eredmény nélkül. Letartóztatott ugyan egy Winter nevű embert, de ismét szabadon kellett bocsátani, mert kiderült, hogy ártatlan. A porosz kormány huszezer márká jutalmat tűzött ki annak, aki a rendőrséget a gyilkos nyomára vezeti, de ez sem használt. Most, amikor a gyilkosság már-már feledésbe merült, váratlan fordulat következett be. Metzből táviratozzák ugyanis, hogy ott a minap a katonai parancsnokság letartóztatott egy volt katonát, aki megszökött ezredétől s a francia légióban szolgált hosszabb ideig. Most visszatért hazá ába és jelentkezett ezredénél, ahol rögtön elfogták. Börtönében a volt legionárius érdekes vallomást tett. Elmondotta, hogy az idegenek légiójában a világ minden részéből összelobozott legionáriusok között szokás, hogy a bajtársak egymásra bizák titkaikat, ly körülmények között történt, hogy egy Pózen tartományba való legionárius részletes adatokat mondott el a konitzi gyilkosságról s végül megvallotta, hogy ő követte el a gyilkosságot. A katonai hatóság ezt a vallomást rögtön áttette a polgári bírósághoz s a német kormány, amely komolyan tartja a legionárius adatait, most meg fogja kérni a francia kormányt, hogy az idegenek légiójában halgatassa ki azt a legionáriust, akit a metzi volt legionárius megjelölt. Ilyenformán remélhetőleg nemskára lehuul a lepel egy büntényről, amit sokáig használtak ki a lelkiismeretlen elemek telekezeti igaztatásra.

— **Örült egy királyi palotában.** *Aténból* jelentik, hogy tegnap egy ember jelent meg a királyi palotában és azt követelte, hogy vezessék a trónresembe. Az őrség letartóztatta az illetőt s egy őrhíre ismertek benne, aki most szökött meg az őrlékházából.

— **Tífuszjárványok.** *Eszékéről* táviratozzák: A tífuszknak tegnap ismét két áldozata volt. Az egyik egy kereskedelmi iskolai tanuló, aki huszonnégy óra alatt halt meg. Az egészségügyi hatóság nagyon energikus intézkedéseket tett a járvány terjedésének megakadályozására. Eddig hetven ember kapta meg a betegséget, akik közül öt meghalt. Sok család elhagyja a várost s napról-napra újabb betegségeket jelentenek. Az egészségügyi hatóság figyelmeztette a lakosságot, hogy csak forrált vizet igyék.

— **Prágából** jelentik: A 88-ik vagyazered két zászlóalját a városan kívül levő barakban kellett elszállásolni, mert a kaszárnyában tífusz-járvány pusztult.

— **Cáfolat.** Az *ujvidéki szerb központi hitelintézet* valótlannak mondja azt a hírt, amely Polit reaktiválásával kapcsolatban reá vonatkozólag a lapokban megjelent. Az intézet egyáltalán nem politizál és kizárólag gazdasági teendőkkel foglalkozik.

— **Vihar a tengeren** *Cherbourgól* táviratozzák: A heves vihar következtében tegnap több hajó-szerencsétlenség történt. Tobourg mellett elsüllyedt egy sarka, amely alkalommal három mároz a vízbe lult. Baoffleur mellett egy orosz hárommárbócos haló-lőrest szenvedett.

— **Betörők tea-estélye.** Megírtuk a minap hogy *Horváth* Károly kovácssegéd Újvársátér 19. számú lakásán egy betörőbandát tartóztatott le a rendőrség. A nyomozás során kiderült, hogy a házigazda *Horváth* véletlenül került a betörők társaságába. Egy házban lakik ugyanis *Kaluszek* János váci születésű 26 éves cipészszel, aki aznap este négy társával, akik nála laknak, beállított Horváthoz és indítványozta, hogy teaestélyt együtt. Ő hozott rumot, teát és a teaestélyhez meghívták a feleségeket. Horváth csak akkor tudta meg, hogy betörőkkel van dolga amikor a titkosrendőrök benyitottak hozzá. Horváth 12 esztendeje munkása az államvasutat géppárának és soba semmiféle dolga sem volt a rendőrséggel. A letartóztatott betörőket névszerint *Kovács* József lovászi, *Simon* Nándor 20 éves bádósgesegédet, *Ozegovics* Imre 22 éves lakatos, *Kaluszek* János 26 éves cipész és *Kiss* Károly 17 éves röntönt a rendőrség átadta az ügyészségnek. A lopott holmikat *Kaluszek* lakásán találták meg.

— **A betörők halála.** *Bécsből* jelentik, hogy ma hajnalban egy körülbelül negyvenévesnek látszó ember betört *Löw* magánúrnak a Rembrandt-Strasse 3. számú lakásába. A betörést akkor vették észre, mikor a betörők munkájával már elkészült s át is ültözködött a lakás gazdájának ruhájába s így akart távozni. Mikor a betörők látta, hogy rajta csípték, alkalmasint megfélekedett arról, hogy a negyedik emeleten van, mert az ablakhoz rohant, összecsomagolt zskákmányát kidobta rajta és maga is kinyitott. Rettenetes ugrás volt. A boldogtalan szétzuzott koponyáival és összetört testtel holtan terült el az utca kővén.

— **Az idegenforgalom emelése.** Az idegenforgalom emelése, különösen pedig a városok és fürdők forgalmának emelése véget érkeztetett volt a fővárosban. Az értekezleten, amelyen az ország minden részéből számosan vettek részt, gróf *Szapáry* Pál elnököl. Az értekezlet két napig tartott, a második napon a városok képviselőin kívül a fürdőutajdonosok és igazgatók is résztvettek. Több üdvös irányu javaslatot fogadtak el.

— **Sztrájk egy kendergyárban.** *Nagyváradról* táviratozzák, hogy Komádiában a szegedi kenderfonógyár kendergyárában negyven munkásleány sztrájkol. A leányok azt mondják, hogy a rossz levegőt nem bírják el. A sztrájkoló leányokat eszendőrők hozták vissza, de a leányok kijelentették, hogy nem állanak munkába.

— **Vidéki hírek.** *Szikszay* Albert 19 éves főiskolai tanuló, *Szikszay* Albert tekintélyes debreczeni gazdálkodó fia Cserpusztán ma életunalomból főlakasztotta magát; mire a juhászok rátaláltak, már meg volt halva. — *Négy paracsi* szubano a közönségi temetőben több sirt felásott és a holtakat kirabolta. Az elvetemült flukat átadták az ügyészségnek. — *Nagyváradról* írják: *Varga* Juon és *Burta* Nikifor vaskohi legényeket, akik lát szedni mentek az erdőbe, egy földhányás alatt halva találták meg.

— **Vizebefolt násznap.** *Algíról* jelentik, hogy Mehedia közelében, Marokkóban borzalmas szerencsétlenség történt. Egy csónak, amelyben tizenkilenc főnyi lakodalmasnép ült, felborult és az egész násznap a vízbe lult.

— **Rendőri hírek.** *Adamek* Ferencné született *Tordai* Mariska 18 éves eseléd és *Krombach* Miklósné napszamosnó akik régi baragosai egymásnak, ma a Rókus-kőház mellett tállakoztak. *Krombach* né röhant *Adamek*néra, akit a homlokán megharapott és fogával behasogatta az ajkát. *Adamek*né a Rókusba vitték. — Egy rendőr ma a Teréz-kört 58. számú ház kapujánál egy 5-6 éves fiúcskát talált, aki csak annyit tudott mondani, hogy *Kerekes* József a neve. A fiú a gyermekmenhelyen helyezték el. — *Özvegy Fekete* Jánosnó virágárusnó Salástrom-utca 4-ik számú lakásán marólugot ivott. A Rókusba vitték. — *Juhász* József 25 éves napszamosnó az éjszaka az upésti Dunapartól részeg ivól a Dunába esett azonban még élve kimentették. — *Vince* Gáspár 20 éves kiskunlőgyházi tanítóképzései tanuló elült. Szegedről levelet írt a barátainak, amelyben azt írja, hogy öngyilkossá lesz. Az elült közép termelű, a haja fekete, orra széles.

(x) *Használt-e már Stomatint?*

Lónyay Stefánia válása.

Budapest, január 12.

Hát végső annak a szép szerelmi regénynek, amely *Stefánia* özvegy trónörökösnet és gróf *Lónyay* Elemért nem is két éve, hogy a házasság szentségében egybefűzte. 1900. március havában történt meg ez a magyaroknak oly kedves frigykötés, s most hiro érkezik, hogy a gróf és felesége között a teljes szakítás következett be. Annál váratlanabban jött ez a megdöbbentő hír, mert csak nemrégiben került nyilvánosságra, hogy a Lónyay-házaspár Budán az Albrecht-uton megvette a régi Lónyay-palotát és a gróf egy pestmegyei birtokra is alkudozik. Ami kombinációt mindehhez Magyarország hozzáfűztek, az egyszerbe semmivé lett a Bécsből érkezett meglepő tudósításra és amily rokonérzéssel és megilletődéssel fogadtuk annak idején, hogy Rudolf trónörökös hívese tizévi özvegyseg után egy magyar gróf oldalán talált boldogságot ősz királyunk teljes jóváhagyásával, annyira fájdalommal hat most az, hogy ez a biztosan alapozottnak vélt boldogság ily frappans fordulattal szertefoszlik. Az alábbiakban találhatók meg azok a körülmények, amelyek a szerelem bus mulandóságának e legújabb tragédiáját valamennyire megmagyarázzák.

Bécs, január 12.

Kipattant a szenzáció, amelyet sokáig vontak el a nyilvánosság elől. Az első hír röviden csak annyit mondott, hogy gróf *Lónyay* Elemér és neje között komoly differenciák merültek fel és a gróf, aki nevével egy idő óta Dél-Franciaországban tartózkodott, elhagyta nejét anélkül, hogy megmondta volna, hova utazik.

Olyan körökben, amelyek gróf *Lónyay* Elemérről még az utóbbi időben is sűrűn érintkeztek, beszélik, hogy a gróf már régebben foglalkozott azzal a tervvel, hogy türethetlenné vált ferde helyzetét megváltoztassa; nem akar többé az özvegy trónörökösne férje" lenni és beleant az ez állással járó reprezentációs kötelességekbe. Gróf

Lónyay Elemér már régebb idő óta betegeskedett; amikor a Riviérára utazott, váltóláz gyötörte. *Stefánia* elkísérte férjét, mikor pedig visszatért, sűrűn irt neki és gyöngéden tudakozódott mindig egézsége felől.

Jóllehet beavatott körökben ismerték ezeket az intim részleteket, mégsem lepett meg senkit az a hír, hogy a grófi pár között kitört a viszály. Általában tudták, hogy *Stefánia* sehogysem tudott beletörődni új helyzetébe és nagyon nehezeze esett lemondani arról a fényről és azokról az ünnepeleltésekről, amelyekben mint trónörökösneének része volt. A lemondás és a változott helyzet miatt kínos összetűzések voltak napirenden a grófi pár között. Nemsokára aztán, hogy gróf *Lónyay* Elemér oltár elé vezette az özvegy trónörökösnet, meghitt barátainak gyakran írta leveleiben, hogy reá nézve megalázó új helyzete, amelyben ő nem egyéb, mint férje a trónörökös özvegyének.

A nászutazáson történt, hogy *Stefánia* Cannesban meglátogatta az uralkodóház egyik tagját s azalatt gróf *Lónyay* Elemérnek a nyaraló előtt a kocsiban kellett várakoznia. Egy más alkalommal Bécsben, mikor *Stefánia* a *Burgba* hajtatott látogatásra, a gróf csak a palotáig kísérhette nejét s onnan kénytelen volt visszatérni. Ő nem mehetett nevével az uralkodóház tagjaihoz s ez már akkor nagy megaláztatásnak tünt fel előtte.

E kínos helyzetet még elviselhetlenebbé tette a grófné mérhelelen pazarlása. *Stefánia* sohasem ismerte a pénz értékét s így nem esoda, hogy emiatt is nézeteltérés támadt közte és férje közt, aki különben ebben a tekintetben is a leggyöngédebben bánt nevével. *Ferenc* József király *Stefánia*nak két millió koronát ajándékozott hozományul, mikor férjhez ment gróf *Lónyay* Elemérhez; azonkívül nagy erőfeszítés árán rávette *Lipót* királyt, hogy leányának évenként 50 000 frank járjékot biztosítson. Azonban a grófnének, aki sohasem gondolta meg, hogy már nem él az udvarban és nem tarthat lépést az uralkodóház tagjaival, ez az összeg nagyon kevés volt. Nemsokára az esküvő után *Stefánia* alaposan megszorult pénz dolgában; ekkor volt főudvarmesterét, gróf *Coloniewskyt* fölkerő, hogy járjon közbe ő felségénél és eszközöljön ki számára támogatást. De sikertelenül.

Logmagasabb helyen az volt a válasz, hogy az özvegy trónörökösne mint gróf *Lónyay* Elemérné elegendő évi járadékkal rendelkezik s abból új helyzetének megfelelőleg fényesen megélhet.

Gróf *Lónyay* Elemér, aki ábrándozó természetű, finom, gyöngédelekű és önértetes férfit, sehogysem tudott beletörődni a ferde helyzetbe. Levelekben és szóval panaszkodott rokonainak és barátainak, hogy állapota türethetetlen. Ehhez járult, hogy nemrég betegeskedni is kezdett s ez még inkább megzavarta lelke nyugalalmát.

Más forrásból a következő részleteket jelentik:

Körülbelül hat hete annak, hogy rebesgetni kezdték a grófi pár válási szándékát. Ez a hír egyáltalán nem jött váratlanul. A grófi pár között egy évvel házasságuk után viszálykodás támadt, amelyet rendszeren a grófné érzékenysége és indulatos természeté idézett elő. A grófi pár az év legnagyobb részét nem töltötte együtt. Az esküvő után csak *Erzsébet* főhercegnőnek *Windischgrätz* herceggel való eljegyzésekor, majd a lakodalmon s nemrégiben egyszer a magyar fővárosban látták együtt a grótot nevével. Az utóbbi időben gróf *Lónyay* Elemér megvásárolta néhai nagybátyjának, gróf *Lónyay* Menyhért egykori pénzügyminiszternek budapesti palotáját, mert az év egy részét Budapesten szeretne volna tölteni. De *Stefánia* nem volt erre rábírató s azt ajánlotta férjének, hogy utazzanak hosszabb időre Londonba. Egy éve annak, hogy *Stefánia* megvásárolta gróf *Kawitz* Vencel austerlitz kastélyát, de alig időzött benne néhány napig. Austerlitzból a grófné Délre utazott az utóbbi hónapokban, előbb Nizzába ment, onnan Cannesba, hogy betegsége gyógyulást keressen. Gróf *Lónyay* Elemér Nizzában meglátogatta nejét. Ugy mondják, hogy Nizzában a grófi pár között heves összeütközés történt. Nizzából a gróf külföldre utazott s azóta *Stefánia* nem tudja, hogy hol tartózkodik férje.

Nem titok beavatottak előtt, hogy az utóbbi időben a kinos jelenetek a gróf és neje között mindennaposak voltak. *Lónyay Elemér gyakran szemére hányt Stefániának, hogy elhidegült iránta, a régi szerelemből nem maradt semmi.*

A viszálykodásnak, amely háromszor rövid időre válást idézett elő a grófi pár között, az eredeti oka az volt, hogy a grófné utazásai közben képtelen nagy fényűzést viit végez és pazarul költsékezett. *Stefánia* vagyont érő holmit vásárolt össze céltalanul és semmiképpen sem volt rábirható, hogy fejedelmi passzióiról lemondjon. A grófné egy pillanatra sem akarta elfeledni, hogy ő voltaképpen főhercegnő. Mikor anyja halála után atya teljesen szakított vele, sőt előbb is, amikor a belga udvartól többé pénzbeli támogatást nem kapott, *Stefánia* vizagszalhatatlan volt. De a legkínosabban hatott rá az, hogy anyja megvonta tőle a „királyi fenség” címet. *Napokig sirt emiatt.* A spaai affér után, amikor tudvalevőleg *Lipót* király *Stefániát* elűzte anyja ravatala mellől, a grófné egészen elzárkózott a külvilágtól és férje iránt is rideg volt, pedig a gróf gyöngéden vizagszalt a szon volt, hogy elfeledtesse vele a történeteket. *Stefánia* azonban még mindig hajthatatlan maradt és még férjével is jobban érezte ezután a köztük levő rangkülönbséget. Ez annyira fájt a grófnak, hogy figyelmeztette nejét a változott viszonyokra, sőt szemrehányást is tett neki. Ekkor a rövid időre helyreállt harmónia végképpen felbomlott közöttük. Az uralkodócsalád részéről többen megpróbálták a házasságot kibékíteni. A rokonok, akikhez *Stefánia* sűrűn ellátogatott, természetesen férje nélkül, és akik a grófnét gyakran anyagilag is támogatták, figyelmeztették őt, hogy alkalmazkodjék új helyzetéhez. De ez sem használt. Végre is gróf *Lónyay Elemér* kijelentette nejének, hogy nem viselheti el azt a méltatlan szerepet, amelyet neki juttat, a legjobb volna, ha ezután mind a ketten mennének a maguk útján. Az elidegenedés oly nagy, hogy nem lehet jóvá tenni a megtörténeteket.

Frágából a következőket telefonálta tudósítónk: Gróf *Lónyay Elemér* négyidőben nyaralót akart itt vásárolni leányának, *Windischgrätz* hercegnének kastélya közelében, hogy az év egy részét ott töltsse. A gróf, aki attól félt, hogy így módon még inkább eltávolodnak egymástól és mert különben is értesére esett, hogy *Windischgrätz* herceg nem nagyon örül ennek a tervnek, a meghatározottabb ellenkezést s így sikerült nejét szándékáról lebeszélteni. A *Windischgrätz* hercegi család és *Stefánia* közötti viszony nem volt valami nagyon jó és itt mindenfelé tudták, hogy valahányszor gróf *Lónyay Elemér* négy leányához jött, mindig fogadóban szállott meg.

Bécs, január 12.

Néhány nappal azután, hogy *Stefánia* férjhez ment gróf *Lónyay Elemér*hez, máris észrevehette, hogy az udvari körök bezárultak előtte. *Ő felsége volt az egyetlen, aki éppen úgy érdekelt volt iránta azontúl is, mint addig.* Ismeretes, hogy mikor *Stefánia* a spaai botrányos jelenet után Bécsbe érkezett, ő felsége meglátogatta.

Udvari körökben gróf *Lónyay Elemér* négy második házassága után nem tartották az urakodóházhoz tartozónak és akkor foglalkoztak vele, ha valami afférral kapcsolatban tehetők. Ez erresürűn volt alkalom: akárhányszor megtörtént, hogy *Stefánia* pénzavarokba jutott s hogy férjével összetűzött a köztük levő rangkülönbség miatt. Az udvari társaságokban szívesen beszéltek arról, hogy *Stefánia* utazási szívesedélye rengeteg pénzt emészt fel s az udvarhoz fordult egyszer közbenjárásért, mászszor segítségért. Volt főudvarmestere el is járt a királynál s *Stefánia* nevében kérte, hogy még egyszer és utóljára támogassa, de kénytelen volt tudatni a grófnéval, hogy ne számítson rá. Ez kimondhatatlanul lehangozta *Stefániát*.

Ami a gróftól illeti, neki minderről tudomása volt és kezdettől fogva ferde helyzetét ezek a dolgok még elviselhetlenebbé tették. Barátainak sokszor panaszkodott furcsa szerepe miatt. Egy jó emberének egyszer ezt írta:

„Mint attasé, tagja voltam egy kiváló testületnek s mint ilyen voltam valaki. Most

csakugyan semmi más nem vagyok, mint férje a feleségemnek.”

Közvetlenül esküvője után a gróf tapintatosan és kíméletesen intette nejét, hogy tulságosan pazarul költsékez, másrésztől figyelmeztette az ő fura szituációjára, mert hiszen az udvarnál még csak észre nem veszik. — *Nekik én csak levegő vagyok* — mondogatta.

Több epizódot beszélnek erről. Mikor *Stefánia* egyszer a Burgban látogatásokat tett, a gróf elkísérte nejét a palotáig s azután a rossz időben kénytelen volt a későbban hozott ideig várakozni nejére. A látogatások akkor órákig tartottak. Ez alkalommal *Stefániát* a fogadóban az uralkodócsalád egy tagja kereste fel. A gróf nem lehetett jelen.

Stefánia anyja halála óta s különösen a brüsszeli események következtében nagyon ingerlékeny s ideges volt, attól fogva a civódások a grófi pár között még gyakrabban ismétlődtek. Egy ilyen alkalommal a grófné izgatottan vágott vissza férjének:

— *Ne feledd, hogy én királyi fenség vagyok!*

Az utolsó összekocsnás okát nem ismerik, csak annyit tudnak, hogy gróf *Lónyay Elemér* levelet hagyott hátra, aztán elutazott.

*

December elején volt a grófi pár utóljára Bécsben; 6-án gróf *Lónyay Elemér* elutazott s másnap *Stefánia* is vasutra ült.

A grófi pár Bécsben sehová se ment s látogatásokat sem fogadott. *Stefánia* azt a kívánságát nyilvánította akkor, hogy San-Remóba akar menni; onnan Cap-St-Martinbe, majd Mentoneban utazott.

Az udvarhoz közelálló körökben beszéltek a napokban a következő esetet:

Gróf *Lónyay Elemér* szerdán oly hirtelen és sietve utazott el Mentoneból, hogy ott felejtette bőröndjét, amelytől sohasem vált meg. Ez a bőrönd kettős, az összetevészettség hasonlít ahhoz, amelylyel a néhai *Rudolf* trónörökös szokott utazni. A megboldogult trónörökös kettős bőröndje most *Windischgrätz* herceg tulajdona, csak a *Rudolf* trónörökös monogramját vették le róla.

Beszélik az udvari társaságokban, hogy *Stefánia* ragaszkodott ahhoz, hogy férje őt királyi fenségnek szólítsa; ő a gróftól mindig *Elemér*nek szólította.

Néhány hónappal a miramarei esküvő után már feltűnő volt, hogy a grófi pár nem tudott megegyezni abban, hol telepedjék meg; folyvást új meg új helyet választottak, de sehoh sem maradtak hosszabb ideig. A gróf nagy költségekkel restauráltatta a bodrog-olaszi kastélyt, de nem költözött belé nejével. Kalkburgban is kastélyt vásároltak, de csak néhány napig laktak benn. A budapesti palotát egyszer se kereste fel a grófi pár.

Gróf *Lónyay Elemér* még házassága előtt tisztában volt azzal, hogy úgy reá, mint *Stefániára* nézve sok kellemetlenség fog származni házasságukból s még az utolsó pillanatban is kész volt meghozni azt az áldozatot, hogy visszalép. Nyíltan megmondotta ezt *Stefániának* és rosszulletet adva okul, Görzbe utazott. Nemsokára *Stefánia* értesére adatta egy meghittje révén elhatározását s erre gróf *Lónyay Elemér* elutazott a miramarei esküvőre.

Házassága előtt *Stefánia* havonként 30.000 forint járadékot élvezett. Gróf *Lónyay Elemér*rel való esküvője után a hozományon kívül évenként 200.000 koronát kapott a grófné s ehhez járult az az évi 50.000 frank, amit atyjától huzott *Ferenc József* király közbenjárása következtében. Ezen a nagy összegben kívül *Stefánia* sűrűn igénybe vette rokonainak támogatását.

Gróf *Lónyay Elemér* évi jövedelme 30.000 korona volt; anyja halála óta ez az összeg tetemesen növekedett.

A regény kezdete.

Most, hogy váratlanul végére ért a s.épséges szerelmi regény, érdekes lesz kissé visszafelé lapozni és bepillantani az első lejezetekbe.

Stefánia a szerelemlől.

1900. január 24-ikén tudta meg a világ, mint pozitív tény, hogy *Stefánia* özvegy trónörökösne

rangjáról lemond és *Lónyay Elemér* felesége lesz. Ez a szerelem sok ellenkezéssel találkozott és még az utolsó pillanatban is le akarta beszélni egyik régi udvarhölgye *Stefániát*, aki ekkor így kiáltott fel:

— Valamennyien egyformán beszéltek! Fölsoroljátok, hogy mi mindent nem veszítetek el, mi mindenről nem mondom le! Azt hiszitek, hogy elváltak vagyok, hogy észmeretlen dologba ártom magamat, ahol csakhamar elér a megbánás. En pedig valamennyieteknek azt válaszolom: *Nem tudjátok, mi a szerelem.* Imboly, ismét kitűnt: mindentéle szerelemnek vége szokott lenni!

A kritikus nap.

1900. január 23-ika a bécsi Hofburgnak kritikus napja volt. Már hetek óta folytak a legkomplicáltabb tárgyalások gróf *Choloniewsky*, az özvegy trónörökösnek főudvarmestere és a főudvarmesteri hivatal között, amelyeknek célja, hogy pontos leltárát vegyék föl *Stefánia* főhercegnasszony minden tulajdonának.

A leltár fölvétele nem volt olyan nehéz feladat, noha a boldogult trónörökös és a trónörökösne vásárlási kedve ezer és ezer tárggyal gazdagította berendezésüket. De egyidejűleg meg kellett állapítani, hogy 1. minő tárgyak voltak már a házasság előtt a trónörökös birtokában, 2. melyeket vette vagy kapta ajándékba azután és 3. melyek származtak a trónörökösne tizenegy év óta tartó özvegyiségének idejéből?

Az első kategóriát, a boldogult trónörökös kizárólagos tulajdonát leány, Erzsébet főhercegnő örökölte. A második kategórián anyja és leánya kölesnős megegyezés szerint megosztzkodtak, — és csak a harmadik kategóriát, az özvegyiség idejéből származó tárgyak összességét vihette el kivétel nélkül *Lónyay grófné* az ő új hazájába.

Az utolsó bál.

Azon a bálon, amelyen *Stefánia* utóljára jelent meg az udvarnál, vezették be a világba leányát, Erzsébet főhercegnőt. Így lett az utolsó bálból első bál.

Erzsébet főhercegnő akkor tizenöt éves, karcsú virágszál, szokatlanul magas, rendkívül szerény és tartózkodó leány volt, avval a rideg gráciával, amelyet gyakran látnak fiatal leányoknál. Ezek a tulajdonságai az első bálon még fokozottabb mértékben érvényesültek koszülménye következtében, amely rendkívül egyszerű, könnyű fehér szövetből állt, némi kevés ezüstszisszel és néhány szál máusi gyöngyvirággal díszítve.

Az udvari bálon elragadó volt lesütött szemével és piruló arcával a fiatal főhercegnő, akit barátságos mosolyval bátorított királyi nagytatja is, amikor köszöntve elébe lépett. Voltak azonban, akik utólag úgy találták, hogy jóllétségekben nem volt „eléggé hercegi,” azt kívánták a szerény, tizenhatéves gyermekről, hogy „grande dame” legyen.

Az özvegy trónörökösne pedig utóljára jelent meg az udvarnál rózsákkal díszített, ezüstcsillogású csipkeruhában, a híres türkizek pompájával, amelyeknek kétsége annyira előnyére válik arca és szeme színének.

Anyja és leánya.

Ennekelőtte *Stefánia* főhercegnasszony és leánya közt soha egyetlen szó sem hangzott el sem a *Lónyay grófné* való közeli egybekeléséről, sem a főhercegnasszonynak egy herceggel — akkortájt tudvalevőleg egy württembergi herceget emlegettek — való házasságáról. Ezt a beszélgetést mindig elhalasztották. A főhercegnasszony ugyanis, anélkül, hogy gróf *Lónyay* jövendő állását ismerle volna, félreismerhetetlen ellenszennel viseltetett iránta, amit anyjának főudvarmestere, gróf *Choloniewsky*val szemben ismételtlen ki is fejezett.

Amikor a trónörökösne leányának gróf *Lónyay*ról táplált véleményét megtudta, nagyon megilletődött, mert épp akkor az utó szándéka, hogy leányát tervéről értesíteni fogja. A trónörökösne, aki mindig igen bizalmatlan volt, gyanakodott, hogy leányát elfoglalták tetteik a gróf iránt. Alkalmat keresett tehát, hogy a főhercegnasszonyt főudvarmesternője jelenlétében kérdezze meg gróf *Lónyay* iránt táplált ellenszennének oka felől.

— Miért táplálsz ellenszennet gróf *Lónyay* Elemér iránt?

— Mert gyűlölöm — felelt hevesen a főhercegnasszony.

— Gyűlölöd? De hát ismered te a gróft? Beszélte veled?

— Nem, de ki nem állhatom, látni sem akarom.

— De mért? Elfoglalták tetteik a gróf iránt?

— Nem, mama, magam sem tudom, hogy és mint van a dolog, de amióta most egy éve először láttam, azonnal meggyűlöltem. Kérlek, kedves jó mama, velem ne beszélj többé a grófról.

Az utóbbi szavakat oly hevesen mondotta, hogy

valószínűnek látszott, hogy a főhercegisasszony valakitől értesült már anyja szándékáról. Aztán a trónörökös né félbeszakította a beszélgetést és visszavonult. A főhercegisasszony pedig e naptól fogva még tartózkodóbb volt és az anyja és leánya közti szives viszony elhidegült. A király akaratához képest az özvegy trónörökösnek lett feladatává, hogy leányával gróf Lónyayval leendő egybekelését tudassa, egyuttal pedig kifejtse előtte azt a tervet, hogy ő egy württembergi herceg nejévé legyen. Hogy milyen beszélgetés folyt Erzsébet főhercegisasszony szobájában az anyja és a leány közt, azt nem lehet tudni, — csak heves zokogás hallatszott ki onnan. Félórával később az özvegy trónörökösnek a legnagyobb izgatottságban távozott. Mikor belépett a főudvarmesterné, a főhercegisasszony a kezeleten feküdt és oly keservesen sirt, hogy karcsu teste megremegett tőle. A főudvarmesterné vizsgálni igyekezett a főhercegisasszonyt, de ez csak fejét csóválta és így szólt:

— Oh, én oly boldogtalan vagyok, hogy legszívesebben meghalnék és a papámnos mennék!

Oly nagy fokot ért el az izgatottsága, a zokogása oly heves lett, hogy az udvarmesterné is együtt sirt vele, majd orvosért és a trónörökösnek küldött. A főhercegisasszony a sirás által megkönnyebbülve egy pillanatra lecsillapodni látszott, de aztán még izgatottabban, gyorsan fel- és alájárni kezdett, folytonosan kiabálva:

— Oh, miért nem vagyok a szegény papámnál!

A trónörökösnek hirtelen megállott, majd mintha valami gondolat ragadta volna el, — mielőtt a főudvarmesternő magához tért volna, nyíltan elavonult. A folyosóról ebben a pillanatban lépett be a király. Ki akart kocsizni, mikor meghallotta, hogy unokája hirtelenül rosszul lett, annyira, hogy orvosért kellett küldeni. Tüstént visszafordult, hogy a főhercegnőt lakosztályában fölkeresse. Az izgatott főhercegnő keservesen zokogva éppen királyi nagytatja karjaiba futott. A király, akinek magának is könny szökött szemébe, gyorsan szobájába vette, mert jól vélte, hogy tudja unokája fölülmúlásának okát. Sokáig maradtak ott magukban. Az orvosot nem is bocsátották be.

— Es esetben — vélte a király szelid mosolygással — én és a jövő leánk a legjobb orvosok.

A király unokáját azzal az ígérettel nyugtatta meg, hogy a württembergi herceg látogatása elmarad és a terve vett házasságra vonatkozólag szabad választást enged unokájának, hogy hallgasson a maga szívére. És azóta mindez bekövetkezett. Erzsébet főhercegnő édes anyjával egyidejűleg kapta meg szabad rendelkezési jogát a szerelemben.

Stefánia elutasása.

Március 9-én este nyolc órakor utazott el Bécsből Stefánia főhercegnő Miramareba. Mint főhercegnő és özvegy trónörökös né távozott Bécsből, ahova mint grófné fog visszatérni. A déli vasút állomásán nem az udvari vártermet használta a főhercegnő, hanem egyenesen a hercegi csarnokba ment be husz tagból álló kíséretével. A kíséret tagjai a trónörökös né udvarához tartoztak, valamennyien virágbokrétaival mentek a pályaudvarra. Fénylőkor érkezett a főhercegnő az állomásra, sötétzöld köpenyt és ugyanilyen színű sapkát viselt. Vele együtt jött a leánya, Erzsébet főhercegnő. Három perccel később megérkezett a király is, hogy elbucusszék menyétől. Ő felsége egyenesen a hercegi várterembe ment, ahol husz perccel beszélgetett Stefánia főhercegnővel. Aztán karomfogva jöttek ki a perronra, ahol az udvari szalonkocsi előtt várták be a vonat indulását. Miután az állomásfőnök jelentést tett, hogy a vonat az indulásra készen áll, Stefánia főhercegnő mélyen meghajolt a király előtt, aztán kezét csókolta neki, mire ő felsége átölelte és többször megcsókolta. A vonat ablakából még kitékintett a főhercegnő és a király mindaddig a perronon maradt, míg a vonat végképp el nem tűnt. És a vonat vitte Miramareba a menyasszonyt.

A hivatalos lap.

A hivatalos Budapesti Közlöny 1900. március 19-iki száma az alábbi sorokban közölte Stefánia főhercegnő és gróf Lónyay Elemér eljegyzését:

Stefánia főhercegisasszony, az özvegy trónörökös né és királyi felsége, miután ő császári és apostoli királyi felségének, mint legfelső családfőnek hozzájárulását és beleegyezését kikérte és megnyerte, jegyet váltott nagylányai és vásárosaményi gróf Lónyay Elemér császári és királyi kamarással, a magyar országgyűlés főrendiháza örökös tagjával.

As esküvő előtt.

Erzsébet főhercegnő elkísérte édes anyját Miramareba, a király határozott óhajta szerint, aki azonban egy rendelkezést, hogy Erzsébet főhercegnő ne

legyen jelen anyja esküvőjén. Március 21-én reggel nyolc órakor utazott el Erzsébet főhercegnő Miramareból Bozen-Griesbe.

Negyedórával a vonat elindulása előtt udvari fogat érkezett a pályaudvarhoz, amelyből Gondrecourt grófné főudvarmesterné szállott ki. Néhány pillanat múlva egy másik udvari fogat állott meg, amelyen Stefánia özvegy trónörökös né leányával s végül egy harmadik udvari fogat érkezett, amely Koloniewski gróf főudvarmestert és gróf Bellegardeot hozta. Stefánia és Erzsébet főhercegnők egyszerű kék ruhát viseltek és mind a ketten nagyon izgatottaknak látszóttak.

A vonat elindulásáig alig néhány peró volt. A főhercegnők ezalatt a pályaudvar előtt levő térségen sétáltak föl s alá. Az anyja leánya karjába kapaszkodott s élénken beszélgettek egymással. Néha megállottak s így folytatták a beszélgetést. Többnyire az özvegy trónörökös né beszélt s leánya csak ritkán szakította félbe, hogy kérdést intézzen hozzá. Mindkettőjük szemében sűrűn csillámlott föl egy-egy könnyesepp s ilyenkor zsebkendőjükkel tüntették el izgatottságuknak látható jelét.

Egyszerre megjelent előttük az állomásfőnök s értesükre adta, hogy elérkezett a vonat elindulásának ideje. A két főhercegnő a peronra sietett s bocsut vett egymástól. Az özvegy trónörökös né még egy utolsó pillantást vetett leányára, egy benső, hosszú pillantást, mintha lelkebe akarná foglalni. A főhercegnők ezután megölelték egymást s néhány pillanatig forró ölelésben maradtak, egymás arcát csókolni borítva s minduntalan ajáldalmasan fölzokogva. Végre kibontakoztak egymás karjából. Erzsébet főhercegnő megragadta anyja kezét, ajkához szorította s elrészeltette csókjával. Még egy-két bucsuzó szót váltottak, aztán elváltak egymástól.

Erzsébet főhercegnő zokogva, kipirult arccal, könnyező szemmel ment az udvari kocsihoz; rövid utjában minduntalan visszafordult, hogy még egyszer láthassa anyját, aki a néma fájdalomtól megtörve nézte távozó leányát. Erzsébet főhercegnő beszállott az udvari kocsiába, amelybe utána gróf Bellegarde és az udvarhölgyek is bementek. A következő pillanatban éles fütty hangzott s a vonat elindult. Az özvegy trónörökös né egy pillanattal nézte az elvonuló vonatot, de a következő pillanatban kislelt a pályaházból s gyalog indult el Miramare felé. De aig néhány lépés után újra megállott, kivette zsebkendőjét s addig intett leányának, amíg a vonat eltűnt szembatárából. Erzsébet főhercegnő a kocsi ablakából viszonozta anyjának ezt az üdvözlését.

Egy óra múlva pedig udvari fogat érkezett a Hotel de la Villehez. Gróf Lónyay Elemér Miramareba hajlatott, hogy menyasszonyát meglátogassa.

A nász.

Másnap, az esküvő napján, csipős, hideg bórara ébredtek a triesztiak. A gyönyörű uton, amely közvetlenül a tenger mellett visz el Triesztből Miramareba, már a kora reggeli órákban sok kocsi robogott. A kastély ormáról a piros-lehér tengerészeti zászló lengett, annak jeléül, hogy a királyi család egy tagja tartózkodik Miramareben. Ezt a zászlót abban a pillanatban vonák le, amikor Stefánia kimondta az igen szót.

A Hotel de la Ville előtt már hajnalban több száz főnyi tömeg verődött össze. Több ur és hölgy lényképzésüket hozott magával. Gróf Lónyay Elemér korán reggel elhagyta a szállót, ahová egy óra múlva visszatért, anélkül, hogy az utóan lézengő kevés ember fölismerne volna. Ez alatt az idő alatt a plébánia-templomban megáldozott, miután meggyótt. Amióta a protestáns vallásról áttért, akkor áldozott meg másodszer.

Csak ezután vitte föl neki a reggeli t a szobapincér, aki azonban nem léphetett be a gróf lakosztályába. Mr. Hudson, az angol komornyik vette át az ajtó előtt a tablettet.

A tömeg egyre szaporodott, úgy hogy a zsan-dároknak kellett rendet csinálniuk.

Féltizenegyor egy csukott landauer tűnt fel, amelynek tiszteletteljesen csináltak utat a zsan-dárok. És mint egy készülő ünnep örmőre, egészen kiderült az égbolt és a tiszta napsugár ragyogott le a könnyű bóra lehelletétől borzoló tengerárra.

Az esküvő előtt, amelyet nem tartottak meg egészen pontosan a kitűzött időben, az özvegy trónörökös né szalonjában gyűltek össze a meghívott vendégek.

A menyasszony, aki csipkével gazdagon díszített ezüstszírké örpé de chine-ruhát viselt, kezében gyönyörű ibolyabokrétát tartott, amelyet a völégénye küldött neki. Haját fejedelmi diadém ékesítette: a király nászajándéka. Nyakán káprázatos collier díszelgett, amelynek három alsó sora briliánsokból, felső sora pedig gyöngyökből való, — a völégény nász-adományá.

Stefánia körül voltak: Gondrecourt grófné főudvarmesternő, Pálhy és Széchenyi grófné, gróf Welserheimb nagykövet feleségével és gróf Esterházy Ferenc feleségével. Ugyancsak itt voltak dr. Mayer, a Burg püspök-plébánosa és dr. Fischer-Colbric Agoston udvari pap, a Pázmány igazgatója, egy szelid arcu magyar pap. Gróf Koloniewski főudvarmester a kastély előcsarnokában várt a völégényre. Gróf Lónyay Elemér, aki redingót és is fehér nyakkendőt viselt, öcsese gróf Lónyay Gábor társaságában érkezett meg...

Utótt az esküvő órája. A menet megindult.

A szalonból a kápolnába egy széles folyosó vezet, amely még Miksa császár idejéből kínai, japáni és egyéb műtárgyakkal van megöltve.

A menet élén Stefánia özvegy trónörökös né haladt, valamivel mögötte Gondrecourt grófné főudvarmesternő, erre gróf Lónyay Elemér következett öcsésével, majd a meghívott vendégek.

A kápolnát, amelynek nincsen ablaka, a bellemi templom mintájára építette Miksa császár, aki itt halgotott utóljára misét, mielőtt Mexikóba utazott. A különben siri félhomályban nyugvó kápolnát vakított oszilláreny derítette föl és mindenféle fehér rózsák pompáztak a barna fával burkolt falak között.

Az egyszerű oltár előtt megállt a menet.

A jobb oldalon levő kis sekrestyéből kijött a papság, dr. Mayer Lőrinc, az eskető pap, az aszisztensek: Fischer-Colbric udvari pap, Cikovich, a trieszti püspök titkára és páter Straszner, akinek plébániájához a miramarei kastély tartozik.

Fényárvan uszott a kápolna, amelynek faburkolata és a jülékben a jából faragott tizenkét apostol-szobor libáni oédruzból való és amely ezeken kívül a Szentföldről való ereklyékkel van tele.

Ezen a méltó szent helyen esküdték örök hűséget egymásnak Stefánia és gróf Lónyay Elemér.

— Igen! — válaszolt az eskető pap kérdésre szokatlanul erős hangon a menyasszony, aki mellett mint tanu gróf Koloniewsky állt.

— Igen! — hangzott föl reszkető, bizonytalan hangon gróf Lónyay Elemér ajkáról. Az ő tanuja gróf Lónyay Gábor volt.

A püspök ezután elmondta rövid megható beszédét a mátkapárhoz.

— Ezt a prigtet — mondá többek között — a szerelem kötötte és éppen ez a körülmény biztosít e házasságnak siri való zavartalan boldogságot.

Egy magas állásu személyiség, aki jelen volt az esküvőn, arra a kérdésre, hogy minő lelkiállapotot áruít el az özvegy trónörökös né magatartásával az esküvő alatt, így felelt:

A főhercegisasszony eleinte nyugodtabbnak látszott völégényénél és a püspök kérdésre tisztán, hangosan felelt. A szent beszéd alatt a főhercegisasszony hangosan fölzokogott. Mikor aztán a gyűrűserére került a sor, a tenséges asszony ismét zokogni kezdett. Ő maga tüzte föl völégénye ujjára a gyűrűt. A tenséges asszonynak Mayer püspök illesztette fel a mátkagyűrűt. Mihelyt a mise megkezdődött, mindnyájan letérdeltek, a kórus énekel, és az egész mise alatt a tenséges asszony jobbján tartotta jérje jobbját. Később a cerele alatt leereszkedő nyájassággal és derült jókedvvel fogadta az üdvkivánatokat, Arca sugárzott a boldogságtól.

Stefánia és Lipót király.

Még élénk emlékezelében lehet mindenkinek az a kinos jelenet, amikor Lipót belga király kiutasította leányát anyja ravatala mellől. Lónyay Stefánia grófné Angolországban tartózkodott, amikor anyja haláláról értesült. Tüstént elutazott Spaaba és reggel odaérkezve nem a királyi nyaralóban, hanem a Hotel Bellevueben szállt meg. Testvérhuga, Klementina hercegnő fogadta a királyi villában. A két testvér zokogva horult egymásra, eltelve a multak szomorú emlékeivel, mert évek hosszú sora óta anyjuk halottaságyánál kellett újra találkozniuk. A király délután 4 órakor érkezett meg Spaaba és a halottasszobában belépve ott találta Stefánia leányát, akinek megérkezéséről már előbb nagy meglepetéssel értesült. A grófné belépésekor az ágy mellett térdelt és csöndesen imádkozott. A király megállott a terem közepén, megvárta, míg Stefánia befejezi imáját, aztán szó nélkül olyan mozdulatot tett, amely azt jelentette, hogy Lónyay grófné távozzék.

A halottasszobát körül az udvari személyzet megdöbbsent, Stefánia hercegnő fölkel és szótlanul, csöndesen zokogva ki-elé indult.

Klementina hercegnő a kocsihoz vezette az ajándozó grófnét, aki a legközelebbi brüsszeli vonattal elutazott. A spaai közönség, amely hamar értesült a történetekről, melegen üdvözölte a grófnét, amint az kihajlatott a pályaudvarra. Feltűnt, hogy a grófné szemei egészen vörösek voltak a sirástól. Az incidens miatt aztán gróf Lónyay Elemér sem ment el a belga királyné temetésére.

Akkortájt az egész közvélemény, még a belga

nép is elítélte Lipót király szívtelen viselkedését, sőt Brüsszelben tüntetés is készült ellene, amelyet azonban a rendőrség csirájában előjött. Akkor sokat találgatták a kegyetlen barag okát, míg nem a *Journal de Bruxelles*ben maga a királyi kabinetiroda a következő kommunikáté tette közzé:

Minthogy gróf Lónyay Elemérnek, született Stefánia hercegnének a laekeni kastélyba való érkezése által előfordult incidens különféle magyarázatokra adott okot, célszerűnek mutatkozik a tényállást megvilágítani és konstatálni, hogy a grófné azonnal elítvözött Spaaból, mielőtt értesült, hogy a hivatalos szertartásban amugy sem vehet részt.

Stefánia királyi hercegnének annak idején tudomására hozták, hogy ha szüleinek határozott ellenzése dacára nőül megy gróf Lónyay Elemérhez, megtiltják neki, hogy akár Ausztriában, akár Belgiumban részt vehessen hivatalos udvari szertartásban.

A király — igen természetesen — nem vette rossz néven, hogy a grófné megjelent anyjának halottaságánál, hogy imádságot mondjon érte. Ez kötelessége volt mint gyermeknek és jól tette, hogy gyermeki kötelességét teljesítette. A királynak azonban nem volt módjában visszaadni a grófnének rangját és méltóságát, amelytől önmaga fosztotta meg magát.

A királyi kabinetiroda akkori közleménye azt az érdekes adatot szolgáltatja a mai nap szenzációjához, hogy Stefánia királyi hercegnő szülei határozott ellenzése dacára ment nőül Lónyay Elemérhez. Lipót királynak nem az volt a kifogása, hogy leánya még egyszer házasságra lépjen, csak a jövendő nő rangját keveselte. Es e házasságot sohasem tudta megbocsátani leányának, ugyanígy, hogy kutasította leányát abból a szobából, amelyben anyjának holtteste feküdt.

A sajnálatos esemény alkalmából fölmerülhet az a kérdés, milyen cím és név illeti meg ezúttal Lónyay grófnét. Erre nézve tudni kell, hogy a grófné házassága a katolikus vallás dogmája értelmében nem bontható föl, az eskü az ágytól és asztaltól való elválást engedi meg. A mi uralkodó családunk és a Koburgok mély vallásosságánál fogva e házasság felbontása tehát ki van zárva, ami megnehezítené a gróf egy esetleges újabb házasságát is, még az esetben is, ha a gróf a protestáns vallásra térne át. Lónyay grófné tehát továbbra is az marad, ami második házassága alatt volt: belga királyi hercegnő, de az osztrák főhercegnők és a magyar királyi hercegnők rangja és az azzal járó megkülönböztetések változott helyzetében sem illetik meg; nem is szólva arról, hogy mint „szvegy trónörökös” sem szerepelhet.

Beniczky alispán jubileuma.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, január 12.

Pestmegye törvényhatósága mai közgyűlésén ünnepelte a vármegye köztisztviselében álló alispánjának, Beniczky Lajosnak huszonöt éves hivatalnokai jubileumát. A szép ünnepség a vármegyeház nagy dísztermének falai között folyt le s résztvevett benne a vármegye törvényhatóságának sok előkelő tagja. Az ünnepelt alispán a jubileum emlékére díszkardot kapott ajándékul.

A törvényhatósági közgyűlést Beniczky Ferenc főispán nyitotta meg. Ő elővázolta a jubiliás alispánt, akit küldöttség vezetett a terembe. Beniczky főispán üdvözlőbeszédében rámutatott arra, hogy az alispán hosszú közpályáján a törvények megalkotásában és azok helyes megtartásában mindig előjár.

A főispán beszéde után Freysinger Lajos királyi közjegyző mondott hosszabb ünnepi beszédet, amelyben az önkormányzatnak szükségét volt, egészséges, szabad szellemet lejtgette. Szólt azokról a kiváló tulajdonságokról, amelyek az alispánt ékesítik és végül arra kérte, fogadja szeretettel a vármegye szeretetének zálogát.

Ezután Fazekas Ágoston közjegyző beszéd kíséretében átadta az ünnepeltnek a tisztikar ajándékát, a díszkardot.

Ezután az ünnepelt alispán állott fel szólásra. Megköszönte az ünnepést. Azt hiszi, ugymond, hogy e megtiszteltetést régi jellegje: a munkásság és kötelességtudás pontos beváltásának köszönheti. De a vármegye közönségének támogatása, a tisztikarnak buzgólkodása nélkül semmire sem mehetett volna. Ugy érzi tehát, hogy ez az ünnep nemcsak az ő ünnepe, hanem a vármegyéé is. A mai nap életének legzebb napja és büszke arra, hogy annak

a tisztikarnak lehet a vezére, amely intelligenciájában páratlan, munkásságában fáradhatatlan és szorgalmában ernyedetlen.

A nagy éljenzéssel fogadott beszéd után a főispán indítványára kimondták, hogy az alispán érdemeit jegyzőkönyvbe iktatják, az ünnepi beszédeket kinyomtatják és kiadják. Ezután a legtöbb pestvármegyei közép- és felsőbbrendű tisztelgett az alispánról, akinek átadták a vármegye közönsége ajándékát: számos remek darabból álló ezüst asztaldísz.

Délután ünnepi lakoma volt Beniczky alispán tisztelőire a Hungaria szálloda földszinti éttermeiben. Egy óra körül érkezett meg az ünnepelt, akit akkor már ott várt Pestmegye színe-java, a megye egész tisztikara. Nemkülönbözött Wekerle Sándor, Gulner Gyula, gróf Keglevich Gábor, báró Prónay Dezso, báró Majláthy Tibor, Rakovszky István az állami számvevőség elnöke, Beniczky Ferenc, Holló Lajos stb. Amint az ünnepelt megérkezett, azonnal kezdetét vette az ebéd.

A szánvasnál felállott Beniczky Ferenc főispán s az első felköszöntőt a királyné mondta. Utána báró Prónay Dezso beszélt. A mai napnak kettős jelentősége van — ugymond — mert nemcsak az ünnepeltnek jubileumát üljük, de egyszersmind a vármegyei intézmények megújulását is. Eppen az ünnepelt élete bizonyítja be azt, hogy ez az intézmény nem elavult, hogy ez az intézmény nem a halálra érett meg. Ha a vármegyét ma is oly önzetlenül, oly lelkesedéssel s oly igazí öszinte eredményen lehet szolgálni, mint ahogy Beniczky példája mutatja, ez nem csupán az ő kiváló személyes tulajdonságait bizonyítja hanem azt is, hogy a vármegye helyes és jó közigazgatási intézmény. Póhárt Beniczky Lajosra emeli.

Beniczky Lajos emelkedett ezután szólásra. Néhány mondatja az ő helyzetét, mert munkához szokott, ünnepeltetéshez nem. Amit tud, a vármegyétől tanult mindent, a vármegyétől, amely munkára ösztönöz, amely kitartásra buzdít. Elődeinek példája lelkesítette őt is s meg van győződve arról, hogy a vármegye, amit a múltban, egy a jövőben is erősége lesz az országnak. Nem riad vissza az újításoktól, ha azok a régi tradíciókból fakadnak. Pestvármegye közönségére emeli póhárt.

A lelkes éljenzés lecsillapodása után Bellágh Imre vármegyei főjegyző mondatok felkeshangú beszédet s Kecskemet városának közönségét éltette.

Holló Lajos emelkedett ezután szólásra. A vármegyeekben él Magyarország, a vármegye konzerválja a magyarajt, a vármegyeék őrzik a magyar alkotmányt. E vármegye közigazgatásában az igazság és a jog érvényesült mindenkor, s hogy ez lehetséges volt, az mindenesre érdeme a főispánnak, aki hatalmát sohasem használta fel arra, hogy valamely pártnak tegyen általa szolgálatot. Póhárt Beniczky Ferenc főispánra emeli.

Utána dr. Galovics Győző, csabai plébános szép beszédben éltette az alispán leleségét.

Babó Mihály országgyűlési képviselő Gulner Gyula államtitkár éltette, majd Rakovszky István az állami számvevőség elnöke, a régi vármegyei tisztviselői karról emékezett meg s tiltakozott az ellen, mintha a régi időkben tisztán patriarkális módon kezelték volna a vármegye ügyeit. Hogy ez nem lehetett egészen így, azt legjobban bizonyítja az ünnepelt, aki a régiek tanítványa, de bizonyítja egy másik férfú is, aki mintaképe volt mindig a komoly munkának és kötelességtudásnak és aki szintén a vármegyénél tanulta a munkabírást. Élteti Wekerle Sándort.

Wekerle Sándor emelkedett ezután szólásra. Nemcsak azért szólal fel, hogy a rokonszenvert köszönetet mondjon, de tetszől azért is, hogy az ünnep nagy jelentőségéhez hozzájáruljon. Ez az emelkedett hangulat nem csupán a múltnak szól, de a jövőnek is. Örízze meg a vármegye azt a régi igazságot, hogy a nép szeretete teszi nagygyá, erőssé a közigazgatást és ne feledkezzenek meg egy másik nagy igazságról sem, arról ugyanis hogy a nemzeti igények kielégítését csak az élő igazságokkal lehet kivívni. A jövő küzdelmek hőseire, a megye tisztikarára emeli póhárt.

Fazekas Gusztáv főjegyző Pestvármegye egykori aljegyzőjét, Rakovszky Istvánt, az állami számvevőség elnökét élteti.

Gulner Gyula államtitkár megemlékezik arról, hogy 25 évvel ezelőt éppen ő volt az, aki Beniczky Lajost rábeszélte, hogy a megyénél vállaljon hivatali. Most vindikálja magának a mai ünnep moshatópaságát. Majd a közigazgatás jövendőjére tér át. Meggyőződése az, hogy aki Magyarországot adminisztrációját úgy akarná reformálni, hogy a vármegyei elhőrdője, nemzeti öngyilkosságot követne el. Soha nemzet nagy nem művel, ha csak nem a saját múltjából fejlesztette jövőjét. Ebben a kérdésben nem lehet tréfálni, nem szabad kísérletezni, rendszerek közt ugrálni. A történelmi múlt az, amelyből a nemzeti élet születik. Aki tehát az ellenállási erőnek azon organizmusától, amelyet vármegyének neveznek, meg akarná fosztani Magyarországot, a nemzet életére tör. Az új idők áramlatai azonban megkövetelik, hogy az államhatalom, a közigazgatás minden ágát önmagával egyesítse. Az államnak hatalmának kell lennie arra, hogy mindenki megtudja, elhiggye, ha kell megérezze, hogy itt egy nemzeti állam érvényesülésének elentálati nem lehet. Nem tudja, ki fogja e reformokat megvalósítani, de aki meg fogja tudni csinálni, az lesz Magyarország második alapítója.

Beszéde további folyamában a lelkes és önzetlen hazasígek egyik kiváló képviselőjéről emlékezik meg, akinek egészségére fogja emelni póhárt. Élteti báró Prónay Dezsót.

Ezután még többen mondtak lelkes felköszöntőket s a társaság a legjobb hangulatban maradt együtt a késő délutáni órákig.

FŐVÁROS

(*) **Uj fővárosi törvény.** Mint egy estilap jelenti, a belügyminisztérium elkészítette az 1872. XXXVI. törvénycíkket reformáló új törvény tervezetét. Az új fővárosi törvény a főváros közigazgatását teljesen átváltoztatja s újításával egyrészt a törvényhatóság tagjainak megválasztásában nagyobb szabadságot biztosít a polgároknak, másrészt nagyobb önállóságot ad a tisztviselőknak, akiket ügykörükben való működésükért felelősséggel terhel. A törvényjavaslat a bizottsági tagok választásánál kiküszöbölt a virilitista rendszerrel s a teljes szabad választást juttatja érvényre. A virilizmus megszüntetésével egyttal csökkent a bizottsági tagok számát is, bár emeli a fővárosi kerületek számát, amennyiben a VI., VII. és VIII. kerületet kettéosztva, három új kerületet s három új kerületi előjáróságot szervez. A törvényhatóság hatáskörében annyiban változtat, hogy a főbb tisztviselők választását elvonja a közgyűléstől s életbesszigián történő kinevezésüket a belügyminiszterre ruházza. A főpolgármesteri állást megszünteti, illetőleg egyesíti a polgármesteri állással. A polgármester megerősítését a király kezébe teszi. A tanácsai ügyosztályok közül a közelegésügyit, jogügyit és építésiit megszünteti akképp, hogy a közelegésügyit osztály élére a tisztí főorvost, a jogügyibe a tisztí főjegyzőt, az építésibe a közelegési igazgatót állítja, s mind a három főtisztviselőt önálló hatáskörrel és szervezeti joggal a tanácsba osztja be. A törvényjavaslatot a belügyminisztériumban legközelebb tartandó értekezleten bemutatják a főváros kiküldendő képviselőinek a közvetlen autatú, — már márciusban, a képviselőház elé terjesztik, mert — törvény szerint — a kormány még ebben az évben elnöke akarja léptetni az új törvényt, hogy az ősi restauráció annak alapján történjék.

(*) **A főváros decemberében.** A főváros közigazgatási bizottsága ma délelőt Márkus József főpolgármester elnöklété alatt ülést tartott, amelyen a különböző közigazgatási ágak jelentéseit mutatták be a közigazgatás múlt havi állapotáról.

A főkapitány jelentése szerint a közbiztonsági állapotok a múlt év december havában kiemlégtök voltak. A rendőrség összesen 180 bűncselekmény nyomozását lejezte be. A büntetettek közül 162-öt helyeztek előzetes letartóztatásba.

A adófelügyelőség kimutatása szerint a múlt hónapban az állampénztárnál 1.914.37 korona egyenes adó folyt be, 182.338 koronával több, mint az előző év decemberében. A főváros adópendtáránál 711.749 korona folyt be, 42.859 koronával kevesebb, mint 1901. decemberében.

Dr. Schermann Adolf főorvos jelentése szerint a főváros közelegésügyi állapota az elmúlt hónapban elég kedvező volt, amennyiben a halálozások új számbavehető különbséget nem mutat, a heveny fertőző kórok száma pedig csökkent. Elve született 1925, meghalt 1119, s így a születések 806-tal mutták felül a halálozások számát.

SZÍNHÁZ, ZENE

* **Kamarazene.** A Hubay-Popper kamaranégyestársulat ma este tartotta meg IV. kamara-estélyét a Royal-teremben, a hol a kiváló művészek koncertdobogója előtt ismét együtt láthatuk zenekedvelőink eljött. A műsor első száma Verdi e-moll vonósnegyese volt, a mester egyik ifjúkori műve, amelynek kamarai karakterét sokhelyütt elnyomja a szinbázis sül; mintha a primhegedű a tenorista vagy a primadonna helyett szólna! A művészek gyönyörűen játszották a dallamgazdag kvartettet, — nemkülönbözött Goldmark ifjúságtól és költészetétől duzzadó b-dur zongora-ötösét, amelynek zongoraszólamát Székely Arnold ur tolmácsolta biztos tudással. — Az estély vendége dr. Bartha Richárdné volt, Günsbacher és Rónainé tehetséges tanítványa. A fiatal uriaszony, aki ezúttal először mutatta be tudását a nyilvánosság előtt, eleinte előfogultással küzdött, de csakhamar legyőzte zavarát. Már a műsor összeállítása is — Brahms, Wolff Hugó és Lisztől énekelte dalokat — jellemzi az énekesnő izlését. Szép organumának érvényesítését elősegíti kitűnő iskolája, előadása értelmes, szövegkifejtése kitérő, külön dicsőretet érdemel kitűnő lélekzetétele. Dr. Bartha Richárdné, aki már megjelenésével is hódított, igen rokonszenvesen fogadta a közönség, amely velünk együtt nagy várakozással néz a fiatal énekesnő további fejlődése elé.

* **Madame Sans Gène.** A Népszínházban ma Blaha Lujza eljátszotta a Székimondó asszonyját, Sardou nagyhatású drámájának ezt a briliáns szerepét, amelyet gazdag tehetségével olyan dusan bearanyoz. A szulót hal egész este tapsolt a remek alakításnak. P. Lukács Juliska szép megjelenésével és drámai dikciójával hatott. Jeles volt Kiss Mihály,

tábornagyja és Solymosi rendőrőrnöke s jók kisebb szerepeikben Nydrái és mások. Az estnek volt egy mulatságos incidense is. A második felvonásban gyanus zuhogás hallatszott a magasból. Amolyan szinköri záporcsapkodás volt s a közönség álmélkodva kutagatta az okát. Egy-két hölgy a földszinten nyugtalanokdani is kezdett, de egyébként semmi zavar nem támadt s a szereplők akkor is folytatták az előadást, amikor a színpad balsarkában igazi zápor hullott alá a magasból és a színpadon víztösa kerekedett. A zuhogás, locsogás azonban csakhamar megszűnt végképpen. Később kitudódott, hogy az est folyamán kitört záporból a telón egy osz elromlott, ebből a víz a záporpadlásra és onnan a színpadra csurgott. A bajt azonban hamarosan megszüntették.

(H—ó.)

A Vigaszínház bemutatója. A Vigaszínházban oszűrtökön, e hó 15-én lesz a *Kis fészek* (La Carotte) bemutatója. A háromfelvonásos bohózat Páris idej szonójának legvidámabb és ennek megfelelően leg-sikeresebb terméke, amely nálunk is a legjobb fogadattásra számíthat. Elősegíteni fogja ezt az elsőrendű szereposztás, amely a színháznak kipróbált művészeit foglalkoztatja. A *Kis fészek* ugyanis a kö-veizező szereposztásban kerül bemutatásra:

Raverdy — Hegedűs Gyula, Antoinette — Varsányi Irén, Dubizot — Tapolcazi Dezso, Briscotte — Balassa Jenő, Roquet — Góth Sándor, Fernande — Gazi, Patouille — Szerényi Zoltán, Ormester — Vendrey Ferenc, Goussery — Rónaszéky Gusztáv, Cherbyssac — Gyarmati Gusztáv, Saphora — Nikó Lina, Victoire — Kész R., Gillette — Varga Anna, Badoche I. — Gyöző Lajos, Badoche II. — Bárdi Odón, Tremollet — Léva Gyula, Pinchard — Dayka Balázs, Pinéer — Kassay Győző.

Az Operaházban holnap, kedden *Faust* kerül színre Waldmann J. vendégfellépéval, aki Meisztört énekl. Valentin szerepében dr. Dalnoki Viktor először lép fel. Margitot W. Kramer Teréz énekl. A többi szerepekben Payer M., Valent V., Broulik, Ney B. mű-ködnök közre. A baohánál előadják Balogh Szidi és a táncok.

Az Örnagy ur hatvanötödösöd. Mars és Keroul bohózatát holnap, kedden, 65-ödször adják a *Vigaszínházban*. A címszerepet, mint a jókedvű darab minden eddigi előadásán, Hegedűs Gyula játssza, Pauletet pedig Varsányi Irén. Az örnagy ur legutóbbi előadása eléggé bizonyította, hogy a bohózat vonzó és de-ritó hatás tekintetében a legutóbbi nagyszerű újdon-ságokkal is eredményesen vetélkedhetik.

Mibe a vidéken. Stoll Károly és Pásztor Árpád operettjét a vidéki színpadok sorra mutatják be. Így legutóbb is Győzött és Kecskeméten került színre nagy sikerrel többször egymás után. A győri előadást Balla igazgató, a kecskeméti pedig Kövesi Albert rendezte nagy szakértelemmel és buzgalommal.

Monna Vanna Szegeden. A szegedi színtár-sulat minden vidéki színházat megelőzve, bemutatja Maeterlinck drámáját, a *Monna Vannát*. A darab és előadás nagyon tetszett a színházat zsúfolásig meg-töltő közönségnek, mely a felvonások végéig sokszor a lámpák elé szőlította a szereplőket. A címszerepet T. Balogh Etel játszotta nagy művészi gondal! Prin-zivalle nehéz szerepében dr. Janovics Jenő aratot kiváló alakításával nagy sikert. Nagyon tetszett még Bihari Ákos, aki Guidót sok hévvel és melegséggel adta, továbbá László Gyula, aki az öreg Marcot művé-szilleg ábrázolta. A darabot fokozott hatás mellett másnap zsúfolt ház előtt megismélték.

MŰVÉSZET

Már megint kitüntetett magyar festők. Mullok — már nem tudjuk hogyan — az a hír ter-jedt el a magyar lapokban, hogy a párisi Julian-festő-iskolában nagy beosztást vettek a magyar festők, amennyiben a híres iskola két legelső díját a festésért és kompozíciójáért két magyar festő nyerte el, név szer-int Polgáry Géza és Gerster Károly. A „Julian” igaz-gatója hírt hallván ez áldóútitársól, a *Magyaror-szágot* hivatalos levében értesítette, hogy az egészről egy szó sem igaz. Most egy könyvomatoss ismét lan-szírozza: est a két nevet új kombinációban. Szerinte Polgáry Gézát és Gerster Károlyt a francia íróvásban a „világhírű” Colarossi festőakadémiának az évvégi díjkiosztás alkalmával elsőosztályú érremmel tüntet-ték ki. Ha ez is misztifikáció, akkor lönt tisztelt két festő hazánkfiának maguknak kellene nyilatkoznok.

A Műcsarnok teli kiállításának bezárása. Az Orsz. Képzőművészeti Társulat téli kiállítását e hó 15-én, oszűrtökön zárják be. Ez alkalommal lesz az utolsó télihangverseny is, amelyen a honvédsze-nek működik közre. A hangverseny 1 óráig tart, de ezen a kedvezményes jegyek nem érvényesek.

FARSANG

Magyebál Zemplénben. A régi híres Magyebálok fényével zajlott el elmúlt vasnapon Sátorajka-Ujhelyen, a megye-székhelyén, Zemplénvármegyé

hálja, amelyen együtt volt nemcsak Zemplén-, hanem a szomszédos vármegyék uri közönsége is. A főiri társaság élén voltak: Andrassy Gyula, Tivadar és Sándor grófok, gróf Hadik-Barkóczy Endre, gróf Hadik Béla főispán, a bál díszelnöke, gróf Batthyány Lajos volt főmeier kormányszó, báró Sennyey Ist-ván, gróf Lónyay Menyhért. Ott volt a me-gyei uri társaságok előkelősége: a Dókus, Mecz-ner, Bernáth, Molnár, Thuránszky, Viczmány, Szencsényi családok hölgy- és férftagjai nagy számmal. A bál fényét főülte díszessé tette a jelen-volt hölgyek ékes koszorúja, köztük: Hadik-Barkóczy Endréné és Andrassy Tivadar né grófné szül. Zichy comtesse, Gorvay Aladár, Molnár Bé-láné, Thuránszky Zoltáné, özvegy Szakácsné, Nagy Barnáné, Eh'ert Gyv. ané, Meczner Ica, Spillenber-g Sári, Hönseh Ica stb.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Petróné.** A múlt esztendőben Julius első napján követte el Petróné azt a szörnyű bűnt, amelyért holnap fog megjelenni a budapesti büntetőtörvényszék esküdtörvényszéke előtt. Petróné adósa volt Erdei Sándor ékszerkereskedőnek, s mikor az öreg ember elment hozzá, hogy követelését megkapja, Petróné retene'es kegyelenséggel meggyilkolta. A gyilkos asz-szony el akarta tüntetni bűnének nyomait. Darabokra vágdalta a holttestet, gyermekkosiba rakta és vörös aszbraszal letakarva, kivitte egy sziget-utcai üres tele-kerítéséhez, ahol letette. Am a bűn nem maradt rejtve, s a bűnösre is ráakadt a rendőrség másnap. Petróné tagadta, s ma is tagadja, hogy előre készült volna a gyilkosságra. Azt állítja, hogy verekedett Erdeivel, aki durva volt hozzá, s verekedés közben jött annyira indulatba hogy megölte. A tárgyaláson Zsitvay Leó fog elnökölni, a bűnös asszony védője Nesi Pál ügyvéd.

§§ **A nagykatál rablójelöltek.** Kármán Mátyás, Ördög Tóth Pál és Tilalmas Vonnák Mátyás gyilkossági és rablási bűnügyében tudvalevőleg a pestvidéki esküdtörvényszék, az esküdtek marasztaló verdiktje alapján a két elsőrendű vádlottat halálra, Tilalmas Vonnák Mátyást pedig bűnrészség miatt nyolcvéti fegyházra ítélte. Az ítélet ellen az elítéltek és védők semmisségi panaszt jelentettek be, egyuttal pedig Kármán Mátyás és Ördög Tóth Pál érdekében kegyelmi kérvényt is adtak be a halálbüntetés meg-váztatására iránt. A pestvidéki törvényszék a bűnpör iratát a kegyelmi kérvényekkel együtt ma terjesztette fel a Kuriához.

§§ **Humberték és a Dreyfus ügy.** A százmillió-s szedelgők ülmeinek tárgyalása közben ismét napirenden került a Dreyfus-ügy Párisban. Amint ugyanis onnan táviratozzák, Reinach József levelet irt Leydet vizsgálóbíróknak s levelében megcáfolta Paty de Clam vallomását, Paty de Clam ugyanis a nacionalista agitáció érdekében kijelentette, hogy Panizzardi olasz katonai attasé sirirozott táviratáról, mely Dreyfus ellen fontos bizonyítékokat tartalmazott, Humbert né közbenjárására a külügyminisztériumban kijelentet-ték, hogy a vádlottat nem kompromittálja. Reinach ezután a semmitörvényszék jelentést idézi, mely-ből kiténik, hogy Dreyfus ellenségei Panizzardi táviratának három fordítását hamisították. Az első hamisítványt Mercier rendelkezésre terjesztették a hadi-törvényszék elé; a másodikat Paty de Clam ezredes 1898-ban diktálta Gonsse tábornoknak; a harmadikat Paty de Clam adta Mercier tábornoknak, aki viszont Chanoinnak adta át. Ezt a három hamisítást teljes bizonyossággal konstataáltak; a Panizzardihoz intézett távirat való szövege ellenben a külügyminisztériumba került s így hangzik:

„Ha Dreyfus kapitány csakugyan nem volt összeköttetésben önnel, a sajtó kommentárjainak el-kerülése végett óelszerű volna, ha a nagykövet azt hivatalosan is kijelentené.”

— Mindezt — írja Reinach — Panizzardi sem tagadja s csak Paty de Clam meri kétségbevonni a törvényszék előtt. On, vizsgálóbírói uram könnyű szerral kihallgathatja Panizzardi ezredest, hisz To-rinelli olasz nagykövet többször írásban és szó-val is kijelentette Hanolaux urnak, hogy a volt olasz katonai attasé készséggel válaszol a francia hatóság kérdéseire. Ugyanezt Schwartz-koppen tábornok is örömet megteszi. A Humbert-ügynek s Dreyfus-ügynek egyesítése, valamint Paty de Clamék együgyű kísérlete hogy Humbertné a ki Dreyfus apósától, Hodoard uról történetesen pénz kért kölcsön, a szindikátus eszüközvé avassa, nem a legelvetemültebb manőverre azoknak a férflaknak, akik ártatlan embert itéltek el s Franciaországban évre-terjedő iorrogást idéztek elő, hogy egy árulót meg-menhessenek. S most nem elégszenek meg azzal, hogy a földi igazságszolgáltatás nem suttja őket; hanem a történelem ítélőszéke előtt is igazolni akarják magu-ukat. Reinach leveleinek és az egyesített Humbert- és

Dreyfus-ügynek van némi jelentősége. Lehetséges ugyanis, hogy a vizsgálóbíró is kapcsolatot lel a két ügy között s ez esetben Paty de Clam vallomásának igazolása céljából kénytelen lesz kihallgatni Schwartz-koppen és Panizzardi ezredeseket. És ekkor napnál világosabban ki fog tűnni Dreyfus ártatlansága és formálisan is rehabilitálhatják az exkaptányt.

A vizsgálat természetesen folyik tovább a Hum-bert-ügyben. Tegnapi hallgatta ki a vizsgálóbíró a nagy Teréz 40 esztendősg hűgát Daurignac Mária, aki az állítólagos Crawford Róbertnek 1883 óta meny-asszonya volt. Daurignac Mária kijelentette a vizsgálóbíró-nak, hogy nővérétől gyakran hallott az örökség-ről, de az örökhagyót magát sohasem látta.

— De a Crawford-testvéreket csak ismerle, hiszen az egyikhez férjhez kellett volna mennie? — kérdezte vizsgálóbíró.

— Egyiket nem láttam soha. Az egyik testvér fia akart elvenni; kétémben láttam is, de nem szerettem, hát nem mentem hozzá.

Arra a kérdésre, hogy milyen volt a kikoszorozott nőlegény, Mária kijelentette, hogy a dolog oly ré-g történt, hogy már alig emlékszik reá. Egyébként sem tudott nővérének ügyeiről, mert csak zenével és tes-téssel foglalkozik, egyéb dolgok pedig nem érdekelt-tek. A vizsgálat során az is kiderült, hogy Humbertné egy sportegyesület titkáráról kicsalt 60000 frank ér-tékű járadék-címleket, melyeket a hitelezők félre-vezés céljából jóval nagyobb értékű címlekre ha-misított. Amikor Humbertné megszökött, megsemmi-sítette a hamisított papirokat.

Nyiltér.

Hirdetmény.

A felszámolásban levő VIII., IX. X. ker. takaré-k-pénztár r. t. tisztelt részvényesei ezennel értesítetnek, hogy a takarékpénztár részvényeire egyenként további 20 korona, azaz husz korona visszatérítés folyósított.

Ezen negyedik részítés 1. hó 15-től kezdve a belvárosi takarékpénztár r.-társaságánál (Buda-pest, Kigyó-tér 1. sz.) folyethető, még pedig az eredeti rész-vények fölmutatása mellett, melyekre a teljesített fizetés bélyegzővel fölittetetik. A részvények konzignációval nyújthatók be, a mely a belvárosi takarékpénztárnál kapható. Budapest, 1903. évi január 9-én.

A Budapesti VIII., IX., X. ker. takarékpénztár részvénytársaság felszámoló-bizottsága.

Csak 30 fillér heti költséggel 10 különböző kiváló illusztrált folyóirat rendezésével, melyeket a hához szállítva. Magyar, vagy német csoportban. Prospektus küld az Egyete-mes Folyóirat Olvatókér, Király-utca 112.

A LEGJOBB PÓTKÁVÉ A VÖRÖS KERESZT MALÁTA KÁVÉ

SOMATOSE

(oldódó kávéhárny)

orvosi szaktekintélyek véleménye szerint „tápkészítmények ideálja” betegnek és gyengének.

Idegeket és izmokat erősíti.
Gyógygyszerházakban és gyógyszerkereskedésekben.

Mindezek, kik boldogulí férjem
néhai Schiffer Leopold
elhunyna alkalmából, fájdalomat részvénytulajdonosai-
kal enyhíteni szivesek voltak, fogadják ezton közös-
netemet.
Tokaj, 1903. január 10. Özv. Schiffer Leopoldné.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK

London, január 12. *Balfour* miniszterelnök meg-hű és következtében kénytelen a szobában maradni.

A szász király állapota.

Drezda, január 12. A király állapotában a javu-lás tartós. A király kissé erősebbnek érzi magát.

Nis bevételének évfordulója.

Belgrád, január 12. Nis városa szerb csapatok által történt bevételének 26-ik évfordulója alkalmából Miklós cár Carskoje-Seloból a következő táviratot in-tézte Sándor királyhoz:

Nis erőd és város felszabadításának em-lékezetes 25-ik évfordulója alkalmából, amidőn a szerb fegyverek az 1877—78 orosz-török háború egyik legikeresebb haditettével dicsőséget vívtak ki, rendkívül kellemes nekem, hogy felségednek kifejezzem őszinte

kívánataimat a szerb hadsereg további felvirágzása iránt, mely az orosz néppel rokon szerb nép békés fejlődésének és haladásának tgyen szolgálatokat. Miklós.

Sándor király a következő távrral válaszolt: Mélyen meghatva a szives szerenosekivánatokól, amelyeket felséged a mai nagy nap ünnepe alkalmából nekem küld, szietek felségednek kifejezni legmelegebb köszönetemet a szép kívánásokért, amelyeket felséged drága hadseregem és népem iránt táplál és egyuttal biztosítom felségedet legforróbb jókívánataimról felséged boldogsága és jóléte iránt, valamint vitéz hadseregének és népének dicsősége és nagysága iránt. Sándor.

Belgrád, január 12. Nis bevételének 25-ik évfordulóját tegnapi ott az udvar és a kormány jelenlétében rendkívül ünnepélyesen ülték meg. Az ünnepség istentisztelettel kezdődött, amely után rekviemet tartottak Milán királyért, aki 1878-ban a szerb csapatok élén Nisbe bevonult, és a szerb-török háboruban elesetekért. Miután Nikanor püspök beszentelte azt a helyet, ahol a Milán király és a Nis bevételénél elesettek emlékére emelendő szobrot felállítják, az udvarnál ünnepies fogadás volt, mely alkalommal kiosztották a kormány tagjainak adományozott rendjelkitüntetéseket. Délben az Európá-szállóban Nis városánál rendezett banket volt, amelyen Milovanovic polgármester Milán király emlékére ünnepelte és lelekesült felköszöntő mondott Sándor királyra. A király hazafias beszédben válaszolt, melyet így végzett:

Hogy a mai ünnepséget látható emlék örökítse meg, a királyné és én boldogult Milán király emlékére 80 000 frankot adományozunk egy kórház felállítására, ahol nemcsak a felszabadított vidékek beteget, hanem a mostani határainkon túl fekvő vidékekről való betegek is gyógyításra fognak találni.

A beszédet a király és királyné viharos ételével fogadták. Ezután Cincár Markovics tábornok miniszterelnök a jelenlévők nagy óvációi közt felolvasta Miklós cárról táviratát. A zenekar az orosz himnuszot játszotta.

Munkászavargás Bécsben.

Bécs, január 12. A városi munkaközvetítő-hivatalban ma délelőtt megint zajos jelenetek voltak. Minthogy az összegyűlt munkások, szám szerint mintegy 500-an, nem akarták az épületet elhagyni, a rendőrség ürítette ki a helyiséget. Az utcán a tömeg zajos kiáltásokba tört ki és bevete a nép otthonának összes ablakait. A rendőrség visszacsorította a tüntetőket és több embert letartóztatott.

Prinetti afférje.

Róma, január 12. A Prinetti külügyminiszter és gróf Bellegardé közt felmerült becületbeli ügy befejezését nyert azáltal, hogy Prinetti tanui kijelentették, hogy ránevét nem forog fenn ok arra, hogy gróf Bellegardénak, aki fellegbálóját provokálta, fegyveres elégtételt adjon.

A cukorkérdés Ausztriában.

Bécs, január 12. A pénzügyminisztériumban ma délelőtt Jorkasch-Koch osztályfőnök elnöklete alatt ankt volt a cukorkontingens individuális felosztásának szabályozása tárgyában. A tanácskozás tárgya egy törvénytervezet volt, amely az ugynevezett kettős kontingentálás rendszerét recipiálja. Több hozzáértő ezt az elvet helyeselte, csak néhány nyerscukorgyáros foglalt el egyelőre visszautasító álláspontot. Holnap egy szűkebb bizottság tanácskozik a tárgyban. A szerdán tartandó teljes ülésen előreláthatólag befejezik a tárgyalást.

Az orosz belügyminisztérium ünnepe.

Pétervár, január 12. A belügyminisztérium 100 éves fennállásának ünnepe alkalmából Plehve belügyminiszter beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy a jövő két legfontosabb feladatának a birodalom egész közigazgatásának decentralizációját és a parasztszféra helyzetének javítását tűzte maga elé. Mind a két feladatot a hivatalnokai osztályhoz nem tartozó hozzáértők bevonásával akarja megoldani.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, január 12. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Mindkét piacon a képzelhető legnagyobb csőnd urakodott. Buza és rozs valamivel olcsóbban lett volna szerezhető. Határidőre tavaszi zabban némi csekély kőtés történt 6,38—6,40 koronán.

Jegyzetelt: Buza tavaszra 7,79—7,80, rozs tavaszra 6,95—6,96 korona.

Zárlatkor: Buza tavaszra 7,82, rozs tavaszra 6,90—6,97, zab tavaszra 6,41 korona.

Bécs, január 12. (A Budapesti Napló tudósítójának jelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 688,75. Magyar hitelrészvény 731.—. Angol-Osztrák bank 275 25. Bécsi bank-egyesület 459.—. Union bank 545,50. Landerbank 399 75

Osztrák-magyar államvasut részvény 695.—. Déli vasut 56.—. Elbavölgyi vasut 453 50. Szaknyugati vasut részvény —. Dohányrészvény 338.—. Rimamurányi vasut 439.—. Alpési bányarészvény 389.—. Májusi járadék 100,75. Magyar korona járadék 88 85. 100-ók sorozóját 113,75. Német: birodalmi márka 117,16—117,20. Napoleonkor 19,08

Berlin, január 12. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Ész forgalom: 40%-os magyar aranyjárdék 101,90. Magyar koronajárdék 99,40. Osztrák hitelrészvény 217,75. Osztrák-magyar államvasut 149,10. Dél vasut 15,80. Szaknyugati vasut 216,10. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegyek készpénz —. Buschtiehradi —. Orosz bankjegyek —. (Ultimo) Lombard —.

New-York, január 12. (Terményiössze.) (Zárlat.) Gyapot: New-Yorkban helyben 8,85 (8,90). Január 8 84 (8,63). Aprilisa 8,64 (8,68). New-Orleansban helyben 8,1/2 (8,1/2). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 8,30 (8,30). Stand white Philadelphianban 8,25 (8,25). Refined in Cases 9,60 (9,60). Credit Balances at Oil City 1,54 (1,54). — Zsír: Western steam 10,20 (10,20). Rohe és Brothers 10,60 (10,60). — Tengeri irányzata engedő. — Január 57,1/2 (57,1/2). Márciusra 53,1/2 (53,1/2). — Májusra 48,1/2 (48,1/2). Buza irányzata engedő. — Piros ősi helyben 79,1/2 (79,1/2). Január —. —. —. Márciusra 82,1/2 (82,1/2). Májusra 80,1/2 (80,1/2). Jul-ra 78,1/2 (78,1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1,1/2 (1,1/2). — Káv: fair Rio 7. sz. 5,7/2 (5,7/2). — Jan-ra 4,20 (4,25). Aprilisa 4,45 (4,60). — Liszt: Spring Wheat clears 3.— 3,10 (3.— 3,10). Cukor: 3,1/2 (3,1/2). On: 23.— 28,50 (27,85—28,15). — Rész: 12,37.—.— (12,25.—.—). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, január 12. (Terményiössze.) (Zárlat.) Buza irányzata engedő. — Jan-ra —.— (72.—). — Márciusra —.— (—.—). — Tengeri irányzata állandó. — Jan-ra —.— (46,1/2). — Zsír: Jan-ra 10,87 (10,75). Máj-ra —.— (—.—). — Szalonna short clear 9,06 (9,12.—.—). — Sertéshus: Májusra 16,32 (—.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Téli reggel.

Nem néztem régen ilyen kedvvel
A bék eget, mint újra ma.
Szívembe szállt a téli reggel
Elomló, úde aranya.

Ó téli reggel tiszta csöndje!
Vidám ez óra s hallgatag,
Az utca finom dérb' fővé,
Az égen édes sugarak.

Amott fenn könnyű rózsapára,
Biborszin felhő ég, ragyog,
Ott járnak fényes glóriába'
A láthatatlan angyalok.

Titokzatos, halk dallam árát,
Mostan a légben szerteszét:
Meggallani az angyalszárnyak
Zengő csapását, lágy neszt.

Szalay Fruzina.

— A császár költeménye. III. Napoleon francia császár halálának harmincadik évfordulója alkalmából egy párisi lap egy költeményét közli, amelyet ezerannyolcsharmincháromban huszonöt éves korában írt a császár. Ismeretes dolog, hogy III. Napoleon ebben az időben a Progrés de Pas-de-Calais társa volt, de arról, hogy költeményeket is írt, eddig senki sem tudott. A forradalmi hangú költeményben a Bourbonok ellen fordul Napoleon, akik, — mint a vers mondja, — trónjukat vakmerően halottak palodázó hamvaiból emelték. Megemlékezik Neyről, Labedoyereről, Cafféról s a többi kedves emberekről, akiket a Bourbon-szarnokság vad hóhérok kezébe juttatott. A vers alá Louis Napoleon van írva. A nyolc oldalra terjedő füzetet, amely az akkori szokás szerint boríték nélkül jelent meg, Mie Augustus bonapartista nyomdász adta ki. Bizonyára sokan meg fognak lepődni, írja a francia lap, hogy Hortenzia királynő „szelid makrancosa” ilyen tüzes verseket írt, de nem kell elfelejtenünk, hogy III. Napoleonnak volt néhány a Bourbonok ellen gyűlölettel elölt tanára, s ezek ólesztették benne az ilyen eszméket. De arról sem szabad megfeledkezünk, hogy Napoleon már ebben az időben sokat foglalkozott azzal a tervvel, hogy a Bourbonokat megfosztja trónjukól.

— Amerikai szinpadi csillagok. Az amerikai szingzagatók, akik mindig újabb és újabb reklámot találnak ki, hogy szinbábukba csöditésük a publikumot, most ugyancsak különböző csillagokat keresnek szinpadaik csabító eszközeül. Így például az egyik newyorki szinpádon nagy sikerrel működik Pearl Hart, kiérdemesült rablónőnk, aki egymaga több vasutat és postakocsit rabolt ki. A kormányzó megkegyelmezett neki és ő most színészkedik. Nem ke-

vésbé érdekes egyéniség Burns Florence asszony, egy tizenhétéves szépség, aki szülőinek akarata ellenére férjhez ment egy hasonlókorú legényhez és a férjét meg a mézesetekben meggyilkolta. Ügyvédjének azonban sikerült az esküdteteket rábírn arra, hogy a férjgyilkos asszonyt felmentésék. Most egyik varieté-szinpád csillaga s a közönség minden este zsulolásig megölti kedvéért a színházat.

— A milliórdószok adója. New-York adókövető bizottsága a napokban közszéltett egy listát, amelyben az Egyesült-Államok száz leggdzadagabb emberének egyenes adóját tünteti ki. Ez érdekes társaságban a Vanderbilt-család viszi a vezérszerepet. Vanderbilt G. W. nyolc millió koronát adott fizet, Vanderbilt W. K. négy millió koronát, Vanderbilt Alice négy millió koronát, Vanderbilt A. G. négy milliót, Vanderbilt B. C. egy milliót és a „szegény” Vanderbilt B. „csak” négyszázezer koronát. Hasonlóképpen adóznak Carnegie és Rockefeller urak is, akik egyenkint négy millió adót fizetnek.

— Villamosság levegőből. Chicagóban társulat alakult, amely a villamosságot közvetlenül a levegőből akarja nyerni; abból a levegőrétegből, amely százötven mértől vastagon burkolja a földet. Ennek a nagyszabású tervnek megteremtője azt mondja, hogy a levegő ebben a magasban tiszta villamosság s azt egy kábellel a földre lehet vezetni. Tizenhét mértől magasságban a vonzóerő már megszűnik s a kábel egyszerűen belelóg az ürbe, a nélkül, hogy a végét valahova meg kellene erőstieni. Bármennyire is örült ez a terv, a társulat már szabadsálat kért rá s toiket is vásárolt a légglyár számára.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

A tőzsdetanács ma délután 5 órakor Kornfeld Zsigmond főrendiházi tag elnöklete alatt ülést tartott. Napirend előtt az elnök bemutatta a kereskedelmi miniszter leiratát, amelyben értesíti a tanácsot, hogy a szabadalmi hivatal elnökévé kinevezett dr. Balai Lajos tőzsdébiztosi teendői alól, e minőségében tanusított kitűnő szolgálatainak elismerése mellett, fölmentette s helyébe dr. Emich Gusztáv miniszteri titkár rendelte ki.

A leirat felolvasása után az elnök bemutatta az els5 ízben megjelent új miniszteri tőzsdébiztosi és szives szavakban üdvözölővén őt, lelkerte, hogy támogassa a tanácsot működésében. Dr. Emich Gusztáv köszönetet mondott a szives fogadtatásért, megígerte, hogy a testület közhasznú tevékenységében tőle telhetőleg teljes odaadással részt fog venni. A távozó dr. Balai Lajos bucsuzó levelének felolvasása után a tanács mély sajnálatának adott kifejezést, hogy a kiváló férfit, aki hatvi működése alatt páratlan ügyzeretettel foglalkozott a tőzsde ügyeivel, az intézmény köréből távozní látja, egyuttal azonban örömmel vette tudomásul a kereskedelmi miniszter ama közlését, hogy dr. Balai Lajost bizta meg a tőzsdéügy törvényhozási rendezéséhez szükséges adatgyűjtéssel, az elnökjelöltek teljesítésével s megfelelő javaslatok megtételével, felhíván a tanácsot, hogy a nevezett urat e megbízatásában hatályosan támogassa.

Az elnök ezután bemutatta a magyar királyi Kuria kisebb foglyelmi bíróságának határozatát, amelylyel helybenhagyta az elsőfoku foglyelmi bíróságnak a tőzsdébiztós egyik ítélőtanácsa ellen Kramer H. Mór fejjelentése alapján megindított foglyelmi ügyben hozott bejelentést, hogy a fejjelentő ellen a megtörtölt lépéseket meg fogják tenni.

Ezután a tanács igaz sajnálattal vette tudomásul érdemes elnöké, Beimel Jakab királyi tanácsos azon elhatározását, amelytől a tanács ismételt kérelmére sem volt hajlandó elállani, hogy az alelnöki tisztségről lemond és a tőzsdetanácsból kilép. A tanács őszinte elismeréssel s halával emlekezett meg a távozó alelnöknek 37 éven ritka odaadással és fáradsáttal a bucsuzósgal teljesített, kitűnő szolgálatairól s elhatározta, hogy a közgyűlés elé a volt alelnök nevével viselő alapítvány tétele iránt javaslatot fog terjeszteni. Kimondotta továbbá, hogy tőle elnöke vezetése alatt küldöttségileg fog elbocsuzni. A megüresedett alelnöki állás betöltésére a titkos választás megejtetvén, a tanács alelnökké egyhangulag Geiger B. Zsigmond kir. tanácsost választotta meg. Az elnök üdvözölő szavai után az új alelnök meghatóttan mondott köszönetet a megválasztásában nyilvánult bizalomért s ígéretet tett, hogy valamint 22 évi tőzsdetanácsosi működése alatt, ezentul is minden erejét az intézmény szolgálatának fogja szentelni.

Rátérve a folyó ügyek tárgyalására, a pénzügyminiszter megkérésére elrendelte a tanács, hogy az unjonnan kibocsátott 62,100,000 korona névértékű 4%-os magyar koronajárdék-kötvények jegyzése iránt a kellő intézkedések tétessen meg. Egyéb folyó ügyek elintézése után az ülést véget ért.

Szesztület. (A Budapesti Napló tudósítójától.) Szesziparunk réme — az osztrák szesz — megint jelentkezik. Mindentől érkezik a hír, hogy a galiciái szeszt az itt érvényben lévő áraknál olcsóbban kínálják; s habár tény, hogy az ősmert miniszteri ren-

delelnél fogva a szabadrakári engedéllyel bírók osztrák szesz nem vásárolhatnak, mégis — saját szeszparunk nagy kárára — elegendő tét marad az osztrák szesz terjedésére. Hejlyben elkölt: nyersszesz finomított részére: 86.—87.—, finomított szesz nagyban 144.—144 50, kicsiben 145.—146.—, denaturált szesz nagyban 82.—82 50, kicsiben 83.—84.— koronával hordóval együtt helyben.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártéri vásárpénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás 150 darab juh. — kecske. Jegyzett árak: Elsőrendű türi 46 f-től — 1.-ig, kivételesen 44.— 1. kg-ként, (vagy — k-tól — k-ig páronként), középminőségű türi — f-től — 1.-ig, kivételesen — 1. kg-ként, vagy — k-tól — k-ig páronként, kockok — 1-től — 1.-ig, kivételesen — 1-től — 1.-ig, vagy — k-tól — k-ig, középminőségű gypjas — 1-től — 1.-ig, kivételesen — 1. kg-ként, vagy — k-tól — k-ig páronként, kosok legjobb minőség 64 fillérig, páronként — korona, kivételesen — korona, rackajuhok — fillér, páronként — korona, szebriai juhok páronként — korona, romániai juhok páronként — korona, anyajuhokért 83 — fill. kgkint (26 — K-ig páronként), kiselejtezett juhokért — fillér kgkint (— korona páronként) kecskék — korona páronként. A cselkyi fölthajtás folytán az üzlet nem deklóndhetett.

Sertéskenesvásár. (A székesújlói sertésvásár és közvághid intézősége.) Január 12-én. Fölhajtás: Zsirsértés, egymint öreg I. rendű 850 kilogrammon felül — darab, II. rendű 250—350 kilogramm 873 darab, kanló — darab, silány 46 darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 254 darab, közép 220—300 kilogramm 199 darab, könnyű 220 kilogramm 301 darab, süldő 87 darab, malac 53 kilogramm — darab. Összesen — darab. Husstértés egymint: nehéz 300 kilogrammon felül — darab, könnyű 250—300 kilogramm 47 darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm 83 darab. Összesen — darab. Fölhajtás összege 1373 darab. Előző napi maradvány 337 darab, összesen 1760 darab. Eladott 1189 db. Maradvány 571 db. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlannak. — Következő árak jegyzették: Zsirsértés: Öreg I. r. 850 kgr.-on felül — fillérig, II. rendű 250—350 kilogramm 94—100 fillérig selejtezett 74—84 fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 98—102 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogramm 93—100 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 84—94 fillérig, süldő 60—64 fillérig, malac — fillérig. Husstértés: Nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, élesulyban.

Bécsi vágómarhavásár. Jacuár 12. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A st.-mári központi vásároknak ma megtartott vágómarhavására felhajtott: 2820 darab magyar fajtájú, 771 darab galiciai fajtájú, 77 darab bukovinai fajtájú, 851 darab német fajtájú, összesen tehát 4619 darab marhát, melyből 1005 darab sovány marha volt. A vásár lanyha magatartással nyílt meg, de elsőrendű és jó középminőségű fajok a mulh hét elején elért áraitak fönttaroták. A bikavásáron lanyha volt az üzlet és az árak a multnetiekhez képest 2—3 koronával hanyatlottak.

Jegyzések: 100 kilogrammonként élesulyban, magyar hizóökr I. minőségű 71—76 fillér, kivételesen 78.— fillér, II. minőségű 62—71 fillér, III. minőségű 54—61 fillér, galiciai hizóökr I. minőségű 74—78 fillér, kivételesen 81.— fillér, II. minőségű 66—73 fillér, III. minőségű 58—65 fillér; német hizóökr I. minőségű 80—86 fillér, kivételesen 89 fillér, II. minőségű 70—79 fillér, III. minőségű 62—83 fillér. Legelő ökr — fillér, parasz ökr 48—58 fillér, levagott ökr — fillér. Bika 46—68 fillér, tehén 50—64 korona. Kivételesen — korona, bivaly 38—48 korona, 100 kilogrammonként, a togyasztási adó nélkül.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, január 12.

Lanyha irányzat mellett 11.000 métermáza buza került a forgalomba 5 fillérel alacsonyabb áron.

Rozsban nyugodt irányzat mellett néhány fillérel estek az árak.

Zabban szilárd volt az irányzat.

Eladott: Buza, Tiszavideki: 100 mm. 82 k. 8 K. 57 1/2 f., 500 mm. 82 k. 8 K. 55 f., 300 mm. 81 5 k. 8 K. 50 f., 200 mm. 82 k. 8 K. 50 f., 200 mm. 81 k. 8 K. 52 1/2 f., 100 mm. 82 k. 8 K. 52 1/2 f., 600 mm. 81 k. 8 K. 50 f., 200 mm. 81 k. 8 K. 50 f., 100 mm. 80 8 k. 8 K. 50 f., 100 mm. 80 5 k. 8 K. 30 f., 600 mm. 80 k. 8 K. 52 1/2 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 35 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 30 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 78 8 k. 8 K. 47 1/2 f., 150 mm. 78 5 k. 8 K. 22 1/2 f., 250 mm. 78 k. 8 K. 30 f.

Fejérmegyei: 100 mm. 78 5 k. 8 K. 15 f. Pestmegyei: 800 mm. 82 k. 8 K. 50 f., 300 mm. 80 5 k. 8 K. 32 1/2 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 37 1/2 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 40 f., 300 mm. 80 k. 8 K. 35 f., 400 mm. 79 5 k. 8 K. 32 1/2 f., 400 mm. 78 5 k. 8 K. 30 f., 200 mm. 78 2 k. 8 K. 300 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 15 f., 300 mm. 77 2 k. 7 K. 85 f.

Tolnai: 400 mm. 78 k. 8 K. 20 f. Békási: 500 mm. 76 k. 8 K. 20 f., 200 mm. 74 5 k. 7 K. 85 f.

Kulai: 500 mm. 76 k. 8 K. 20 f. Minda három hónapra. Rosz: 500 mm. 6 K. 85 f.

Arpa: 1000 mm. 5 K. 85 f.; hajóból, 500 mm. 5 K. 85 f., paritásra. Repce: 100 mm. 10 K. 50 f.

Középnyeltes mellett. A kasszár hivatalos jegyzése a budapesti árú-és értéktözsde szokási szerinti készpénzben 50

kilogrammonként. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonként.

Table with columns: Buza, Kiló, K-tól, K-ig, K-tól, K-ig. Rows: Tiszavideki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bánágti, Békási.

Table with columns: Egyéb gabonafélék, Kiló, K-tól, K-ig. Rows: Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repce, Köles.

A határközvetlet folyamán a következő kitések kórtételek:

- Áprilisi buza 1903. 7.67-7.63-7.69
Áprilisi rozs 1903. 6.64-6.65-7.66
Áprilisi zab 1903. 6.12-6.15-6.16
Májusi tengeri 1903. 5.70-5.76
Augusztusi repce 1903. —

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

- Áprilisi buza 1903. 7.67-7.63
Áprilisi rozs 1903. 6.65-6.63
Áprilisi zab 1903. 6.15-6.16
Májusi tengeri 1903. 5.74-5.75
Repce augusztusra 1903. —

Délután fél 5 óraker zárul:

- Áprilisi buza 1903. 7.70-7.71
Áprilisi rozs 1903. 6.67-6.68
Áprilisi zab 1903. 6.15-6.16
Májusi tengeri 1903. 5.78-5.79
Augusztusi repce 1903. —

A budapesti értéktözsde.

A tőzsde az egész nap folyamán csendes maradt, mivel a spekuláció tartózkodó magatartást tanusit, a külföldi jegyzések pedig nem szolgáltattak variációkra alkalmat. Az alapirányzat mindvégig szilárd volt és az évtolyamok csak jelentéktelenül gyengültek el.

Az előtőzsdén kötöttek: Osztrák hitelrészvény 690.—691.25. Magyar Hitelezés 730.76—732.— korona. Jelzálogbank részvény 484.60—485.75. Rimamurányi részvény 489.—489.50. Államvasuti részvény 695.50—696.25. Koronajáradék 93.90—93.92 1/2 korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 93.85 százalék. Fővárosi kölcsön 97.50 százalék. Magyar Hitebank részvény 730.—731.—. Jelzáloghitelbank részvény 455.50—486.—. Osztrák hitelrészvény 697.75—691.—. Kereskedelmi Bank részvény 2700.—2707.—. Salgótarjáni közszénbánya részvény 525.—520.—. Rimamurányi vasmű-részvény 490.60—490.50. Adria Hajózási részvény 449.—450.—. Közúti vaspálya részvény 627.—627.50. Városi villamos vasut részvény 321.—322.—. Déli Vasut részvény 55.10. Államvasut részvény 695.75—6.67 1/2 korona.

Az utóelőzdsi zárlat: Osztrák hitelrészvény 689.—. Magyar hitelrészvény 730.—. Leszámítolomban részvény 452.50. Rimamurányi vasmű részvény 490.—. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 694.50. Közúti vasut részvény 627.50. Városi villamos vasut-részvény 322.— korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-tolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 50.—63.— korona, vörös aprószemű 56.—61.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánágti — korona, középszemű 63.—67.— korona, nagyszemű 68.—72.— korona. Disznószőr: budapesti 71.—71 50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki — korona. Városi 4 darabos 61.—61.50, korona, 3 darabos 63.—63 50 korona, üstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 14.50—15.— korona. 120 darabos — korona. 100 darabos 15.50—16.— korona, 85 darabos 19.25—19.75 korona, avonalliszal-lításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.25—13.75 korona, 100 darabos 14.75—15.— korona, 85 darabos 18.75—19.— korona. Szilvai: slávoniai 17.50—18.— korona, szerbiai 15.50—16.— korona, avonall való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

A heti zárlat szilárd irányzata átháramlott a mai előtőzsdére is, mely azonban, miután a speku-

láció, tekintettel a bizonytalan politikai helyzetre, tartózkodó volt, jobbadán nyugodtan folyt le. Bányapapirok azonban ismét emelkedtek. Szállítási értékekben, államvasuti részvényeket kivéve, melyek élen-kebb keresletnek örvendtek, a forgalom nyugodt volt, csak 3/10-os Déli vasuti elsőbbségi kötvények irányzata emelkedő. Járadék esőndes, valútké merevek.

A déli tőzsde nyugodt magatartással nyílt meg és esőndes forgalom mellett az árlolyamok alig változtak. 1 óra 15 perkor az irányzat esőndes, 1 óra 30 perkor nyugodt, szilárd irányzattal.

Bécs, január 12. (Magyar értékek zárlata) 4/10-os aranyjáradék 120.90. Tizazi és szegedi kölcsön-sorsjegy 159.—. Magyar vasuti kölcsön esőndes —, Magyar keleti vasuti állami kötvény —, Magyar leszámítoló- és punzártóbank —, Rimamurányi vasműrészvény 489.—, Magyar koronajáradék 93.80, 4/10-os Magyar földterem. kötvény —, Magyar hitelbank részvény 729.50, Magyar nyerecmény kölcsön sorsjegy 202.—, Kassa-oderbergi vasuti részvény —, Magyar keresk. bank 2695. Magyar ukropkar 1510.

Bécs, január 12. (Osztrák értékek zárlata) 4/20-os papírjáradék 100.95, 4/10-os osztr. aranyjáradék 121.—, 1860-os sorsjegy 154.60. Osztrák hitelsorsjegy 434.—, Angol-osztrák bank —, Bécsi bankjegyesület 458.50, Osztrák-magyar bank 1555. Déli vasut 53.—, Dunagőzhajózási részvény 907.—, Donányrészvény 337.50, Császári és királyi arany 11.31, Német bankváltók 117.12, 4/20-os ezüst járadék 100.90. Osztrák közlőérték 100.90, 1864-iki sorsjegy 250.—, Osztrák hitelintézet részvény 189.—, Unonbank 545.—, Osztrák Ländercbank 399.30. Osztrák-magyar államvasut 695.—, Elbavölgyi vasut 452.—, Alpesi bányarészvény 389.—, 20 bank arany 19.07, Londoni váltóár 239.80 Bécsi iramway váltó B.—, Bécsi iramway váltó A.—, Lipót kőhő 333.—. Az irányzat üszletlen.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, január 12. (Tőzsdéi tudósítás.) A mai tőzsdén egyes papirokban szilárd irányzat mellett a helyi spekuláció beavatkozására élénk forgalom fejlődött. Szénerétek javultak. Kohórézvények eleinte emelkedtek, de azután nem tudták megtartani magasabb árlolyamukat. Magasabb birodalmi kölcsön szilárd arra a hírre, hogy új kölcsön kibocsátása várható, Kanada-Pacific-részvények javultak. A második grában az irányzat nyugodtabb volt. A Kohórézvények és más bányarétek jelentékeny hanyatlása ekedvetlenítette a tőzsdét. Magánkamutab 248/90.

Berlin, január 12. (Zárlat) 4/20-os papírjáradék —, 4/10-os osztrák aranyjáradék 103.30, Elbavölgyi vasut —, Magyar koronajáradék 99.40, Osztrák-magyar államvasut 149.10, Kassa-oderbergi vasut —, Bécsi váltóár 85.33, Magyar vasuti beruházási kölcsön —, Alpesi bányarészvény —, Disconto-Commandit 198.40. Általános villamosági Köisön 171.40, Gelsenkirch 175.69, Laura-kőhő 216.—, 4/20-os ezüstjáradék 101.25, 4/10-os magyar arany járadék 101.90, Osztrák hitelrészvény 218.—, Déli vasut 15.50, Károlyi Lajos vasut —, Orosz bankjegy 218.25, 4/10-os új orosz kölcsön 97.90, Török donányrészvény —, Olasz járadék 103.50, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 168.40, Harpeni 164.—. Az irányzat gyenge.

Paris, január 12. (Zárlat) Osztrák-magyar államvasut 143.—, 4/10-os osztrák aranyjáradék 104.—, Osztrák Ländercbank 439.—, 3/10-os francia járadék 100.25, Ottománbank 596.—, 3/10-os francia járadék —, Alpesi bányarészvény —, Déli vasut 85.—, 4/10-os magyar aranyjáradék 102.95, Párisi bankrészvény 1077, Olasz járadék 102.20, Francia tőrszính. járadék 99.65, Osztrák földterem. intezeti részvény —, Török donányrészvény 362.—. Az irányzat bágyadt.

Frankfurt, január 12. (Zárlat) 4/20-os papírjáradék 101.25, 4/10-os osztrák aranyjáradék 103.40, Magyar koronajáradék 99.05, Osztrák-magyar bank 112.65, Déli vasut 15.10, Elbavölgyi vasut —, Londoni váltóár 204.50, Bécsi bankjegyesület 117.—, Villamos részvény 125.—, 3/10-os magyar aranykölcsön —, 4/20-os ezüstjáradék 101.35, 4/10-os magyar aranyjáradék 101.70, Osztrák hitelrészvény 217.60, Osztrák-magyar államvasut 149.30, Buzsanyogtu vasut —, Bécsi váltóár 853.25, Párisi váltóár 81.43, Uno bank —, Alpesi bányarészvény 198.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, január 12. (A Budapesti Napló tudósítójának távriala) Árlolyamok januárja. Bési forgalom Osztrák hitelrészvény 217.25, Német bank —, Disconto 193.—, Berini kereskedelmi bank 179.75, Gelsenkirch 141.40, Harpeni 173.75, Laura-kőhő 116.75, Olasz járadék —. Az irányzat gyenge.

Hamburg, január 12. (Zárlat) 4/20-os ezüstjáradék 101.—, 1860. sorsjegy 155.—, Déli vasut 15.70, 4/10-os osztrák aranyjáradék 103.60, Osztrák hitelrészvény 217.75, Osztrák-magyar államvasut 148.75, Olasz járadék 103.20, 4/10-os magyar aranyjáradék 101.75. Az irányzat csendes.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 12. A sertésüzlet irányzata: változatlan.

A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) sulyban) 120—122 fillérig. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felül) sulyban) 121—123 fillérig. Fialat közép (páronként 255—320 kilogramm terjedő sulyban) 120—122 fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. II. Magyar másodikrendű: Nehéz (páronként 250 kilogrammon felül) sulyban) — fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogrammon felül) sulyban) — fillérig. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Fialat (páronként 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl) — fillérig. Közép (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogrammon felül) sulyban) 119—121 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő sulyban) 118—120 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) 117—119 fillérig.

Sertésüzlet: suly 1903. jan. 11. napján volt készlet 22.489 darab. — 1903. jan. 11. napján felhajtott 1179 darab. — 1903. jan. 11. napján elszállított 628 darab, 1903. január 12. napjára maradt készletben 23.039 darab.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Kedd, 1903. január hó 13-án
Waldmann J. vendégfelléptével.

Faust.

Nagy opera 5 felvonásban. Zenéjét szerzerette Gounod. Szövegét Goethe után írta Barbier és Carré. Fordította Ormay F.

Személyek:
Faust Broulik Margit Kramer
Mefistofeles Waldmaon Siebel Payer
Valentin Dainoki V. Mártha Valent
Wagner Noy B.

Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Kedd, 1903. január hó 13-án.

Annuska.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta Gárdonyi Géza.

Személyek:
Nagy Péter Szacsary Balogh Rózsabeyi
Anna, felesége Vizváryné Tétung Gál
Annuska Ligeti J. Vass Imre Mihályfi
Prépost Egressy Dániós Molnár
Sári Molnár R. János, barát Gabányi

Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. január hó 13-án.

Az órnagy ur.

Bohózat 3 felvonásban. Irtak Mars és Kéroul. Fordította Heitai Jenő.

Személyek:
Montgiron Fenyvesi Michu Gyöző
Labourdette Hegedűs Dingois Vendrei
Fréville Tanay Maloizel Szerényi
Champeaux Góth Paulette Varsányi
Moullard Tapolczai Héloïse Nikó
Bardinet Ronaszéki Dingoisné Haraszthy

Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. január hó 13-án.

Bob herceg.

Rogényes nagy operett 3 felvonásban. Irtaik Martos Ferenc és Bakonyi Károly. Zenéjét szerz. Huszka J.

Személyek:
A királynő Kreesányi Tancmester Ujvári
György, fia Fedák Sári Tom bátya Szerdahelyi
Viktória Dóri Annie, lánya Ledofszky
Lancaster Raskó Plumpudding Nyíráti
Pompouin Kovács M. Gipsy Kiss M.
Hopmester Solymosi Pickvick Németh

Kezdeté 7 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. január hó 13-án.

Az aranylakodalom.

Látványos alkalmi játék 8 képpben. Irtaik: Beóthy L. és Rákosi V. Zenéjét összerakította: Fekete József.

Személyek:
Koltay Jenő Hidvéghy Nyárády Gíréth
Katalin Katalin Angyal Howard Szilágyi
Béla Sölyom Tarnay Károlyi
Miklós Iwányi Emerenzia Szikláné
Jancsi Szomori Mariska Szelostey
Ilonka Tomesányi Krausz bácsi Sziklai

Kezdeté 7 1/2 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. január hó 13-án.

Keleti Srájc.

Iria Szokolay Kornél.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató
Nagymező-utca 17.

Minden este 7 1/2 órakor:

Luna asszony

Továbbá:

Marietta és Belloni
az idomítás csodái.

Bauer Róza
becsi dalnékesnő

Hartmann
egy negyedórát csodái.

The Lorrions
angol együttes

stb. stb. stb.

A 16. évfolyam reggel 5 óráig Vörösmarty tér előtti zenekara hangversenyei.

Szerdán, január 21-én, este 7 1/2 órakor
a Royal-szálló termében

Lindh Marcella

delesteleje, a zongorán: DIENZL Oszkár.

Jegyek 4, 10, 6, 4 és 2 koronáért a „Harmonia” zenemű- és zongorakereskedésben, Váci-utca 20. kaphatók.

Pénteken, január 23-án, a fővárosi Vigadó nagyszínházban

Sauer Emil

2-ik zongoraestéje

Liszt, Wagner, Tannhäuser-nyitány

Jegyek 4, 10, 6, 4 és 2 koronáért a „Harmonia” zenemű- és zongorakereskedésben, Váci-utca 20. kaphatók.

Horváth Elemér és Dayka Balázs

Művészeti és Hangverseny-rendezési irodája

BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körút 37. sz.

Eivállalja egyesületeknek, kaszinóknak, hangversenyek, családoknak háziestélyek rendezését, egy a fővárosban, mint a vidéken. Összeköttesben áll a legelőkelőbb művésznőkkel, művészekkel és írőkkel. Eljár mindenféle művészeti ügyben.

A londoni kiállításon nagy aranyéremmel és diplomával kitüntetett **Halápi-téle**

csúsz-kenőcs

biztosan gyógyít köszvényes bántalmakat.

Egy doboz ára 1 kor. 60 fill. Megrendelhető „Apostol”-gyógyszertárban Budapest, József-körút 64. sz.

„ANKER“

Porosz-Szalón-Briket

a legjobb a legtakarékosabb a legolcsóbb teljesen szagtalan a legtisztább

tüzelőanyag

vagy fával vagy alagyujtóval gyújtható és órák-hosszat egyenletes, tartós, kellemes meleget terjeszt. A fát teljesen fölöslegessé teszi, nem törékeny, nem porlik, a legtisztább és legfinomabb porosz szénből áll, minden keverék nélkül, egyenlő darabokban jön forgalomba és éppen ezért a legtekintélyesebb ellenőrzést és a leg-takarékosabb tüzelést teszi lehetővé. **Ára 1000 darabonként 18 korona** házhoz szállítva. — Megrendelhető az

„ANKER“

Porosz-Szalón-Briket Részvény-Társaság Berlin.

Magyarországi központi képviselet
Budapest, V. Lipót-körút 16. sz.

Magyar borház

Budapest, Károly-körút. központi városház épület.
Kizárólag magyar termékek válogatott borait hozza forgalomba a termelő megnevezésével. Nem kell tenáit külföldi vagy hangatos címkékkel ellátni, de a termelőhely és termelő megnevezése nélkül forgalomba nem kerül borokat vásárolni.

ÁRENYKÉZELÉK:

Az árak mind megadva értendőek, vidékre 14 fillérrrel olcsóbb.	Literenkint kor.	fill.
Királyhalmi ó fehér Bokor Károly termése	---	68
Királyhalmi " " Czöndör Pál	---	63
Dorozsmai " " rizingler Rainer	---	80
1880-as Pécel " " főkapitány	---	1
Decsi " " Tóth Károly	---	1 20
Szamorodni 1878-as Wohl László	---	2
Szegárdi ó vörös Dr. Pirnitzer Béla	---	1 20
Szegárdi " " Tóth Károly	---	1 50
Szegedi új fehér v. siller Szegedi gazdák	---	56
Királyhalmi új fehér rizingli vagy vödelini	---	---
Rombay nagytermelő termése	---	68

Palackokért darabonként 12 fill. számítunk ugyanannyiért visszavesszük. 5 üveg megrendelést díjmentesen házhoz szállítunk. A felső t. borokat hordókban szállítva hektóliterenkint 6 koronával olcsóbban számítjuk.

! Most jelent meg!

Dr. Kámpis János
Az állami anyakönyvvezetés összes szabályainak rendszeres gyűjteménye
Második, javított és az első kiadás óta megjelent összes új rendelkezésekkel és tudnivalókkal kibővített kiadás (Terjedelme 600 oldal).
Ára díszes vászonkötésben 10 korona.
Az összeg előleges befizetésére ellenében portómentesen szállítjuk. Kapható az **Országos Könyvtári Nyomda** r-től, kiadóhivat: 13-ban (Budapest, VI., Váci-körút 61.) és minden hazai könyvkereskedésben.

Csodálkozni fog!
Mily szépek az idei bálak, alkalmi, tánc- és szórakozó esték, legyen próbát és győződjön meg róla!



Agulár Dávid

Budapest, Erzsébet-körút 6/n.
Férfi szalonlakk, regatta 3.40 Női lakk, kivágoti --- 1.50
Szalonlakk, fűzős, csúsz --- 3.50 Fehér v. színes atlaz --- 1.50
Sorró, box fűzős, csúsz --- 4.00 Fehér, magas fűzős --- 2.00
Vadói torgató --- 2.50 Lakk fűzős, gombos --- 2.50
Tiszti lakkcipő --- 4.00 Sorró, fűző 2.50, magas --- 3.50
Arjegyzék ingyen és bérmentve.
Nem tessék árut házszággal kísérni, vagy a pénzt minden levonás nélkül visszadni.

Magyar Könyvtár.

Szerkesztő Radó Antal.
Kiadja Lampel R. (Wodianer F. és fiai)
cs. és kir. udv. könyvkereskedése
Budapest, Andrássy-út 21. szám.
Egy-egy szám ára 30 fillér. Minden füzet egyenkint is kapható.
Verses művek. (Lyra és epika.)

- Arany iskolai kiadás.** Válogatott balladái. (11—12.)
Toldi. (69—70.)
Toldi esteje. (87—88.)
Toldi szerelme. Szemelvények. (102—105.)
Kisebb költeményei. Szemelvények. (74—75.)
Az első lépés. Jókai ördöge. (101.)
Katalin. Keveháza. Szent László fűve. (121—122.)
Buda halála. (137—139.)
Vojtina Ars poetikája. (144.)
Abrányi Emil. Márciusi dalok és egyéb költemények. (85.)
Balassa Bálint. Válogatott költeményei. (184.)
Berzsenyi Dániel. Válogatott versek. (3.)
Csokonai. Dorottya. Vig épsz. (10.)
Coppéc. A kovácsok sztrájkja. — Radó Antal. (4.)
Faludi Ferenc. Versei. (249.)
Gvadányi. A pelsőkei nótárius. (79.)
Heine költeményeiből. Endrődi Sándor. (182.)
Kalevala. Részlet. Vikár B. (209.)
Kisfaludy Károly. Válogatott költeményei. (19.)
Kisfaludy Sándor. Válogatott regái. (125.)
Kölcsey Ferenc. Válogatott versei. (95.)
Lenau verseiből. Feleki Sándor. (262.)
A kurucvilág költészete. (42.)
Magyar népballadák. (52.)
Magyar népdalok. (150.)
Ovidius költeményeiből. Paulovics. (192.)
- Petőfi összes költeményei.**
A legolcsóbb jegyzetes, tárgy szerint csoportosított kiadás. **Akan-tiss, Neogrády, Telegdy, Tull** képeivel. Szerkesztette **Bánóczy József**.
A helység kalapácsa. János vitéz. (183.)
Elbeszélő költ. I—II. Radó V. (230 és 240.)
Az apostol. Jakab Ödön. (220.)
Románok. Lenkei Henrik. (235.)
Haza és Szabadság. I—II. Radnai Rezső. (280. és 290.)
Barátság és szerelem. I—II. Ferenczi Zoltán. (250. és 270.)
Családi versei. Szinnvei F. (158.)
Táj- és életképek. Vajda Gyula. (171)
Vegyes költemények. I—II. Balassa J. 181. és 310.)
Élete és költészete. Somogyi Gy. (210.)
Elbeszélések és hírlapi cikkek. (44.)
Utirajzok. (14.)
Két olasz költő. Radó A. (178.)
Szabolcska Mihály. Versek. (34)
Tennyson. Arden Enoch. (50.)
Tindólf Sebastyén. Válogatott törtéris énekei. (145.)
Vergilius Aeneide. I. Baróti Szabó Dávid. (236—237.)
Verseygy Ferenc. Válog. költeményei. (168.)
Virág Benedek. Válogatott költeményei. (115.)
Zrínyi Miklós. Szigeti vészedelem. (8.)

Teljes jegyzék ingyen kapható minden könyvkereskedésben.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti színház	VI. színház	Népszínház	Magyar színház
Szerda	Lohengrin	Monna Vanna	A doktor ur	Bob herceg	Niniss
Csütörtök	A cremenai hagedűs Művészfurfang	Monna Vanna	A kis fészek	Bob herceg	Niniss
Péntek	Tell Vilmos	Annuska	A kis fészek	Bob herceg	Raquin Teréz
Szombat	A fekete domino	A mizantrop Scapin furfangjai	A kis fészek	Bob herceg	Raquin Teréz
d. u. Vasárnap este	A troubador Rococo	Monna Vanna	A kis fészek	Bob herceg	Raquin Teréz

